

**КЕЧ ЕС
КЕЧ**

**ДАН
КОЛОВ**

Здравейте приятели!

Имам да ви кажа много неща и, тъй като не зная ще успея ли някога отново да отпечатам нещо, ще използвам предговора.

Книгата замислих през далечната 1960 г. Тогава бях впечатлен от разказите на дядо ми Динко за минали преживелици и няколко вече няколко години преди бях записвал разкази на участници в балканските войни, в преврати и в събития, в това число и 9-ти септември. От приятелите на Дан Колов и от двата пола по онова време мнозина бяха живи и в добро здраве: Хари Стоев, Димитър Стойчев, Е. Георгиев, Катя Попова и много още, тъй като става дума за един общителен и популярен човек.

„Кеч ес кеч, Дан Колов” излезе от печат през 1969 г., а през март 1970 г. тогава никому неизвестният литературен критик Кеворк Кеворкян писа в „Литературен фронт”, че използвала аксесоара на упадъчната западна литература. Такива бяха тогава времената, когато си искрено възмутен от упадъчната западна литература, високо отиваш, да му мислят тези, които не се възмушават.

По-късно и други постъпиха като г-н Кеворкян, затова много време никой не чу името ми. Дори и когато се споменаваше книгата за Дан Колов, то това ставаше така, сякаш тя няма автор и някакси се е самонаписала.

Не само литературната ми дейност бе обаче причината. През 1962 г. написах едно писмо на тогавашния съветски премиер Никита Сергеевич Хрущов с което споделях с него приблизително следното: така не може да се продължава с парите. Няма тази роля, както при капитализма, но и качествата, които са загубили, например ролята на стимул, не са ефективно заменени с нищо. Поради това предлагам други измерители на човешката полезност и стимулиране според тях.

С годините доразвих тази си идея, методите за оценка полезността използваха компютри, за да има име този подход нарекох го индексна кибернетика и упорито предлагам индексите на комунистическите големци — на покорния и плах послушник др. Тодор Живков, но не защото се надявах, че ще поеме отговорност, а за да не се обиди и почувства пренебрегнат. Разчитах на съветските генерални секретари, защото те единствено имаха власт, за да започнат някаква практика без да ги посекат като ревизионисти. Не съм пропуснал и Горбачов, разбира се, на него писах също.

Изглежда, обявили ме бяха едновременно за едра риба и за нещо неудобен, защото в живота ми се наложи да се справям с всички възможни полицейски номера, някой от които тогава имах за много гадни — намеса в личния живот, доходите, здравето, подслушване, следене, подвеждане и провокации, вербовани началници и какво ли не, неща за които само бях чел и слушал, а други някой от тях преживях като уникални, тъй като още ги няма и в романите...

Никак не съжалявам обаче за това, то ми отвори очите за много неща и ми даде една уникална гледна точка. Накрая така се бях специализирал, че можех да изпращам цели оперативни поделения кажи-речи където пожелаея — да търсят тайници и много още неща, след които все лошо пострадавах, но оцелях с поносими щети.

Всичко това не ми попречи, не престанах да работя и за вас, читателите, за децата или внуците ви, защото изобщо не знаех кога ще излезнат книгите ми и дали ще се издадат или

пък ще се унищожат. Ето по-важното от двадесет и петте романа, които сътворих от 1960 г. насам:

1. Сянка от вечността — исторически роман за възцаряването на Асен и Петър. Написах го, за да кажа на българите, че страната им и друг път е възкръсвала. А тогава, през тоталитаризма, беше нужно да се припомни това. За мен Асен и Петър са дали един вечен пример.

2. Неща за размисъл — съвременен роман, него написах през седемдесетте години. Беше израз на презрение към изкуствените ценности, сред които тогава бяха и такива отвратителни неща като угодничеството, мързела, двуличието, „ликвидирането”, а инак казано по нашенски, убийството на врага... С „Неща за размисъл” отправях зов към младите да не ги приемат в сърцата си.

3. Случки в страната Ел — това пък бе фантастика. Чрез средствата на фантастиката целех да предизвикам размисъл към първите национални катастрофи от новата ни история, последвали Балканската и Междусъюзническата войни и ролята на чужда агентура в това време.

4. Минути с Големият дявол — фантастика. С този роман предсказах големия тарикат Горбачов, още когато никой не знаеше името му. Направих го, защото считам, че афиширането на фалшив морал е в състояние да погуби една планета, която в романа бях нарекъл Планетата на Щастието. Е, цяла планета не отиде, но Страната на щастието, Съветският съюз, къде е той днес...?

5. Любовта на ЛИ — това мисля, че е най-значимата ми книга. Нищо в нея не е измислено. Всичко се е случвало — с мен или пред очите ми. Описва репресията (или може би е по-точна дума безчестието, наречено „кадрова политика” в йерархията на комунистическата система, или, инак казано, най-гадната от репресиите на тоталитаризма. Но ги има и другите, не така видимите начини за малтретиране, не тези като тоягата на Газдов, другите, по-фините, тези, които лишиха покорените народи от личности, а оставяха непокътната посредствеността, та и величаеха фалшификати, дори и когато те бяха така явни, така карикатурни като Брежнев в последните му години. Великият кадровик, ДС разбира се присъства и е на истинското си място, както бе в живота ни, а не както е описано в романите на нищо не патилите западни автори.

И така, както вече споменах, написах общо двадесет и пет романа, а един от тях, „Волята на Великият хан”, роман за победите на Хан Крум дори успях да издам през 1979 г.

Четвърт век не се превих, не се продадох, не се присъединих към тях от страх, от корист или пък защото „всички правят така”. Работих не за да стана част от комунистическата полуинтелигенция, и не за предно място в пълната с психопатологични нюанси „революцията”, която същата полуинтелигенция направи, когато нейната родна майка, БКП, сама реши, че е време някой по прикрит носител на нейните идеали (може би по-точно идеал, защото май злоупотребата с власт беше единственият) и недъзи да я наследи. Своите истини казвах, за да живее чрез мен българската, свързана със страната и благополучието на народа си откровена, честна мисъл, както и за да подроня усещането им за всевластност, всесилност, могъщество... Сложно е да живееш в общество, където „не наши” писатели и мислители не са желателни. Няма друг, който има така дълъг опит в тази игра — другите загубиха и се самоубиха. Някои твърде рано и лесно. Спомнете си Пеньо Пенев. Но имаше и още. Останали никому неизвестни, въпреки че вероятно с някои от тях в други условия и в други години не само народът им, а може би и човечеството би се гордяло с тях. Заминаха си с

унищожено творчество. Потулени завинаги.

Чрез „Кеч ес кеч Дан Колов” правя опит да се завърна при читателите. Същите, които преди четвърт век изкупиха тази книга за три дни от книжарниците. И да се запозная с нови хора. С едно ново поколение.

За съжаление днес бившите партийни угодници вече като собственици на частни фирми затрупаха пазара с порнография и насилие. Не това са нашите истински традиционни ценности. Ние, българите, нищо не дължим на бързата стрелба. Нито на родоотстъпничеството. И най-малко на насилието, чиито жертви често сме били. Тези „ценности”, не са много по-добри от идеалите на комунизма в сталинско — съветски вид и не водят изповядващият ги до по-добра участ. В частност, в днешно време, например на борците не донесоха нищо добро.

Нашият Дан Колов е не само голям борец. И други талантиливи спортни победители сме имали, но неговата слава е рядкост, а това не е случайно, нито пък е дошло даром.

Изобщо, цели 1300 г. БОРЕЦ никога не е било случайно явление в страната ни. Те са били в елита на старобългарската бойна сила и са наследници на прастари умения и традиции. Те са били всред хайдутите както е бил Караджата и са ставали извор на гордост, крепяща духа на угнетения в годините на турското робство. Били са подвеждани и отравяни, но не и унищожени. Нито физически, нито пък с по-страшното, моралното унищожение. Аз и сега вярвам в тях, пак ще се гордеем със силни и честни мъже, ще видите.

Всред една славна плеяда се е открил Дан, това той дължи още на човешката си същност и идеалите си, не само на мишците. Днес, а и завинаги ние ще имаме нужда от частица от него в душата си, или, просто казано, да бъдем потомци на достойните си предци, негови потомци. Разказвайки за него, давам ви примера, вземете го. Заедно с трудолюбието, родолюбието, уважението към достойния за уважение, а не към нагаждача, липсата на завист и готовността за помощ за възхода на истинските, непреходни ценности.

Книгата ми „Кеч ес кеч, Дан Колов” за мен е ключ към издаването и на другите, има ли най-ценното, читатели. Вие решавате. Читателите. Без ДС. Вместо ДС.

- [Петър Лазаров - Кеч ес кеч, Дан Колов](#)

- [Предговор](#)
- [Глава 1](#)
- [Глава 2](#)
- [Глава 3](#)
- [Глава 4](#)
- [Глава 5](#)
- [Глава 6](#)
- [Глава 7](#)
- [Глава 8](#)
- [Глава 9](#)
- [Глава 10](#)
- [Глава 11](#)
- [Глава 12](#)
- [Глава 13](#)
- [Глава 14](#)

- [Глава 15](#)
  - [Глава 16](#)
  - [Глава 17](#)
  - [Глава 18](#)
  - [Глава 19](#)
  - [Глава 20](#)
  - [Глава 21](#)
  - [Глава 22](#)
  - [Епилог](#)
  - [Информация за текста](#)
-

Предговор

Всеки в нашата страна независимо от своята възраст е слушал нещо за Дан Колов, тази колоритна и донякъде загадъчна фигура на ринга. Дан Колов блясва на хоризонта на българския спорт така ярко, както малцина преди него. Но в родината си той пристига едва след като има зад гърба си шумна слава и репутацията на най-силния човек в света. Появяването му е изключително навременно: той съживява един от най-старите спортове на нашите земи — борбата, провежда едни от най-посетените състезания в нейната история.

Сякаш изпълнил с това своята мисия, Колов внезапно изчезва, превръща се от „най-силния човек в света“ в спомен. Респектиращ поради това че вестниците от неговите дни го описват като човека Кинг Конг, наречен така по името на безмилостна горила владетел.

Дан Колов се появява на ринга спокоен и безразличен, бори се уверено и побеждава. Но случва се спокойствието му да изчезне. Тогава предизвикалият го противник просто изхвърча над въжетата, запратен от могъща сила. Всички знаят, че притежава огромна енергия, ловкост, владее до съвършенство множество хватки.

Такъв го помнят по-старите у нас, може би такъв го помни и светът. Следователно не помни много. Защото човекът, това не е неговата външност. И все пак кой е този, когото възторжено наричаха „кралят на ринга“?

Възрастните в родното му село го помнят като буйно момче, което напуска родната стряха твърде рано. В жилите му тече горда, непокорна кръв. В трудната задача да опише човека освен бореца, авторът имаше в помощ куп стари вестници, няколко живи съвременници, повечето от които го познаваха от периода след идването му в България, брата на Дан Колов, Георги Колев, който неизлизал никога от родното си село помнеше твърде малко... Искрената помощ на Димитър Стойчев, един близък и неразделен другар на Дан Колов от последните години на живота му, спомогнаха много за добиване на по-осезателна представа от тази която даваха вестниците, подчертаващи често грубата сила, сензационното и дори животинското у бореца.

Добре запазени спомени споделиха също така Георги Георгиев и Крум Петров.

Така пред автора се очертаха два периода от живота на големия борец — възходящ и друг, който може да се нарече низходящ, въпреки че и през него Колов съхранява високо спортно майсторство и има блестящи победи. Възходящият води до върха на славата: победата над Деглан и спечелването на „Диамантения пояс“, а низходящият настъпва, когато Колов, може би уморен от победите и голямото напрежение, в което е протекъл целият му живот, решава да се отпусне и си почине.

Прекъснах книгата си в момента, който счетох за начало на втория период. Направих това, защото имах желанието да покажа на читателя един труден, един криволичещ, може би не най-добрия от всички възможни, но направляван от желязна воля път на спортист, а не падането на великана, макар и то да е поучително. Поучително с това, че в последния период Дан Колов не съумява да запази здравето си, главната и високо хуманна цел на спорта, не съумява да подбере дори приятелите си, някои от които и до днес са обвинявани в користолюбие.

Избрах първата, силна част от живота му, макар и там да стоях изправен пред нова трудност: докато последните години от живота си Дан Колов е прекарал в България и за тях могат да се намерят свидетели, то възхода си той бележи в други страни и за него можем да

разполагаме почти само с това, което дава пресата(често тенденциозно) или за което е разказал някога сам той.

Така за противници и приятели, някои още живи някъде в САЩ, Франция, Канада или Япония, трябваше да се пише само по оскъдни данни. Това даде известен отпечатък на книгата, наложи промени и измислени имена, въвеждане на допълнителен персонаж. Така например образите на Джери Маринов, Кардинала, Зина, Лиза и други не представят никого. Те не характеризират действителни лица, а влиянието на определена среда. Едно коварно благо, в лепкавата тиня на което са погребани много таланти...

Авторът благодари на всички, които със своите спомени за бореца му спомогнаха да събере материал за книгата, а така също и на редица спортни деятели(з.м.с и з.тр. Райко Петров и др.), които с ценните си съвети и съдействие улесниха неговата задача, както и на ЦС на БСФС за оказаното съдействие.

Авторът

Старата „Италия” напругаше до крайност своите осем хиляди конски сили. Мръсните зелени вълни с грохот разбиваха хладните си води в потъмнелия борд на вече преминалия първата си младост параход. Далеч зад кърмата се виждаха последните, губещи се в хоризонта очертания на стария материк. Високият нос равномерно се издигаше и забиваше в намръщеното лице на Атлантика. От двете му страни ту бликваха, ту затихваха дебели тромави статуи, украсени с пъргави бели бризги. „Италия” бързаше.

Някъде далеч напред, зад безкрая вълни, чакаше Америка. Страна на свободата, на неограничените възможности, на чудесата. Над трите комина безспир изригваха облаци черен, изпъстрен със светкащи искрици дим. Зад кърмата се виеше бяла разпенена диря.

На няколкостотин емигранти безстрастната зелена шир на Атлантика и бързо изчезващата следа по нея приличаше на знамение. Гледаха Европа, земята, която напускаха. А там всеки, дори най-огорчения, оставяше по нещо. Когато погледът вече не долавяше очертанията на материка, всеки се чувстваше малко по-сам, малко по-празен. Нямаше миналото от което бягаше, но и мястото му оставаше свободно. Напред чакаше неизвестността.

Вятърът, изпълнен с хиляди ситни, микроскопични капчици, прогони събралите се от палубата. Започнаха първите гърчове на морската болест.

Жак, един човек, на когото не му вървеше на два континента, беше изправен пред сложен проблем: как да стигне отново Америка, без да има пари в джоба, като и не умре от глад. В минус имаше и дървен крак; здравият остави при транспортна злополука в Кентъки, още когато живееше от несигурните си доходи на мошеник на дребно. В плус имаше само тесте карти и дарбата да предсказва бъдещето.

Старият скитник напускаше бреговете на родината си за втори път. Не обичаше Америка, в която загуби младостта си и се връщаше пак в нея. Не обичаше Америка. Познаваше я добре и пътуваше без така големи надежди като останалите. Но там, в родината си, бе станал просто излишен. Дори и за малкото земеделско селце от Южна Франция, откъдето така дълго бе отсъствувал.

Инвалидът влезе в широкото общо помещение, присви очи и се огледа. Дори от въздуха тук лъхаше недоверие. И най-скромният багаж грижливо се пазеше, за Америка пътуваха пестеливи и съвестни работници. Жак задържа погледа си на един — почти дете. С много младо лице, живи очи и развито, очебийно много силно тяло и ръце.

Не изглеждаше смутен, не изглеждаше дори любопитен. Жак неволно го намрази — защото беше самоуверен, още преди да срещне живота, още тогава, когато не разбираше нищо, ама абсолютно нищо от него. Подобни млади хора безгрижно оставяха костите си навсякъде из света. И така, към Америка пътуваше още един завоевател, който носеше груби домашно тъкани дрехи.

Инвалидът зае място до французи. И тук мълчаха. Чичо Жак опипваше с поглед лицата. Щеше му се да припечели нещо, беше гладен. Имаше опитност и само бегъл поглед върху лицето и дрехите му говореше достатъчно за едно правдоподобно предсказание. Още на

пристанището си постави черна превръзка над едното око, така в морето може да очаква по-голям успех. Наистина някои го гледаха с малко страхопочитание.

Жак крадешком изучаваше ръцете на най-близкия до него. Ако се съди по пръстите, би могъл да е и строителен работник. Облеклото бе изтъркано.

— Проклето време, нали господине? — запита скитникът.

— Проклето е, наистина. За себе си, съмнявам се, че ще пристигна цял — отвърна след значителна пауза другият и с нежелание призна: — Просто целите ми вътрешности се преобръщат!

Събеседникът говореше френски лошо, с грешки и акцент. Жак се готвеше да каже още нещо, но спря, за да проследи погледа на новия си познат. Тъй видя висок, слаб младеж, който с труд се придвижваше по люлеещия се непослушен под. Жак отмести очи, отказа се да гледа сцената, която се оказа среща между двама сънародници. Сънародниците се отдалечиха по посока на ъгъла, но неговият събеседник после се върна, след като забеляза, че куцият скитник няма друг познат сред пасажерите.

— Реших да се преместя — каза той. — Ето там. Елате с нас, ако сте сам. Мястото е удобно.

Патриархалната простота впечатли приятно Жак. Той стана и се така озова в компанията на трима българи. Сетне се вслушваше в звуците на говора им и внимателно огризваше кокалче от варено пиле. Разбираше, че разговарят за него. В тона долавяше съчувствие. От време на време Жак спираше вниманието си върху младия силач с детско лице, а той пък по каприз на случайността, сега седеше до него. И в якия забелязваше ответно любопитство. Това бе приятно.

Нахранил се, куцият се помъчи да им запомни имената: Киро — на вероятния строителен работник, Стоил Сирака — слабия висок момък с руса коса и гарванов нос, и Дончо — здравото момче.

Когато започна да им става скучно, скитникът реши да ги позабавлява с картите. Около четвърт час Жак щедро предсказва щастие. В отговор се появи съд с вино. Беше хубаво, дори прекрасно качество. След него дойде оптимизма — всичко изглеждаше по-лесно.

В същото време със стенания и скърцане параходът ги носеше към, както мнозина се надяваха, приказно богати земи.

Интересът на момчето към предсказанията беше чист и непосредствен. То внимателно следеше ръцете с картите и поглъщаше думите, преди още Киро да ги е превел. Тайнственият французин с черната превръзка на окото, куц крак и дарба „да знае всичко“ явно го бе впечатлил. Отделно пък, при всяко движение на този млад мъж върху късия му врат изпъкваха силни жили. Мускулите под тясната дреха играеха и се гонеха.

„Опасно хлапе! — помисли си Жак. — Какво ли ще направи Америка от него? — мислено той прерови целия си опит. — Би могъл... Би могъл... Наистина, какво ли би могъл?“

Ако се съди по погледа... Ах, този поглед! Той му се струваше още и смел, трудно обуздаем.

— Ти ще искаш много — каза Жак, след като попрехвърли картите.

— Ще го постигнеш. И ще завиждаш на тези които го нямат...

Така Жак недвусмислено намекна за съдбата на амбициозните.

— И няма да доживееш до дълбока старост — допълни безстрастно той.

Канарата отмести разочарован взор. Предсказанията му се струваха неоправдано

различни от това, което инвалидът каза на другите. А приятелят му Стоил ги слушаше със завист.

— Ще имаш всичко, което поискаш... — замечтано повтори Сирака. — Какво по-хубаво от това! Е, ти си...

Стоил премести поглед върху раменете на Дончо.

Стоил също бе амбициозен. Той жадуваше за успех и, като не знаеше точно пътя, си го представяше подобен на физическо съревнование. Думите на инвалида като че потвърдиха мислите му. Всъщност Дончо заслужаваше щастие. Стоил знаеше историята му от началото ѝ, бяха земяци, с подобна дотук съдба.

Дончо загуби баща си, когато бе едва четири годишен. После следваше училището. Първата година премина тежко, без пари. Мечта на вдовицата майка, беше синът ѝ да стане някога уважаван в селото учител. Момчето залягаше над книгите с упоритост, но това не можеше да ги нахрани. Вън от училището Дончо пак бе амбициозен — най-вече да не пада никога по гръб при борбите си с другите деца. Беше пълен с онзи горд дух на дедите, а селото им бе войнишко, първите му заселници бяха изпратени тук от древни царе да бранят проходите на планината с оръжие. Изобщо, Дончо беше син на земята си. А тя пък, земята, само го моделира, без да му даде поминък.

Сега вълните полюшваха едно здраво тяло и непреклонна глава на път за Америка. Заедно с хора от много други народи наоколо миришеше на море и вино, едноок скитник вещаеше за бъдещето. Бъдещето, което трябваше да се завоюва.

Седем дни път деляха стария континент от новия. Но, нейсе, изнизаха се. Дойде мигът, когато от борда можеше да се види далечен синкав бряг. Ставаше дума за тясната ивица на Лонг Айленд. Изглеждаше загадъчно забулена от лека омара над океана.

Америка ги посрещна с ведър слънчев ден, не както ги изпрати Европа. Ето и върховете на безкрайните небостъргачи. Най-последно — Ню Йорк!

В пристанището „Италия“ изглеждаше смешно малка черупка измежду другите кораби. Имаше още музика от палубите, бряг, осеян с движение, хаос от вода и, разбира се, бяха се вече впечатлили и от величествената Статуя на свободата.

Жак видя как Дончо сръчно и леко скочи от мостчето на американска земя. Един по един, пътниците се стопиха в сред тълпата. Сключилите в Европа договор с американски фирми заминаваха първи, заедно с агентите.

На пристанището, в сред хората, тримата българи изглеждаха самотни и безпомощни.

— Елате — съжали ги куцият. Не отидоха далече.

— Ще отседнете тук.

Пред тях стоеше лошо поддържана триетажна сграда с надпис „Хотел Трансатлантик“. Непосредствено от входа се влизаше в широко помещение. Имаше множество маси. Имаше доста клиенти, но все трето качество, та и по-долу. В ъгъла се въртеше грамофон.

— Тук ще е за вас — каза Жак равнодушен към притеснението им и добави:

— Най-евгината част на пристанището. Безработни моряци и всякакви пройдохи отсядат тук. Храната, жените и стаите са евгини. Съдържателката ще може да се разбира с вас, знае френски, арабски, хинди и кой ли още не език.

След самотата от пристанището това бе приемливо, даже и можеше да се нарече светъл лъч. За момента нещата се нареждаха задоволително. Намериха покрив, а това бе един въпрос, ги тревожеше.

От дъното на заведението изплува съдържателката. Биеха на очи дългите ѝ, тънки

пръсти. Между тях с привичен жест държеше цигара. Беше прехвърлила средна възраст и прекалила с козметиката. Кожата ѝ лъщеше от мазила. Срещна се с Жак като с приятел, когото не е виждала едва от вчера.

— Кого водиш, мошенико? — гласът на стария парцал звучеше нежно, а погледът опипваше недоверчиво.

— Отнасяй се грижливо с тях, Маминко, те не познават никого тук.

Тя кимна с разбиране.

— Имигранти?

— Запознах се с тях на парахода.

С палеца на дясната си ръка Маман се почеса по бузата. От върха на цигарата падна рохкавото цилиндърче неизтърсена пепел.

— Бъди спокойна — побърза да я успокои Жак. — Пари имат, но само за няколко дни...

— Тогава всичко е наред. Нека живеят през тези няколко дни тук.

Тукашната Маминка огледа новите си гости.

— На този, малкия, къде му е вратлето? — изненадана сумира тя наблюденията си. — На колко години е? По лице е дете, по тяло — мъж.

Късата фигура, излизашата направо от раменете глава приятно я развълнуваха.

— От него така лъха на нещо по-особено! — прошепна тя на Жак. — Какви ли хора не минават от тук. О, природа.

— Природата го е наказала, Мамичко — тихо възрази куцията.

— Той ще страда...

— Не-е — заспори тя, — не и при мен, прекаляваш, Жак.

— Може би — заядливо рече скитникът. — Особено ако го свикнеш да не се заразява от венерическите ти болести. Ти скоро ще се разкапеш, Мамичко. И ще ти харесва да окапят и неговите меса, нали? Подходящ е за сифилис.

Мамичката се обиди и се обърна към Киро.

— Елате да ви покажа стаята.

Тя тръгна нагоре по стълбите с люлееща се походка. Помещенията ѝ не блестяха. Имаше една баня и една тоалетна за целия етаж. Тънките стени правеха от всички обитатели нещо като едно семейство без тайни. Настани ги и ги прониза с поглед.

— Платили сте точно за една седмица.

И крадливо погледна към малкия.

Хотелската мамичка си излезе сред облак цигарен дим.

— Тя няма да ви ограничава в нищо — осведоми ги Жак, когато ги оставяше.

— Решите ли да развратничите, рядко има хотел по-удобен от този. А ти, пази се да не се влюбиш, Мамичко — подвижна той към вратата.

Настъпи първата вечер в Ню Йорк. Започнаха с три твърди кревата, саксия с подобно на мушката цвете и чужд лъх от отворения прозорец.

Беше трудно да се заспи. Доста полежаха неподвижни, всеки вгълбен в себе си. Стоил се чувстваше сякаш все още е на парахода. Уж ходеше по люлеещата се палуба, а океанът му приличаше на люшналия се ниви, а той пък мразеше нивите. Те го подсещаха за нищетата, сред която работеше по чуждите имоти и която искаше да остави в миналото си.

Като заспа Киро сънува момичето си. Той беше влюбен. Не смееше да мисли сериозно за нея, защото тя беше богата, а той не. В Америка се надяваше за бързо да спечели и се върне заможен.

На Дончо се присънваха чудовища. Те налитаха да го убият. Той махаше с ръце, за да ги отпъди, но те пак се появяваха. Мярна му се и куция Жак. Французинът бързаше и Дончо въпреки двата си здрави крака не можеше да го стигне. Най-после го приближи и тогава инвалидът се наклони към ухото му и му прошепна на български език:

— Ще имаш и ще завиждаш на тези, които нямат...

Когато Дончо се пробуди и погледна през прозореца, от там нахлуваше светлина. Започваше първият му ден в Америка. Започваше така: никой не го търсеше, за нищо, никой не се интересувахе от него, по никакъв повод.

След като скочиха в Америка цопнаха на дъното ѝ. Първите дни в Ню Йорк, първите дни след пристигането им в Америка, посветиха на трескава борба да не станат като тези, с които ги събра съдбата. Всеки миг на малката група българи бе посветен на едно — търсеха работа. Не им вървеше в това най-главно нещо — работа нямаше и нямаше... И в имиграционното бюро нямаша успех. Там мършав човек с безстрастно маскоподобно лице им зададе следният въпрос:

— Какво можете, господа? — запита ги на руски той.

Нататък разговорът се разви така:

— Всичко! — извика възторжено Дончо, първи разбрал въпроса. — Можем да работим всичко.

Чиновникът не се зарази от ентузиазма му.

— Как да разбирам това „всичко“?

Дончо бързо изстина.

— Наемаме се да вършим и най-тежката работа.

Чиновникът отново изглеждаше недоволен. Отвърна се от Дончо с подчертано пренебрежение и попита двамата по-възрастни:

— Трябва да разбирам, че сте дошли тук за обща работа, така ли?

Стоил Сирака мълчавиво избърса изпотеното си чело.

— Имате ли някакво специално образование или пък занаят?

— Ние сме земеделци — отговори от името на всички Киро. — Пристигнахме преди няколко дни с „Италия“ и сега парите ни са на свършване.

Изобщо, човешкият материал от Европа съдържаща напоследък много баласт.

— Сключили ли сте договор с някоя фирма преди тръгването си?

— Не — гузно разясни Киро. — Надявахме се, че тук ще намерим нещо и то добро... Толкова хубави неща сме слушали...

— Аха... Ще ви запиша имена. Но, крайбрежието е преситено. Тук трудно може да намерите работа. Имената и адресите? Хотел?

Името „Трансатлантик“ ужаси чиновника. Наистина, по външен вид българите се отличаваха от обичайната клиентела, но лошото „те“ се научаваха извънредно бързо.

В утрото на шестия ден отново нямаше нищо по-различно. От океана пак нахлуваше бял облак утринна омара, по улицата бързаха хора, тежко свиреха параходни сирени. Големият град вече плашеше имигрантите. Всичко така непоклатимо стоеше на мястото си, че създаваше ей такава тягостно впечатление: всичко е добре изградено, добре пресметнато, но без тях. Сами сред океана от хора! Това се оказа най-страшната самота.

На шестата сутрин никой не бързаше. Зад съседната стена някой кашляше, от другата страна креватът проскърцваше. В коридора някой от големия дом шляпаше с чехли. Така изглеждаше утринното затишие след нощ със сбивания, размахани ножове и разврат. За българите идеше първия ден на глада. След още няколко, щяха да са слаби, изтощени и непълноценни.

Тогава на вратата се почука. Съдържателката, която вече би могла и да ги изпъди. В ръката ѝ отново димеше дълга цигара.

Лицето ѝ сияеше с обичайната ѝ изкуствена любезност.

Посрещнаха я неспокойни. Очакваха неприятната новина с безпомощно примирение.

Стоил се надигна от леглото, но не стана. Съдържателката на „Трансатлантик“ се отпусна на стол в средата на помещението. Дончо седеше на леглото.

— Е — каза тя. — Харесва ли ви в Америка?

Мълчаха, а през това време съдържателката на няколко пъти погледна към Дончо крадешком. Кожата му все още имаше бронзов загар от лятото. Младият мъж долови любопитството ѝ, но не го разбираше, защото още бе непокварен. А в израза на застарялата развратница проблясваше нещо хищно.

— От толкова време живеете тук, а още не съм ви попитала — малкият роднина ли е на някой от вас?

— Не. Сам е тръгнал из света — поясни Киро. Мамичката смукна дълбоко от цигарата и кимна.

— И аз някога, когато пристигнах тук, бях съвсем млада. Нямах и петнадесет години. — Лицето ѝ изрази съчувствие. — Някои от нашите гости започват от пристанището...

Тя пусна нов облак дим и отпуснато се надигна. Тръгна към изхода, оставила ги в недоумение. От входа насърчително им кимна.

— Какво ли искаше? — попита Дончо. — Но не ни изпъди.

Любопитството и насочената любезност на Маминката никак не го радваше. Погледът ѝ — също.

— Може би дойде — каза Киро — без причина. И изведнъж се сети.

— Тя правеше намек за пристанището! Защо ме гледате такива? Обличайте се! — Киро се надигна. — Да вървим, тя знае нещо!

Маминката знаеше за малката „Сюзън“. Корабчето чакаше на кея, а така нареченият негов „капитан“ търсеше будали да товарят нещо, много да работят, а малко да разбират, ей такива някакви като новите тук.

Босът на „Сюзън“ беше пропил се авантюрист, добър клиент на „Трансатлантик“. Говореха за дълги „черни“ курсове на бързоходното му корабче, които предшества периодите на пиянство.

Маман предпазливо подхвърли на чужденците идеята, а останалото не беше нейна работа.

В пристанищната агенция Киро неуверено запитва:

— Днес при вас можем ли да намерим работа?

Имаше заявка от „Сюзън“, дадена просто преди секунди, влезлите на вратата се бяха разминали с капитана.

— Ние сме група българи. Парите ни са на свършване — продължи Киро.

— Кога пристигнахте?

— Днес е шести ден...

— Шест дена не са малко! — подхвърли чиновникът. — Не обичате да работите, а?

Той строго ги загледа.

— Дайте ни каквото и да било, господине — замолиха се отново. — Работата не ни плаши!

— Да-а... Но тук работата е тежка. Работили ли сте някога на пристанище?

— Никога — признаха си.

— Тогава ще предложа на „Сюзън” да ви вземат временно.

Започнаха да благодарят.

— Не бързайте, условията при „Сюзън” включват обезщетение за всеки един ден закъснение. А мисля и, че в пристанището има хора, заинтересувани вие да не си свършите работата. Ще се опитат да попречат. Това е всичко.

— С приятелите ми си желяем да се посъветваме малко отвън, господине.

Колебанието им не продължи дълго.

— Приемаме, господине.

— Ол райт, ще оформя договора.

Подписаха.

— Ако се справите — вметна чиновникът, — може да се намери работа и друг път. Започвате?

— След минути, господине. Ще ни трябва само малко време, за да сменим дрехите си.

Чиновникът кимна.

— Само помнете — всичко колкото може по-бързо!

— Разбрахме, господине.

— Добре, аз ще ви заведа лично до „Сюзън”.

Така новоизлюпените помагачи бяха факт.

Тук вербовчикът изразително потри палеца и показалеца си:

— От този кораб уважават работниците си.

Отвори едно чекмедже на бюрото си и измъкна от там тънко снопче банкноти. После свали от малкото джобче на ризата си закачената там нова автоматична писалка и бавно отвинти капачката.

— Срецу парите се подпишете тук.

— Всъщност — каза отвън Киро — може би пък да няма нищо страшно. — Той закачливо погледна Дончо. — Така ли е?

Потупа го по рамото.

— Какво искаш да кажеш?

— Е, в нашия „Трансатлантик” можем да поживеем колкото си искаме без да плащаме, това е явно. Ха-ха! Тази Мамичка... — и тук млъкна, забелязал лоша промяна.

Когато пристъпиха към работа, Дончо мислеше най-вече: какви ще да са тези, които искат да им попречат? Защо? Киро знаеше, че трудът по пристанищата е всред най-тежките и се питаше дали ще издържи.

Явили се бяха на кораба със своите необичайни за страната дрехи. Правеха впечатление.

— Ето „Сюзън” — представиха им кораба. — Тук е шефът. За всичко останало ще говорите с него.

Недалеч от „Сюзън” се виждаше грамада от зелено боядисани сандъци. Наблизо, легнал в сянката на куп чували спеше човек.

Заспалият равномерно дишаше и широкопола шапка се поклащаше върху гърдите и лицето му. Във всичко имаше нещо, на което не бяха свикнали: моряците от „Сюзън” гледаха към тях недружелюбно и заядливо. Личеше, че нещо не им е по вкуса. Намръщен и нелюбезен човек им показва как трябва да редят сандъците.

По палубата 3-4 човека скучаеха и шушукаха, все така без настроение. Един, както се оказа готвачът, просеше от боса на „Сюзън” „чашка силен, парещ ром” след тежкия предобед

в кухнята. Може би него най измъчваше жаждата, но все пак той нямаше вид на най-пропадналия от събраните. Целият екипаж си го биваше. Зад външното безразличие на грубите лица се долавяше напрежение.

— Изглежда сложиха крак на Пери — провлачено забеляза някой.

Пери О'Брайън, ирландецът, беше един от старите докери.

Обикновено той товареше „Сюзън” с приятелите си. Работата тук се считаше за добра — корабът винаги бързаше и плащаше повече.

Събеседникът, към когото бе адресирана забележката за Пери, не счете за нужно да отговори.

Тримата пришълци, вече напуснали трюма, стояха пред купа сандъци. Товарите изглеждаха удобни за носене — с дръжки от двете си страни.

— Можете да ги носите поотделно — каза намръщеният. — А за големите ще трябва да сте по двама.

Той презрително изучаваше фигурите им. Дончо долови пренебрежението и в по-голямата част го взе за себе си — беше най-малкият. Приблужи се до сандъка, който изглеждаше най-тежък. От „Сюзън” се подсмиваха.

Първият капитан се показва на палубата. На кея спря полицаи, огледа се и отмина с мързелива походка. Моряците се обзалагаха ще мине ли носачът по люлеещото се мостче. Вълните леко разклащаха „Сюзън”, натовареният малчуган лесно можеше да се изкъпе, още повече, че нямаше перила. Без да прояви и най-малки признаци на несигурност, новият докер премина през накованата с напречни летви дъски.

Стоил не искаше да изостава в работата. По примера на Дончо хвана един от големите сандъци. Напрегна сили и гръбнакът му изпука. Мислено се прокле заради мършавата си висока фигура. Когато взе по-лек товар, лицето му под русия перчем изглеждаше червено като кръв.

От „Сюзън” започнаха нова игра: залагаха колко сандъка ще пренесе Дончо, преди да свърши. Неговият темп на работа им се виждаше убийствен. Капитанът, по риза, с паднала от рамото презрамка, се разхождаше по палубата. Ъглестото му лице беше брадясало и мрачно, а малките свински очички недоверчиво скачаха от отвара към носачите и обратно. Дончо свали горната си дреха, сви я на дължина и я подложи на раменете си. Стоил и Киро вече бяха плувнали в пот.

Пътят на носачите минаваше край лежащия. Той трепна от потракването на сандъците и подскочи.

Денгълър Бен нарочно вече втори ден прекарваше тук под тази сянка. Беше един от хората на Пери. Бен не хранеше илюзии спрямо живота — в борбата за хляб нямаше леки успехи. Спеше, без да усеща твърдата земя под гърба си, с издут джеб от пачка тютюн, почти единственото, което притежаваше. В стомаха си усещаше неприятна празнина. Вече втори ден се въздържаше от преяждане и единственото му утешение, че то е вредно, слабо помагаше. Знаеше, че между Пери и администрацията има недоразумения, но ирландецът беше умен и поради забавянето дори го зарадва — поставени на тясно, от „Сюзън” щяха да платят повече. Докерите имаха свои хора сред моряците и знаеха, че този път „Сюзън” особено бърза и че капитанът й бе поискал екипажът сам да пренесе товара, но профсъюзите в Ню Йорк категорично забраняваха това.

Бен напипа нагризаната пачка тютюн. Извади я и отхапа. Горчивият вкус на тютюна помагаше срещу неприятни усещания в стомаха. Така, отмахна шапката и... Той с омраза и

изненада виждаше това, което преди малко шумът му подсказа. Превил гръб под сандъка, към „Сюзън” бързаше зачервен непознат носач. Обзет от неприязън, Бен нехайно протегна крак напред — неизвестният предател на общите интереси се спъна и политна. Обзет от справедлив гняв, Бен го ритна и му изрева да се маха. Онзи беше по-висок от Бен, но дори не направи опит да се защити, само мигаше глупаво, толкова бе объркан.

Бен се приближи, като му реवेशе да се маха, по дяволите, той и цялата му компания. Но внезапно иззад завоя на пътеката се показа къса, топчеста фигура. Някъде встрани гръмна трясъкът на захвърления в бързината сандък. Бен почувствува, че го нападат, но нямаше време да се защити. Тялото му се преметна от сръчна хватка и той цопна във водата, точно между мостчето и „Сюзън”. Водата го извади от краткото вцепенение и Бен вторачи очи в брега, още преди да изплува. Там застрашително подтичваше, пречупена от мръсните вълнички, фигура, която постоянно менеше очертанията си.

Когато видя Стоил и разправията му с Бен, Дончо се досети за предупреждението на хората от агенцията. Той хвърли сандъка и налетя без да мисли повече.

От „Сюзън” пак се смееха. Никой не се опита да помогне на Бен, макар и да личеше, че не плува добре. Черният готвач, свикнал като риба с водата, се превиваше с ръце на корема; тресеше се и капитанът с увисналата презрамка. От борда надничаха ухилени физиономии.

Бен изплю хапката тютюн и заплува предпазливо към брега. Дончо вече се чувствуваше гузен за станалото. Докато за него Бен беше нападател, той би могъл да го убие. Сега виждаше само даещ човек и желаше да му помогне. Изтича към брега и му протегна ръка, но Бен се дръпна назад и продължи успоредно на кея. Това му даде възможност да се добере до мостчето и се изкатери по ръба му. Дончо тръгна към него. Виждайки как противникът запушва тясното мостче, Бен напрегна сили и извърши героичен скок. Прелетял разстоянието до земята, той се приземи на ръце и крака, бързо се отърси и полетя, разпръскващ капки воден прах.

Бен бързаше по две причини — първо, изменниците бяха трима, и, второ, измежду тях често се срещаха лумпени, способни за малко пари на много нещо. От друга страна, знаеше, че не е сам — нямаше да остане дължен.

Дончо се върна за захвърления сандък, но го намери строшен от падането.

Палубата го посрещна като артист — с ръкопляскания. Никой не виждаше нещо лошо в постъпката му. Капитанът му тикна в ръката плетеното шише, досега предназначено за собствената му консумация.

При вида му смеховете позагльхнаха. Чуха се завистливи възклицания, защото всеки моряк от пръв поглед би могъл да отгатне съдържанието — първокласен ямайски ром. Златиста, течността искреше през плетката от лиани.

Дончо гледаше сърдито капитана и падналата му презрамка.

Утихването на веселието взе за лош знак — готвеше се нещо. Капитанът му подаде плетения съд, но младежът не искаше да го вземе. Когато насила му тикнаха съда в ръката, той го изпрати в морето — комедията свърши! Не след дълго по котвената верига изпълзя черният готвач, притискайки с една ръка скъпоценния съд. Със сияещо лице той се поклонил на капитана.

— Вие и така го подарихте, сър — и той гальовно притисна бутилката до себе си.

Капитанът измърмори нещо и се прибра в каютата си.

Събралите се пръснаха. Един работен ден в Америка продължаваше...

Стоил усети първите несгоди най-тежко. Носеше, боляха го кръста, раменете и какво ли не, а той пък мислеше: ако все работи както днес, би се нахранил с малък излишък за още няколко дни. Ако това спести можеше да се получи прилична сума... след тридесет години! Интересно, а колко ли изпива капитанът на „Сюзън“? Наелият ги в очите на Сирака имаше толкова самоуверен вид! Дори както бе с паднала презрамка му приличаше на свръх богат и преуспял.

Беше късно вечерта и другите спяха. Дончо дишаше тихо и леко. Стоил му завидя — имаше мускули и нямаше нужда да мисли.

Киро... Киро дори и да не спечели, имаше къде да се върне: чакаха го семейство и тридесет декара бащини нивици. И дори годеница.

Как ги правеше тези неща босът на „Сюзън“? Как да се стане като него?

През втория работен ден неприятното усещане, че ги чакат миг по-скоро да свършат продължи. По кея се завъртяха двама мрачни мъже, с откровен вид на насилници. Може би българите бяха нарушили някой важен закон на тази малка общност от големия град, но те не разбираха нищо. Само работеха. Упорито, преко сили и в състояние на страх.

И така, наемните работници напругаха дух и тяло. До последна възможност. Седнал на видно място по пътя им, мъж с име Бен, същият, който завариха в първия ден заспал, поклащаше крака от висок куп товари. Непрекъснато шушукаше нещо с другия насилник — набит, червенокос човек. Понякога споряха. Изобщо, приличаха на хора, които разискват нещо важно. За червения научиха, че е Пери О'Брайън, вожд на хамали и чистачи из тази част на пристанището.

Пери наблюдаваше конкурентите. Биеше на очи, че мъкнат съвестно. О'Брайън не искаше мигновено да ги прогонят с бой.

По нямаше да бие на очи, ако ги насочат другаде. Затова сам потърси наемното бюро на „Трансконтинентал Рейлроуд“. Тази фирма прокарваше участък от железопътна линия през континента. Строеж, който започваше едновременно от бреговете на Атлантическия и на Тихия океан. В момента фирмата работеше някъде в района на Скалистите планини. Там бе тежко и фирмата търсеше имигранти, подобно на „Сюзън“.

— Тук ни се върти беля край главите — сподели Сирака, когато спряха за обед.

— Да-а — завъртя глава Киро. — И аз така мисля... Тук има... — Той се забърка. — Кой знае какво!

— Да си пренесем товара — вметна Дончо. — И да се измитаме. Ще можем!

Сирака и Киро поклатиха глави — за измитането не се знаеше.

— Надали ще се отървем без бой.

— И аз виждам! — Упорито отвърна Дончо — някои имат нещо срещу нас. Но трябва да си изработим храната!

На третия ден заплахата стана още по-явна. Тук не бяха на мястото си и това е.

Отново дойде обед и заедно с него влага и задух. Дъвчеха мълчаливо. Тогава червенокосият се приближи.

— Пери О'Брайън — представи се той.

Светлите му очи ги изучаваха.

— Да — отговориха му.

— Какво иска? — запита на български Дончо.

— Мълчи! — сръга го Стоил.

Когато Пери говореше, цигарата му се местеше от единия ъгъл на устата към другия.

— Преди ние товарихме тук. Да ви е за последен път, момчета. Махайте се. Днес.

— Защо?

— Не на вас трябва да плащат тук, а на нас, ясен ли съм?

— Няма ли право да плащат на когото си искат? — запита Дончо. — Не, парите ще им вземем ние. — Цигарата отново се премести. — Губим, а не сме толкова богати, за да си го позволим. Тримата тук сте излишни, уверявам ви. Разбрахте ли го?

Червенокосият присви едното си око.

Сирака и Киро с безпокойство следяха разговора.

— Не е ли по-добре да си тръгнем без да питаме? — вметна Киро.

— Но той иска да напуснем работа!

— Това ще трябва да го направим — каза Стоил. — Рано или късно.

— Но къде да отидем? — запита Киро представителя на хамалите. — И ние трябва да ядем.

— Можете да започнете работа на постройка в Бродуей — предложи им Пери. — А след няколко седмици заминава група за Скалистите планини. О'кей?

От раменете им се смъкна планина.

Разговорът се прекъсна от капитана на „Сюзън“. Беше се приближил незабелязано с недоволен вид.

— Как мислите — нелюбезно се обърна той към всички, — докога ще чакам? — Ставайте мързеловци! — изрева изведнъж той вече конкретно към българите.

Пери се отдалечи. Капитанът разрита на всички страни остатъците от храната. След счупването на сандъка и инцидента с Бен той просто ненавиждаше новите.

Тримата отново поеха отегчителния път между кораба и пристанището.

В знак на доброжелателство Пери ги посъветва как да носят по-правилно.

— Здравата са ги изпотили, Пери — забеляза Бен, когато останаха сами. — А ето защо не дадоха работата на нас. Я повдигни това! Уж всичко е нормално, а то...

Пери отбеляза от необичайната тежест на сандъка с думите:

— Да ги вземат дяволите, вътре няма портокали.

— Не пипай! — изрева капитанът. — Какво се въртите тук, безработни нещастници?

В уговорения четвърти ден българите пренесоха и последния сандък. Малко след това „Сюзън“ се отдалечи от кея и изчезна всред хаоса от кораби.

Никой не предложи нов ангажимент на тримата. Оставаше им строежът.

На строежа в Бродуей ги приеха, но отново плащаха зле. Работеха и мислеха за големите пари на „Трансконтинентал“, също и за спокойствието на Скалистите планини. За там чакаха група от Европа. Тръгнаха веднага, щом тя пристигне. Обхвана ги радостна възбуда. Може би с него идваха и българи?

Дните минаваха бавно.

До строежа пътуваха с автобус. Безбройните хора по ранната улица им действаха потискащо, пак се чувстваха нищожни, непотребни.

Недостроената сграда представляваше фантастично видение в представите им. Всъщност строеше се едва от тридесет и пет етажа.

Предстояха почти още.

Горе ги издигаше скърцащ асансьор. С него изкачваха и ворта, тухлите... Пътуваха, а под краката им се люлееше обляна във вар и цимент площадка, никакви перила не ги деляха от бездната, от която очите неволно се отместваха. Асансьорът беше външен и с всеки изминат метър вятърът ги шибаше все по-яростно. Майсторите зидари предпочитаха да работят вързани. Навсякъде слагаха опорни въжета.

Прословутата американска организация на труда ги гонеше безспир по скелите и едва вечер, когато припламваха светлините на Бродуей, те слизаха капнали. От този момент отново изчезваха за Америка. Не познаваха никой и никой не ги познаваше.

Оставаше им само мечтата да срещнат свои сред тези, които заедно с тях отиваха за Скалистите планини.

Крайт на седмицата им платиха няколко долара. Втората седмица даде малко повече, а през третата пристигнаха от Европа новите имигранти; насрочено беше заминаването.

С Маминката се сбогуваха без съжаление, дори бързаха да се махнат. В същото време екипажът на завърналата се „Сюзън“ вече пируваха в хотела.

Прощалният поглед на съдържателката към момчето беше изпълнен с тъга.

Сега, след престоя, най харесваше походката му, някак необикновено лека, както е при най-енергичните люде.

„Ето още един, който не знае какво иска — мислеше тя. — Защо не е останал в своето село? Сега е времето да обича първото си момиче, къде е тръгнал? Боже мой, защо не си седи в къщи! А е така беззащитен... Той няма да оцелее, изключено е. Един път то може, също и два, но той дори и не подозира, колко са съблазнителните и опасностите в света...”

И Маман с горчивина си спомняше за времето, когато нея също не я съдържаше вкъщи и не разбираше колко прави са били тогава съветите.

„Все пак аз имах късмет — разсъждаваше тя. — На мен ми провървя. Имам пари, момичета, покровител, лекувам се... Но, Света майко, колко много изтеглих това, което съм!”

Напускаха Ню Йорк с нетърпение. Най-големият град в света не им даде кой знае какво: Оставяха пристанището с тежките товари, загадъчната работа при „Сюзън“ и скоростния строеж на небостъргача. Отиваха на ново място.

Но заговориха се и за това, което оставяха.

— Тези сандъци наистина тежаха — каза Дончо. — Какво ли имаше в тях?

Седяха в купето на пътнически вагон. Другите места заемаха германци. Сиво-сините им очи гледаха втренчено през спътниците като през прозорец. Други хора сякаш не съществуваха. Цялото внимание можеше да бъде погълнато от някакво парче салам. Но и помежду си не бяха кой знае колко сърдечни — само от време на време разменяха по някое късо изречение.

Киро погледна немците и направи тайнствен жест. Озърна се още веднъж и едва тогава им прошепна:

— Аз зная какво имаше в сандъците!

— Откъде знаеш? — запита Стоил.

— Вижте!

Разтвори шепата си така, че само седящите до него да виждат какво държи. На дланта му

зловещо лъскаше червеникава медна гилза. Забелязваха се ясно подробностите — гладката повърхност на капсата, остро челичено куршумче.

— Патрон! — възкликна Стоил. — Откъде го имаш?

— От сандъка, който Дончо счупи.

Киро се доближи до отворения прозорец. Влакът бясно летеше през мостове и реки. Край него бягаше линията за насрещно движение и той хвърли патрона към нея. Заедно с това изчезна усещането за нещо страшно. Назад срещна погледите на приятелите си. Можеше да пропаднат и се забъркат в трудни кашаи. Не се случи. Отиваха някъде напред, към някакво друго бъдеще, запазиха шансовете си за това.

Както други девствени къчета на земята, така и Скалистите планини бяха място, където е по-леко да се изгради силно тяло. Чист въздух и по-малко от опасностите и съблазните на цивилизацията, за подобно дело то е направо късмет. Отделно, в особеностите на тези планини влизат гигантски секвой, появили се на света тогава, когато той не е познавал Колумб — петстотин годишни. Там шумят и гейзерите на прочутия Йелоустън парк. В прозрачните му скали от остъклена лава слънчевата светлина се разсипва във всички цветове на дъгата. Има още големи, трудно проходими гори, дълбоки пропасти и бистри, бързи реки.

За да градят тънката линия на железния път заживяха на малко, наскоро отвоювано от дивата природа пространство от стотина метра. Имаше надвиснали скали, с дървени къщички в подножието им. Земята още беше изпълнена с остри отломки от взривовите на динамита с който бяха разчиствали терена. Но най-голяма забележителност си оставаше въздухът. Тук той не се диша, той просто се пие, сам влиза в гърдите и оставя там чудна, здрава миризма на бор и трева. Специално за тези, които току-що пристигнаха, из него се носеше лъх на топла храна от кухнята.

Влакът разля тълпа емигранти с разноезичната им глъч.

Българите тръгнаха покрай линията с надежда и да открият сънародници. Предчувствието не ги излъга.

— Ето! — каза някой.

Наистина, край линията неуверено се оглеждаха други трима. Единият от тях изпъкваше по-ярко — мустакат, с черни очи и широки рамене. Беше най-висок и държеше ръцете си скръстени на гърдите си. Стоежът му приличаше на поза, малко старомодна, но все пак някак мъжествена, хайдушка. Изглеждаше сериозен, красив човек. Видът му предразполагаше. Другите двама си приличаха като родни братя и изглежда наистина бяха такива. Имаха еднакъв ръст и еднакви румени лица. Мустакатият пръв видя приближаващите се и също ги позна.

— Ха! — възкликна той. — Че тук имало още българи!

Едрият мъж пристъпи напред. Двете групи се гледаха.

Наблизо мина американски разпоредител и им каза нещо.

Нямаше ледовете, те станаха приятели от първо виждане.

Така близки, както могат да станат само хора, които за в бъдеще са решили да се опират един на друг.

— Елате! — покани ги високият. — Тези са руснаци. Пътувахме с тях. — Той показа някъде напред. — Казвам се Илия.

Настаниха ги в една малка барака, в самия край на редицата постройки. Веднага зад нея започваше тясна, лъкатушеща нагоре между скалите полянка. Получиха и топла храна. Супата беше за българските представи безвкусна, но върна доброто настроение и създаде усет за по-голяма увереност.

Хранеха се в нещо като обща столова върху дълги маси, сковани от неизгладен чам и

покрити с навес. Намираше се близо до единствената тухлена постройка — управата на лагера.

След храна ги събраха пред стълбите.

Надзирателите ги подреждаха като новобранци. Шумът и бъркотията отстъпваха място. Първи се строиха десетината германци. Редицата им беше права и спокойна. Стояха с прибори пети, търпеливо. До тях лъкатушеше линията на сърбите, чехите, поляците. На самия край постоянно менеше очертанията си колебливата френска част, а след нея на фланга италианците безгрижно проваляха старанията на надзирателите да ги наредят в някакво подобие на обща група.

Разделиха ги по обекти и бързо ги освободиха.

След изпълнения с тревожна шетня ден започна приятна вечер. Всичко, което през деня изглеждаше чуждо, се стопи някъде из тъмнината. Намериха лавка, месо, на огъня зацвърчаха шишчета, а тревата миришеше подобно на тази от прохладните поляни на родния Балкан. В сърцата се появи приятна отпуснатост. Наблизо премина сърбин, който ги изпсува. Махнаха му приятелски — та той е почти роднина.

— Ех, България! — промълви Пазванта, едрият мустакат мъж. В гласа му звучеше тъга.

Дончо толкова много хареса новият им приятел, че от другия край на огъня не свалеше очи от него: силен, сръчен, умен, добър... С никой друг не можеше да се говори така, както с бай Илия Пазванта, така го наричаха по име и прякор. Нямаше и от кого друго да се научат толкова много полезни неща.

Още в първата вечер пропя гайда. Свиреше единият от братята. Караше го някак тъжно и проточено, така, че позагубиха оптимизма.

Тогава стана Пазванта. Свали и удари шапката си в земята.

— Весело, Христо! — гръмко нареди той. — Не сме дошли тук да мрем. Пък и да се мре може по инак.

Илия заигра ръченица още преди гайдата да смени ритъма. Дончо беше във възторг. Другият от братята се наричаше Киро. Той умееше да пее, вървеше му и хорото.

От разни страни на лагера също се зачуха песни. Един вид първият ден се отбеляза и отпразнува.

Изгревът ги завари недоспали. Надзирателите ги притесняваха.

Времето едва стигаше да плиснат няколко шепи вода на очите си. Настъпила бе ранна есен и по бреговете на поточето вече блестяха ледени люспици.

След ясното, кристално утро планината тук, капризна като навсякъде другаде из света, ги дари със студена, млечно бяла мъгла. Тази мъгла пълзеше по склоновете във вид на причудливи, непостоянни, трепкащи при всеки полъх облаци. Мокреше дърветата, скалите и хората.

Българите работеха на предната, достигната от строителите точка. Тук платното на бъдещата линия опираше в склона на скалист връх. Предстоеше прокарване на тунел и разкъртените скали грозно зееха. Край взривените места се търкаляха остроръбести късове. Към бъдещия тунел се промъкваше по още непрочиственото платно теснолинейка. Около двеста метра по-назад бумтеше каменотрошачка, която надробяваше камъка за настилка.

Тук се извършваше най-тежката и неприятна работа. Всичко само на ръка. Скалните късове се товареха и превозваха.

Неравните им ръбове понякога режеха ръцете. Наклонът затрудняваше извоза. А скоростта, с която се движеше „челото“, определяше всичко останало, в което личаха така

важни неща като сроковете на завършване и печалбата.

Мистър Смит беше амбициозен, сух по тяло и обноски предприемач. Не всеки можеше да строи линия между два океана. Мистър Смит беше заложил твърде много на тази карта. Затова споделяше несгодите на планината, липсата на удобства и лично искаше да е навсякъде. Най-вече при „челото”, разбира се. Мистър Смит воюваше за този обект с опит и невероятна стръв.

— Как е? — трескаво запита той ръководителя на челната група малко след започване на работа.

— Много добре, бос.

Мистър Смит не хареса отговора. Изглеждаше прекалено безпроблемен.

— Доволен ли си от новите?

— Да, бос.

Мистър Смит ритна едно камъче и продължи. След него заподтичва надзирателят Кент, размахал косматите си ръце с лопатообразни длани.

Мистър Смит спря съвсем малко при каменотрошачката. С машини и ясна организация нещата са винаги лесни. Трудното е там, където се залага на черноработника. А човекът е сложно същество.

След няколко крачки мистър Смит изумен спря. Срещу него бавно пълзяха препълнени вагонетки. Той ги пропусна и видя, че в последното е опрял гръб мъж, не, по-скоро юноша, ако се съди по много младото лице.

Към мистър Смит момъкът не погледна. Вършеше си работата и толкова, нищо друго не го интересуваше.

— Грийн хорн?

— Особен човек, сър — бързо отговори Кент. — Наблюдавам го цяла сутрин. Не почива, изглежда неуморим. Когато вагончето спре, сам товари. Интересен случай, рядко са като него.

Шефът се задържа дълго, твърде дълго на обекта. Отиде си замислен, без да направи забележка. Невероятно, но не дотолкова за обекта. Впечатли го младият работник и той просто го хареса.

Физически тялото на новодошлия представляваше една симфония на великия творец природата — симфония на разумния строеж. Но още по-впечатляващо беше желанието с което работеше. С което търсеше най-тежкото.

В канцеларията си Смит Джесъс прегледа списъците на новопристигналите. Намери имената на разпределените в „челото” и прекара пръста си по стоящите срещу тях данни. Шестима нямаха нанесена националност. Той натисна бутона на бюрото си. Секретарят, добре платен и квалифициран, дойде веднага. Мистър Смит не търпи нищо посредствено край себе си, и ценеше всичко „супер”.

— В кантората за наемане са направили пропуск — мистър Смит посочи листа. — Поправи го.

Шефът подаде списъка и секретарят мигом изчезна с листовите в ръка.

— Къде се намира тази страна? — запита мистър Смит, след като пропускът беше поправен.

— Не зная, сър.

— Не са ли руснаци? Тази сутрин говореха с тях като че на един език.

— Наистина не зная, шефе.

— Достатъчно.

Привечер, когато му остана повече време, мистър Смит извади от едно шкафче глобус. Потърси измежду никелираните меридиани, но не намери страната. Това не беше по характера му, да оставя нещата си недовършени.

— Извикайте някой от тях — заповяда мистър Смит. — Онова, силното момче. Любопитен съм да го видя от близо.

Мистър Смит запали цигара. Пушеше малко, само определена марка и само вечер. Зачака.

В същата тази вечер из бараките нямаха снощната охота за песни и танци. Някои лежаха като пребити, други разговаряха, а трети просто се наслаждаваха на удоволствието да не правят нищо.

Що се отнася до българите, те пък споряха.

— Това е глупаво — Пазванта изглеждаше готов да се горещи.

— Защо? — възропта Дончо, като в тона му всичките му симпатии към Пазванта просто не личаха. — Ти май се опитваш да ми заповядваш, а?

Пазванта гневно скръцна зъби.

— Не ти заповядвам, а те уча, хлапак!

— Не можеш да ме учиш, като ми говориш така.

— О, искал да бъда любезен!

В леденото мълчание, с което се посрещнаха думите му от околните, Дончо долавяше упрек, но това го правеше само по-упорит.

Не че имаше нещо против Пазванта, но беше честолюбив и не понасяше да му се горещят и заповядват.

— Слушай — все така настоятелно продължи Пазванта, — надзирателите искат от нас да работим като теб.

— Работете — с чувство на превъзходство отвърна Дончо.

Братята кимаха с укор, Стоил си мълчеше, а Киро благоразумно изчезна на някъде. Руснаците и германците от останалите 14 места в бараката нямаха нищо напротив да набият Дончо.

Пазванта каза:

— Всяка работа си иска „чалъм“, момче, недей тъй.

— Аха, така ли?

— Така. Искаш да покажеш, че си най-силният и издръжливият човек в лагера, това ли?

— И това да, какво, лошо ли е?

— Суета! — извика един руснак. — А още е много млад...

— Е — възкликна Пазванта. — Значи, време е да ти покажа какво е чалъмът.

Дончо нямаше нищо против. Избраха малка полянка зад бараката. Излязоха всички, а скупченото множество събра още зрители.

В кръга от любопитни противниците се съблякоха до кръста.

Дончо изглеждаше наежен, готов за борба. Пазванта излъчваше спокойствие и сигурност. Той търпеливо изчакваше знак за започване. Когато Стоил, одобреният и от двете страни за съдия, го даде, едрият мустакат мъж дори не се помръдна. Изчака противника си и, като мигновено съобрази предимствата, които му даваше прибързаността на другия, със силна впечатляваща поради едрото му тяло пъргавина, се хвърли на земята и хвана петата на Дончо. Повдигна я и натисна коляното. Изненада, болка. Дончо загуби равновесие и друсна

тежко на земята. Пазванта се изправи. Неприятно хихикане пришпори Дончо. Той се хвърли, този път с главата напред, право в тялото на противника.

Втория път Пазванта само се отмести и го спъна. Дончо смешно падна по корем. Още два пъти той се хвърля сляпо, все със същия успех. На третия се изправи и бавно тръгна напред. Все още му се струваше, че за падането си е виновен повече сам и не вярваше в дяволската сила на хватките. Опита се да достигне главата на Пазванта. Лесно му се удаде, дори я стисна между краката си. Тогава неочаквано полетя нагоре. Размаха ръце и безсилен се свлече надолу. Падна по глава. Усети силна болка във врата, пред очите му пробягаха червени светкавици. Остана така, както падна. Секунда или две. Съвзе се бързо и изненадан видя над себе си лицето на Пазванта. То закриваше всичко останало, но то не беше лице на тържествуващ човек. Към него гледаше добрият сънародник, който го посрещна така мило край линията. Всичко бе чисто и искрено.

— Дончо! — Пазванта го разтърси за рамото. — Дончо, бре, чуваш ли!

Дончо се изправи, без да крие болката от падането.

— Сполай ти, бай Илия. Майстор си!

Пазванта се беше борил стотици пъти като народен борец, но тук получи нещо повече от награда — възхищение. Дончо не каза, че иска да стане като него, но в този момент той вече имаше бъдеще. Бъдеще, което никой не виждаше по-ясно от Пазванта.

Не искаха да говорят, а и нямаха време. Секретарят на мистър Джесъс и Киро разтревожено се вгурнаха в кръга.

— Вика те босът — съобщи Киро.

— Защо?

— Не знам.

— А ти къде?

— Аз ще превеждам.

— Хайде! — подкани ги секретарят.

Дончо се подчини неохотно. Стоил метна на голите му рамене палтото си.

Пазванта след като предположи, че предизвиканата от него борба е причината за неочакваното повикване, поиска да дойде с тях. Секретарят го отстрани.

Зрителите се прибраха недоволни в бараките, след като освиркаха секретаря.

Когато повиканите стигнаха резиденцията на мистър Смит Джесъс, шефът допушваше цигарата си.

— Повиканите пристигнаха, бос.

— Да влязат.

Влезнаха.

— Защо е гол? — мистър Смит посочи Дончо.

Под сакото се виждаше късият врат и започващите веднага от него раменни мускули. По гърдите имаше малки, черни, току-що покарали косми.

— Сварих го да се бие с един, сър.

— О! Той се бие? Днес? След такава работа!

— Да, сър.

— Дявол да го вземе. А аз мислех, че няма дори да мръдне.

Мистър Смит се засмя сухо.

— Той наруши дисциплината, бос. А тълпата е на негова страна.

— Дисциплината! — повдигна вежди мистър Смит. — О, всеки може да се бие с когото

си поиска. Свободни сте.

Но едва стигнали вратата, шефът отново ги спря.

— Елате тук.

Кимна към глобуса на бюрото.

— Покажи ми къде се намира...

— България, сър — напомни секретарят. Киро избърза и пое кълбото.

— Ето, сър.

Смит Джесъс погледна малкото квадратче. В него дори нямаше място за цялото име и пишеше само „Bul”. Неправилното съкращение му бе попречило да се справи сам с картата.

— Окей, вървете да спите.

Всички излезнаха, но мистър Смит остана още малко неподвижен, загледан в глобуса. Какво ли криеха още разноцветните му полета?

След година и половина в Скалистите планини, сурова и първична, Дончо беше още по-силен. Въпреки голямото изразходване на сили, той растеше и на тегло. През свободното време усърдно учеше майсториите на Пазванта. Така овладяваше изкусните тънкости на българския стил борба заедно със силния привкус на старите им бойни изкуства. Така се увлече, че не можеше да си представи дните без любимото занимание.

Като тръгна от тях, борбата зарази и други. Поради се спор кой кого превъзхожда, а той се разрастна до национален въпрос. От там се мина пък на раси — славяните били една раса, галите, арийците и какви ли още не се оказаха тук, също. В малкия свят на лагера, който с нищо не се оказа по-горе от големия в началото на века, всяка от „расите“ се стремеше да покаже превъзходството си над другите. Увлечението полека-лека обхвана всички.

В лагерния „шампионат“ двама се откриха над останалите — сърбинът Степанович, който победи Пазванта, и Гвидо Джаколини, италианец. Най-якият мъж на лагера, Дончо, като „състезател“ тогава още бе в сянката на учителя си. Като бивш цирков борец Гвидо с много превъзхождаше противниците си и ги побеждаваше ефектно — след вдигане във въздуха. Той победи, не, по-скоро премаза Степанович и сърбите, българите и руснаците, славяните въобще, се чувстваха унижени.

— Ех, пропадна нашият Степанович! — каза се веднъж в бившата българо-руска барака. Там, след като се преместиха немците, сега живееха само славяни. Говореше един сърбин.

— А какви мъже съм виждал в Сърбия! — обади се друг от опечелените сънародници. — Какви борби съм гледал по съборите...

— Ако бях поне с десет килограма по-тежък, бога ми, бих му излязъл на този италианец! — додаде пак първият. — Ще пукна, но няма да ме събори!

Наоколо мълчаха с развалено настроение след загубата. В момента всички мечтаеха за появяването на силния и ловък славянин, но такъв тук сякаш не съществуваше. А само преди няколко часа още хранеха такива надежди в Степанович! Загубата му дойде не навреме — малко преди окончателно завършване на обекта и закриването на лагера. Така от тук славяните си отиваха развенчани, след като за дълго бяха свикнали да респектират.

Първоначално, малко след като загуби, бившият герой Степанович седеше усамотен ъгъла. Но постепенно кръгът от хора бавно се размести и той пак се озова в центъра му.

— Е, пропаднах! — махна той с ръка. — Час и половина се борих! Толкова мога, това е.

— Ти можеше да победиш! — вметна някой. — На моменти ти трябваше още съвсем малко!

— Бих могъл... — тъжно каза Степанович. — Но Гвидо е по-млад, на двадесет и пет, а аз скоро ще навърша четиридесет!

Настъпи моментна тишина, през която някъде отдалеч долиташе шумът на италианското празненство.

— Защо не опитаме пак с Пазванта? — запита някой.

— Е, аз съм връстник на Степанович.

— Нищо!

— Има само още един — каза Пазванта и по тона му личеше, че тази мисъл го занимава на сериозно. — Дончо.

— Не, не Дончо! — извикаха няколко души едновременно. — Той е приятел с Гвидо!

Дончо и Гвидо наистина се бяха сприятелили, сблизиха ги общото — силата. И то от първите лагерни дни на Гвидо, който пристигна преди няколко месеца. За дружбата много допринесе и възхищението от майсторството на италианеца.

Но когато няма риба и ракът се яде. Дончо бе посъветван да работи по-малко и да пести сили за бъдещата си среща. Киро се зае да стесни коженият екип на Степанович — нали се налагаше да се помисли за външния вид на бореца.

Огромното желание да победи тикаше Дончо към крайности. На другия ден той изобщо не искаше да работи. Не искаше да се мръдне дори. Така мистър Смит видя една безпрецедентна сцена. В близост до купчина траверси малкият се зъбеше на разтревожения надзирател.

Не пожела дори да знае за приближаването на шефа, а Смит Джесъс бе свикнал още с появяването си да предизвикваше пристъп на старание.

Самолюбието на мистър Смит беше засегнато.

— Стани! — заповяда той. Дончо се изправи.

— Колко парчета са пренесени без него?

— Петдесет, сър.

— Също такъв брой да пренесе и той сам, без никой да му помага! Да му се удържи половината от седмичното възнаграждение за безделие, а ако не свърши нареденото, в срок от 24 часа да напусне лагера!

Унищожителна заповед. Всяка греда се носеше от четирима, но искаше да даде урок срещу неподчинението. Дончо скочи и грабна едно отрязано парче от релса, което се валише наблизко. Мистър Смит се отдръпна крачка назад.

Парчето метал се издигна над главата на работника и със сила се заби в земята. Долният му край потъна в мека почва и удари на камък, от което цялото звучно затрептя. За ценител на човешката сила и съвършенство сцената беше прекрасна.

— Защо не работеше? — не така строго запита той.

Киро, който най-бързо бе заприличал на американец, без нито за миг да престане да е рожба на Балканите, излезе напред.

— Разрешете, моля, да обясня, бос. Довечера Дончо има среща по борба с италианеца Гвидо Джаколини. Знаете, Джаколини е най-добрият в лагера, видяхте го срещу Степанович. Ние помислихме, че вие сам отново може да дойдете. Затова го оставихме да почива — така ще гледате по-интересна среща. За работата не се безпокойте — ние ще свършим и неговата.

В този момент, след тези думи на мистър Смит хрумна оригинална мисъл:

— Добре! Ако да ми бяхте казали веднага всичко това. Уважавам работниците си и искам животът им да бъде по-лек и разнообразен. Хей, Джордж! Нареддам да се построи дървен ринг и пейки. Обявете официално, че довечера ще има борба!

Ударите на дърводелците бяха нещо ново.

За Дончо, вече оставен да почива, часовете до вечерта летяха бавно.

За да бъде справедлив, Смит освободи от обекта и италианеца.

Тръгнал уж безцелно, Гвидо издебна момент, в който можеше да се срещне с Дончо, без да има наоколо някой.

— Тази вечер ще се бориме.

Искаше да му каже, че са приятели и трябва да се борят като такива.

— Да — обидно кротко отсече Дончо.

— Днес си бил превъзбуден, уплашил си шефа с някаква релса.

— Да.

— Строят ринг.

— Строят.

Гвидо млъкна ядосан. Дончо упорито не искаше да отмести погледа си от някаква мъртва точка в безкрая, макар, че италианецът чувстваше как периферното му зрение го следи.

Гвидо се обърна и масивната му фигура се заклати между камъните на тясната планинска пътечка.

— Няма да бъде лесно! — каза преди срещата Пазванта. — Искам да ти дам някои съвети.

— Кажи, бай Илия!

— Пази се в началото. Там той е силен. Свикнал е на леки победи. Отбиеш ли първите му атаки, ще се обезвери. Ти си по-пъргав, той може да подценява това. И, успех! Вярвам в тебе!

— Бори се яко — каза Стоил. — Победиш ли, в този лагер над теб ще бъде само слънцето. Ще станеш най-силният тук!

— Най-добре, бори се за България — рече Пазванта, без дори да знае, колко дълбоко и сериозно се приемат думите. — Така ще ти бъде по-лесно. Всеки от нас я представя някак, а особено по видните. Ти си българин и българи ще се гордеят с теб!

Беше късно и около строящата се естрада се трупаха хора. Техниците монтираха електричеството. Като винаги педант, мистър Смит проверяваше всичко лично и хората му горяха от любопитство.

От своя страна планината ги дари с благоприятна, хладна, тиха вечер и лек ветрец, който съскаше високо във върховете на боровете.

Двамата противници се стягаха.

Гвидо облече стария си борцов екип и започна да се разтрива.

Дончо стегна коженият екип с кафяв от пот и мръсотия войнишки колан взет от руснаците.

В израз на симпатия те дори метнаха на раменете му и шинел с висящ от рамото пагон вместо халат. С обути на бос крак обувки представителят на славяните се запъти към осветеното пространство. Появяването му беше посрещнато с викове, свирене...

В борбата смутът можеше да струва скъпо, но светът за Дончо престана да съществува. Желаше да е пръв и то пролича дори в израза на лицето му.

— Повече предпазливост! — напомни Пазванта, който зорко следеше настроенята му.

Борбата започна. Пръв атакува Дончо. Гвидо със самочувствие го изчака, хвана протегнатата към главата му ръка и се опита да я извие. Дончо рязко се дръпна. Джаколини ловко използва непредпазливото движение и го тласна. Дончо отхвъркна и едва се задържа в очертанята на ринга.

Рингът се издигаше на около четиридесет сантиметра над земята, подпрян на дебели борови греди. Нямаше перила и това създаваше допълнителен риск. Така самата арена правеше действията на борците по-опасни. Когато видя, че Дончо с труд се задържа на края, Гвидо реши да свърши бързо с него. Докара го на косъм от позорното поражение, но

славянинът успя да се спаси. Все още изненадан от „измъкването“ на противника, Гвидо почувства как краката му се подкосяват от майсторско спъване. Политна извън ринга.

Отгървал се без контузии, италианецът бързо скочи обратно и мигновено трябваше да отбива нова атака. Изтръпнал в началото, Пазванта се успокои. Виждаше собствените си хватки, но прилагани с изумителна настойчивост и устрем. Чувстваше се горд с такъв ученик.

На импровизирания ринг кипеше. Кълбо от ръце, крака, две непрекъснато сменящи положения си сплетени тела, еднакво несъумяващи да извоюват крайното надмощие. В самата картина имаше някаква сурова красота. Красота, каквато Скалистите планини не помнеха. Всички викаха и стотиците викове се сливаха в един тътен: а-а-а! Дончо почти не усещаше, че се бори. Той беше просто щастлив. Ръцете му работеха, сърцето биеше, кръвта бясно пулсираше, опиваше се от хрипящия дъх на противника и мисълта светкавично търсеше, опипваше. Той се бе предал изцяло на усещанията си и сякаш плуваше в една стихия, сякаш милиони пъти вече бе вършил това.

— Дявол! — прошепна възхитен мистър Смит и от тази дума по кожата му пролазиха тръпки.

— Така! Дръж се! — извика Пазванта. — Нека Бог е с теб!

Стоил гледаше втренчено, без да отмества очи. Той преживяваше нещо свое.

Ситуацията на тепиха се менеше всяка секунда, всяка десета. Съвзел се, Гвидо напираше. Дончо се изплъзваше, ловко менеше положението си. Италианецът изглеждаше не на шега разярен. Нападаха го отпред, отзад, отстрани! Но ето, дойде и неговият миг. Той здраво стисна кръста на Дончо. Мускулите му се издуха. Прилагаше любимата си хватка — вдигане през кръста и хвърляне. Ефектна, унищожаваша. С нея бе разгромил Степанович.

Страшна сила теглеше Дончо нагоре. Едва сега той разбра колко много значат дванадесетте килограма маса, които Гвидо имаше в своя полза. Успя да се вкопчи в краката на италианеца. Лагерът замлъкна. Настана тишина. Нарушаваше я само шепнещият вятър. Пот обливаше телата на борците, като най-красноречив белег за огромните усилия на мускулите им.

Незабелязано Гвидо премести ръце нагоре и стегна гърдите на Дончо, като едновременно тикна юмрук в диафрагмата му. Дъхът на българина спря. Остра болка го преряза през ребрата.

Извън осветената площадка борците не виждаха нищо.

Окръжаваше ги черното кадифе на ношга, прокъсано тук-таме от червените огънчета на цигарите. Оттам сега долитаха първите тържествуващи звуци на италианския лагер.

Дончо разбра, че след секунда ще бъде късно. В съзнанието му изплува друго подобно положение, в което той никога на бе изпадал, но което си спомняше ясно, сякаш бе го преживял едва вчера. Напрегна сили и бутна италианеца назад. Когато Гвидо направи крачка, закачи крака му. Двамата се преметнаха на тепиха и гърдите на Дончо поеха свободно чистия нощен въздух.

Натагък решаваше волята — Гвидо започна да убива темпото и търсеше покой. Ръцете му отслабнаха, станаха непослушни. Из главата на Дончо се мерна, че се явява шанс да представи и себе си и България по-добре от другите. Изпълни се с радост, голяма искрена радост. От нея се почувства окрилен и открил възможност да изяви това което искаше, знаеше, можеше така, че другите да го ценят.

След още няколко минути, отпаднал до крайност, Гвидо сам легна на тепиха и се

преобърна по гръб. Желаше да го оставят спокоен. Да не се движи, да поеме свободно въздух.

Дончо се изправи. Публиката не разбираше и чакаше. Изтощен, Гвидо се надигна. В същия миг Дончо го подкоси.

Италианецът рухна на тепиха. Ентусиазирани зрители се вгурнаха към победителя. Гвидо се изправи, завъртя се и още замаян, пое на посоки в тъмнината. Този път към него не изтича никой.

Победителят се чувстваше лошо, така изморен, че дори не можеше да се гордее. Легна и заспа веднага.

На другите българи не им се мислеше за сън. Навлязоха дълбоко в боровата гора.

— Голяма сила е! — каза Пазванта. — Този българин.

— Изключителен е — каза Стоил. — Пред него има бъдеще.

В този момент Стоил се мразеше — природата не бе го дарила с нищо.

Пазванта си тананикаше стара песен. Гласът му бе плътен и приятен. Пееше за хайдуги. Никой от другите не я знаеше, но тя просълзи и разчувства. Наистина победата над Гвидо имаше огромна, безкрайна цена. Тя даваше това, което много им липсваше на тях, членовете на един наскоро освободен от турско робство народ — самочувствието.

Недоволен от победата остана само победителят. Той под дърво и камък и търсеше избягващия да се мярка из лагера Гвидо. Намери го и го извика на усамотено място.

— Гвидо — каза му с упрек. — Защо се предаде накрая? Защото съм по-малък, защото сме приятели? Е, нарочно ли го направи?

— Кълна се в светата Мадон! — извика италианецът. — Срещу теб се борих така, като срещу никого до днес! Извинявай, но бързам. Днес напускаме лагера.

— И ние си отиваме скоро — объркан отговори Дончо.

Така разсеяно се държеше и вечерта, когато участваше и във важен разговор.

— Оттук можем да се върнем в България или да отидем другаде — откри разискванията Пазванта.

Оставяха само тежката работа и една с пот изградена линия и все пак им беше малко тъжно.

— Аз се връщам — каза Киро, за да се изключи от обсъждането.

През време на съжителството им той се прояви като най-разумен. Пестеше, погаждаше се с началствата и извърши подвиг. След завръщането си от беден можеше да стане среден селянин. Истински среден селянин, завоювал положението си. Над нивите си щеше да се труди от тъмно до тъмно, а ако му провървеше, можеше наистина да се ожени за богатата мома. Киро знаеше какво го чака, не искаше повече.

— Аз нямам достатъчно, за да се върна — каза Стоил.

Той наистина имаше най-малко, независимо от това, че работи пряко сили. Спечели според възможностите си. Оставаха му в повече желанията, от които не искаше да се откаже.

— А ти? — обърна се Пазванта към Дончо.

— И аз оставам — бързо отговори най-младият.

В главата му, приела лакомо и наивно окрилящата мисъл да бъде доброволен посланик на България се беше загнездила лудата идея за връщане, но връщане триумфално. Такова, при което на гарата ще го чакат тълпи народ. Знаеше, че е трудно, и затова грижливо криеше мечтите си.

— Ние се връщаме. — Братята не се колебаеха в решението си.

Никой не разбра защо впрочем те бяха дошли тук.

— Оставам и аз — реши Пазванта.

Той не искаше пари. Искаше просто да се грижи за някого, а вече обичаше Дончо като свой син.

Живяха малко в Оклахома и в Тексас. А близо четири години след деня, в който напуснаха България, ритмично потракваща железница ги носеше обратно на север — към град Хометенд, щат Пенсилвания.

В Хометенд се развиваше промишленост, доста зависеща от евтината работна ръка. Появиха се хиляди пришълци — гърци, сърби, чехи, поляци, германци, румънци, българи, турци... Искаше го рентабилността на местната продукция. Заводите направиха много, за да привлекат имигранти.

Тримата слезнаха на местната гара непривикнали към Америка и не по-малко изпълнени с жажда и нетърпение да срещнат сънародници отколкото това беше съвсем в началото, още на парахода „Италия”. Хометенд удовлетвори желанията им, тук намериха това, което търсеха — малка колония от българи и бъдещи приятели, също такива прокудени бездомници като тях. Що се отнася до работата, то тя беше също така тежка, както навсякъде досега.

В Хометенд българите заемаха цяло крило от жилищата към заводите „Карнеги”. Те бяха образували едно станало пословично със своята единност семейство. Същото то прие новодошлите радушно. Приеха ги и заводите на големия металургичен концерн. Нещо повече, тук сякаш бяха готови да се грижат и мислят за тях.

При постъпването внимателен чиновник ги разпита за незначителни на пръв поглед неща. Вследствие на разговора ги разделиха на хора доста различни и, попаднаха на съвсем различни работни места.

Стоил, сиракът, слабичкият рус двадесет и шест годишен мъж стана шлосер. Тук някак много лесно „напипаха” неговата страст към техниката.

Илия Пазванта, който се отличаваше с издържливост попадна на доменните пещи, където освен сила се искаше да се понасят високи температури.

„The right man of the right place”* — казваха тогава американците и на Дончо Колев, най-якият от тримата, беше съдено да разбере кое е „най-тежкото място”...

[* „Точният човек на точното място”. — Б.ел.кор.]

Както навсякъде, където биваха досега, за Дончо след време се заговори. Разлика имаше само една — този път слухът за необикновената му сила стигна до ушите на Хари Хаулей.

Хари Хаулей беше директор на завода, собствениците го считаха за „мозък”, пред хората си той минаваше за човечен и прост в държанието си, или, инак казано, имаше таланта на администратор. Като такъв Хаулей държеше и се интересуваше от хората, с които работеше. Дори за и за последния от тях.

Подобно на мнозина в Америка, Хаулей имаше за любимо развлечение спортът. Тази му слабост послужи като допълнителен подтик, за да потърси необикновено силния работник Дончо Колев.

Хаулей видя как Дончо носеше тежки отливки — по две наведнъж, докато обикновено едно такова парче се носеше от двама. От този, а и от някои други сходни факти, Хаулей стигна до извода, че в неговото предприятие е попаднал един своеобразен талант, гений на

физическата мощ. От там Хаулей се замисли какво ли би направил самият той, ако имаше силата на пришълеца. Безспорно, заплатата на работника носач, представляваха само нищожна отплата в сравнение с даровете на природата. Хаулей изпитваше неудовлетвореност, която го караше в часове на размисъл и почивка да се връща към задачата за мястото на физическия гений в света на хората. Имаше и друг подтик: сам бе със слабо, често болнаво тяло. Мечтал бе за друга физика и с възмущение отхвърляше мисълта за нейната безполезност. Наистина, като се изключи, че здрав и силен сам би се чувствал по-добре, какви други перспективи биха лежали пред един Хаулей с физиката на работника Колев? Така продължи, докато един ден Хаулей чу за спортните успехи на Дончо.

Специално заради Колев директорът покани в града цирк. Борбата вече се измъкваше от „цирковия“ период, но във „Виктория“ още я практикуваха, може би защото имаха силен борец. Наричаше се Джеф Лауренс. От „Виктория“ обещаваха голяма награда на този, който успее да победи Лауренс.

Дончо не знаеше, че директорът се интересува от него.

Посети първото представление на цирка, защото обичаше борбата и се готвеше да отиде и на второто. Тайно му се щеше да премери сили с Лауренс, а и някой от тези, които го познаваха, очакваха той да направи това. Вън от борбата на Дончо харесваше и друго от програмата на цирка: ставаше въпрос няколко хубави, хармонично развити танцьорки.

Жените напоследък му действаха някак по-различно от преди. Привличаха го като някакво любопитно тайнство. А общуваше само с мъже, пред които пък се срамуваше да изглежда неопитен.

Смяташе, че то не подхожда на славата му на чест победител и на положението, което благодарение на това заемаше всред представителите на силния пол. В действителност и сам не помнеше кога за последен път само бе говорил с жена. Може би това беше някаква касиерка от Оклахома.

Единствен Пазванта се досещаше нещо за настроенията му. Същото забелязваше и у Стоил, който обаче бе доста по-напред от Дончо, даже харчеше с момичета част от парите си.

В препълнения цирк тримата приятели скромно заеха места на последния ред, но от там често виждаха лица на обръщащи назад зрители, най-вече с техни сънародници. Най-отпред, в една ложа, седеше Хаулей, поканил и някои близки свои приятели, между които белокос финансист на име Натингел и шерифа, който се наричаше Бък Бъзби.

Ложата им се красеше от хубава руса дама. Върху нея погледите спираха едва ли не по-често, отколкото върху хората от „Виктория“, защото бе обвеяна със скандална слава. Какво ли не се говореше за това момиче: нимфоманка, прелъстителка, екхибиционистка, проститутка... Изобщо, говореха се толкова неща, че към тях просто нямаше какво още да се добави. На човек чак му ставаше чудно какво ли е правила, че толкова млада има такова име, то включваше и приказката, че от секс нещо „не е наред в главата“. Но, днес тя за първи път се явяваше публично в присъствието на трима от сериозните мъже на Хометенд. Това също беше събитие, не от ежедневните. От същата ложа Хаулей от време на време кимваше на тези от работниците, които познаваше лично.

— Почитам единоборството — казваше шерифът на директора на големия концерн, — обичам схватките очи в очи! Веднъж преди година открих старо бандитско гнездо. Дявол да го вземе, Мистър Хаулей, там изчукаха някой от моите. Но и ние не спяхме. Накрая имаше един, когото исках да заловя жив. Двама полицаи се лепяха като мухи на гърба му, а той с

едно тръсване ги отхвърляше. Ето, на такъв човек аз лично съм сложил бележниците. Америка, това е единоборство. Кой е твоят човек, Хари?

Шерифът знаеше, че Хари Хаулей иска да противопостави на цирковия борец някакъв свой работник.

Финансистът пък здраво бе хлътнал по новата си любовница. Тя наистина беше красива, готов бе да ѝ прости всякакво минало, ако наистина го има и ѝ вярваше, когато тя казваше, че го обича много, истински, като никой друг до днес и завинаги. Любовницата имаше дълга и гъста коса, която дъхаше много приятно. Беше интелигентна, това тя несъмнено притежаваше, не гениална от налудничавост, както говореха. Позастарелият мъж долавяше погледите, с които я следяха и тръпнеше убеден, че правилно е изоставил жена, деца и внуци. Било глупаво да се показва с нея на публични места, но защо, след като жребият е хвърлен и той вече е готов на всичко.

Желанието на обезумелия богат мъж Натингел да заживее открито с момичето си бе толкова силно, че цял живот работил за пари и добро име, той сега заплю и двете. Нея, Чармиън, заможният любовник помоли само да не казва нищо за малкия спортен автомобил, който ѝ бе подари неотдавна. Временно, докато приятелите все още не я познават, вярват на клюките, а не на него и, следователно, не го разбират.

— Имам работник, който може да изчука не половината, а всичките ти момчета — небрежно подхвърли директорът на шерифа.

— Моля ти се, покажи ми своя човек! — мило възкликна Чармиън и хвана Хаулей за ръката.

— Добре — любезно се съгласи Хаулей.

Конферансието на „Виктория“ започна рекламата на Лауренс и, както винаги, покани някой от публиката да премери сили с него.

В същото време Джеф Лауренс обикаляше в кръг по арената. Ръцете си държеше увиснали и свити, стремеше се да наподобява горила.

— Щом няма желаещи, прочутият Джеф Лауренс ще покаже силата си чрез разкъсване на колода карти и изправяне на подкови!

Директорът на „Виктория“ извади едно тесте, разбърка предварително картите, за да убеди всички, че няма измама, и след миг към пода хвърчаха накъсани дребни парченца.

— Къде е твоят човек, Хари? — прошепна шерифът. — Загубихме търпение!

— Тук има човек, който ще събори Джеф Лауренс! — извика високо Хаулей.

Дори и тези, които в началото не го видяха всред множеството, сега го познаха — мистър Хаулей беше на цирк!

— Вие се шегувате, сър! — възрази от „Виктория“. — Това е невъзможно!

— Ни най-малко. Залагам хиляда долара!

Цирковият директор извади портфейла си, но в следващия миг отново го прибра. Той си спомни, че в Хометенд го поканиха, и се изруга наум — явно, че са им устроили капан. Лицето на Лауренс издаваше, че и той мисли същото.

— Ние сме обявили награда и плащанията стават на нашата каса, сър.

Чуха се свиркания и виковете:

— Заложете при шерифа!

Шерифът, ликуващ, прибра залозите. Залата вреше, Америка се забавляваше.

Директорът на „Виктория“ гледеше втренчен студените сивозелени очи на Хаулей и малката му глава, поставена на вече понабръчкана шия, безукорната яка и вратовръзка.

Пресметливостта, която прочете в израза на очите, също и самоувереният наклон на главата го накараха да потръпне. Нещо му показваше, че такъв човек е трудно да се излъже и е много вероятно да е прав. Джеф Лауренс трябваше да воюва за победа на всяка цена.

— Къде е вашият човек? — с пресъхнало гърло запита собственикът на „Виктория”.

Хаулей безмълвно посочи назад. Дончо се изправи.

— Вероятно аз съм „човекът”! — каза той. Гласът звучеше доста спокойно.

Нямаше нещо кой знае какво ново — борил се беше вече стотици пъти. А и вътре в себе си още от първото посещение гореше от желание да застане срещу Лауренс. Дончо отиде бавно до ложите. Обърна се и видя зад себе си възторжени, жадни очи. Виковете изправиха космите по тялото му. От българската колония махаха. Отново се почувства силен, необходим. Срещаше пълни с надежда погледи, които потвърждаваха мандата му на техен доброволен представител. И Хаулей изведнъж изчезна.

— Хей, момчета, аз ще победя Джеф Лауренс! — извика Дончо и така прие борбата, изострено от облозите и начина, по който бе обявена. Думите му се загубиха в рева на тълпата, тук всички много харесаха началото.

Поканиха Дончо зад кулисите и нарочно се опитаха да му дадат старо, избеляло трико. Оказа се обаче, че той си има свой екип. Двама прислужници нахално го оглеждаха, докато се обличаше.

— Жалко! — каза единият от тях и го попипа по мускулите на ръцете.

— Джеф ще го смели! — беше резултатът от огледа.

— Дано не го убие! — със слаба надежда в гласа заключи другият и двамата изчезнаха.

Платното, което делеше Дончо от вътрешността на цирка, рязко се дръпна и откри изкривеното лице на Джеф Лауренс. Съперникът злобно впери очи в Дончо, преценявайки го, изпсува и се скри. Но на тепиха Лауренс излезе покровителствено небрежен и усмихнат. Той пръв дружелюбно протегна ръка.

Дончо не знаеше гадните номера и не притисна палец към дланта, когато подаде ръка. Вместо да се ръкува, Лауренс мигновено изви палеца му. Някой от публиката се изкикотиха. Изкълчването беше майсторско. Дясната ръка, най-силното оръжие, излезе частично от строя.

Започна играта и в нея първото нападение на Лауренс завърши с неуспех. Разбрал още с едно докосване цената на своя противник, Лауренс изчакваше. Вярваше в неизбежността на бъдещите грешки.

Нали ги чакаше от човек, който, първо, не беше свикнал с публиката и второ, имаше за съветник болката и желанието за отмъщение.

Тактиката даде лош облик на борбата. Свикнали с динамичността и акробатиката на нагласените схватки, цирковите зрители скучаеха. Съперниците обикаляха в кръг по манежа и в действията им имаше всичко друго, но не и очакваната сензация. Дребните схватки лесно изчерпаха търпението на разглезената публика.

— Да изгоним тези страхливци! — извика някой. Подкрепиха го с вик:

— Да линчуваме шампиона!

Това се отнасяше конкретно за Лауренс.

Тогава Лауренс реши да ускори успеха си чрез ново предизвикателство. Вече мразеше противника си и то най-вече за едно — светлокафявите очи на Дончо неотклонно го следяха — спокойно, предпазливо, зорко. Също като първата минута на срещата. Не можеше да понася този поглед, защото в него не намираше страх, а самочувствието на равен.

Джеф Лауренс се впусна в лека схватка. Когато го отблъснаха с ловко движение издърпа ушите на противника си. Видя сълзи от болка и повтори маневрата си. Сега на ухото на Дончо се появи алена капчица. Лауренс се оттегли с усмивка и тук сбърка.

Честолюбивият Дончо по-лесно понасяше болка и къде по-трудно присмех. Стана така, както по-опитният предвиди, предизвика го. Но Лауренс не знаеше за силата и мълниеносния устрем, който така събуди. Преди да разбере, че е постигнал целта си, цирковият борец излетя нагоре.

Вдигнал противника във въздуха, Дончо със сила го удари о пода и сам легна върху него.

Публиката, виковете, осветлението, необичайната атмосфера най-после замъглиха съзнанието му. Той натискаше шампиона, загубил усет за времето.

— Едно, две, три...

Събитието докара публиката до екстаз, тя тържествуваше над унижението на цирка и трошеше столове и пейки.

Определеното за победа с туш време изтече, а Дончо продължаваше да лежи върху загубилия свят Лауренс. Стана едва когато го задърпаха. Иззад завесите някой изхвърли дрехите му. Дочо си ги взе, но не успя да се облече. Притичаха хора, понесоха го на ръце.

Стоил се спусна заедно с другите на манежа, но успя да стигне едва до първите пейки. Там чу как шефът на „Виктория“ обвиняваше Хаулей в това, че го е подвел и му докарал специално подготвен човек. Крясъците и обвиненията не правеха впечатление на Хаулей.

— Ти си искал да ме обереш! — отчаян, ревеше човекът от пропадналия цирк.

— Напротив — студено възразяваше Хаулей. — Хиляда долара са нищо за мен. — В този момент той случайно забеляза Стоил. — Ей, ти! Виждал съм те с Дончо Колев. Познаваш ли Колев? Да? Предай му тези пари.

— Но парите заслужавам аз! — Извика за последен път представителят на „Виктория“. — Кой устрои това прекрасно развлечение за цял Хометенд? Кой загуби най-много, на кого най-добрият артист е осакатен?

Но никой вече не го слушаше. Директорът отчаяно се озърна: циркът му имаше отчаян вид. Изпсува и отиде да види Лауренс.

Навън Дончо бе идол за възторжената тълпа. Когато Стоил му донесе парите, стана и главатар — кой от останалите печелеше хиляда долара за тридесет минути! Победителят се прибра призори с песни, начело на свитата си. От многото долари нямаше и цент.

Трябваше да отива на работа, но не бързаше — след такава победа заводът му се струваше маловажен. Ранената ръка го болеше, беше подпухнала и чак тогава той с тревога си спомни за своя колега Джеф Лауренс.

Дончо се яви на работа с голямо закъснение. Посрещнаха го строго. Майсторът, един намръщен немец, изглеждаше обзет от страстта на испански езекутор.

— От кога те търся, хей! — със силен акцент изгърмя той.

— Идваш след директора! Мистър Хаулей вече два пъти праща хора да те викат. И всичко отново на моята глава — моите хора закъсняват! Защо се мъкнеш сега?

Треперещ за службата и нищожното положение, което имаше в повече от другите, майсторът изля остатъка от ненавистта си по всички славяни въобще. Във вечерните вестници бе прочел нещо, което Дончо още не знаеше — в Европа бил убит княз Фердинанд.

— Много бързо се разхайти ти! — заключи на края майсторът.

— Мислиш, че си направил много снощи, а? О, ако ми се случи нещо заради теб! Върви! Хаулей посрещна Дончо много любезно.

— Мистър Колов! Очарован съм от вашето изкуство. Това беше истинска борба!

С Хаулей не можеше да се говори спокойно — немигащите котешки очи и малката, наклонена леко напред глава, създаваха впечатление, че разгохват и изучават. Не приличаше на добър човек независимо от всичко хубаво, което се говореше за него.

— От утре се считайте за уволнен! — продължи директорът и сухо добави: — Може да не ме разбирате, но един ден ще ми благодарите.

Леко зачервен, Дончо въртеше в ръце изцапаното кепе от костюма си на носач и напразно търсеше думи, с които да изрази объркването си.

Повече обяснения Дончо не получи, но излезе от кабинета някак по-различен, със смътното предчувствие, че му предстои нещо важно, че нищо в живота вече няма да бъде така, както е било преди. Не можеше напълно да прецени само дали е добро или лошо.

В сладкарницата се спуснаха насреща му още щом отвори вратата. С безпокойство Дончо забеляза, че посрещачът е самият притежател на цирка.

Попита пламнал, за целта на срещата.

— Мистър Колев, „Виктория” ви дължи извинение. Нашият борец ви изкълчи пръста и изобщо се държа некоректно и недостойно за един спортсмен.

Собственикът приятелски го поведе под ръка към една маса навътре.

— Нещо за пиене?

Дончо отказа.

— Вие сте спортист с бъдеще — поде директорът, след като помълчаха. — Елате в нашия цирк. Ако не желаете да сте заедно с Лауренс, ще го уволня. Вие го превъзхождате.

— Как е Лауренс? — тихо запита Дончо.

Това беше, което хвърляше сянка върху радостта от победата.

Дончо с напрежение чакаше отговора. За избухването, за което никой не го осъждаше, съжаляваше единствен той самият. Човекът от „Виктория” не улови вярно интонацията в гласа му. Мислейки, че ще го поласкае, той заяви с пренебрежителна усмивка:

— Натъртен е, но не това е най-лошото: изплашен е.

Дончо стана още по-червен и се смали. Да зареже мръсната си работа и да отиде във „Виктория”, където всичко му харесваше, бе красиво като мечта. Но в началото замаян попита в къде е Лауренс и след като получи отговор, отговори:

— Не се наемам да заместя Лауренс. Той бе по-добър от мене.

И стана въпреки бързо изречените обещания на директора за добра заплата и приятен живот.

— Мистър Колов! — извика отчаян след него менажерът.

— Мистър Колов! Предлагам ви пари! Долари! Повече от колкото сега получавате!

Сервитьорът от бюфета бърсеше чаша и неприятно се хилеше. Когато отчаяният от несполуки менажер на „Виктория” се отпусна безсилен в стола си, край него премина скандалната местна хубавица Чармиън в свеж утринен тоалет и лъхна на парфюм. Навън Дончо питаше за най-краткия път до Лауренс. Чу се как изръмжа моторът на новата спортна кола на Чармиън.

Човекът от „Виктория” объркано премисляше за мотивите на току-що чутия отказ. Не очакваше да го получи. Още повече, че предлагаше на Колов доста пари. Собственикът на „Виктория” поръча уиски и потъна в мрачни мисли.

... хубавата Чармиън научи от Хаулей за тазсутрешната среща и дойде тук, жадуваща за „истинска” любов с „истински мъж” — герой и силач. Тази жажда пламна с непреодолима

сила още снощи, в цирка. Случаят я развълнува. Тя поглъщаше всяко движение на яките борци. Потръпна, когато Лауренс изви пръста на Дончо. После говориха за българина, който пък бил почтен и благороден.

Да завоева този човек, за Чармиън стана въпрос на чест.

Чармиън караше след Дончо. Когато той навлезе в една тиха пресечка, тя рязко натисна педала. Изфуча край него, изкачи автомобила си на тротоара и му прегради пътя. Бързо слезе и се хвърли на врата му, преди той да се опомни от изненадата.

— Браво, малкият! — прошепна Чармиън, с непристойно възхищение в гласа. — И снощи беше чудесен! Ти си чудесен!

С чувствителните върхове на пръстите си тя опипваше свежата плът под яката на поовехтеля му шлифер, целуна го още веднъж и разбра нещо странно — младият бог от арената не бе целувал!

Хванала с тръпнеща ръка великолепия победител на Лауренс, Чармиън запита:

— Къде си се научил да се бориш така! — и настани своята ценност на свободната седалка до себе си.

— Закарай ме при Джеф Лауренс, моля те — машинално издума Дончо, притвори очи и наново погледна; всичко стоеше на мястото си, не сънуваше.

— Наистина, къде си научил така да се бориш? — повтори вештата Чармиън.

Интересът на красивото момиче към това, което беше негова гордост на живота му, приятно отпусна душата Дончо Колев. Разприказва се. Чармиън се отпусна доволна — беше вече неин.

Чак когато се спогоди с Лауренс, Дончо усети най-после истинската сладост на своята победа.

Денят завърши в малък ресторант на къмпинг извън града. Тук, край масата, Дончо Колев не се държеше като предишните й любовници, бе малко по-различен, но обвзетата от сладостни предчувствия Чармиън прощаваше този грях на драго сърце.

— Разкажи ми, моля ти се, още за Скалистите планини! — казваше тя малко преди да се търкулнат заедно в леглото и когато вече го целуваше и галеше.

Обработка: ivankr, asayva

Като че една случайност, целувка и една прегръдка пред спрял автомобил могат да промениха света. Всъщност, за Дончо дълго чаканата любов дойде както е при повечето млади мъже, чрез по-опитна жена. Единствено по-различно бе жената, но и сам Дончо не бе като по калъп. Затова приличаше на филм: тя спря автомобила си на неговия път и... Пресякоха се и съдбите им.

Последва онова, което наричат любовна лудост или пиянство, така някак изглеждат нещата отвън при бурното влюбване, но всичко бе кратко, много кратко: тактичната и всеотдайна Чармиън внезапно изчезна, точно когато изглеждаше не по-малко влюбена и увлечена от самия Дончо. Това Дончо дълго не можеше да повярва — същата Чармиън, която нито веднъж не го накара да се почувства неудобно, която го направи така горд със себе си да го изостави!

Невероятно. Невъзможно.

Дончо тъжеше за Чармиън и често чакаше край безкрайното право асфалтирано шосе, там, където преди се срещаха. Търсеше Чармиън заради обяснението, което му дължеше, но и сам усилено мислеше за станалото. Външно стана по-мълчалив и по-самовглъбен. Ходеше на курсове за локомотивен машинист. Машинистът за него беше солиден човек, със сериозна професия, достоен глава на семейство, а той искаше да е именно такъв.

Извън него големият свят бе пред трусове. Европа отиваше към война. Сънародниците му се стягаха за завръщане, за да помагат на България. Така стана и пред другата, Балканската война. А когато се дойдоха обратно в Америка не можеха да се отърват от угнетяващи военни спомени. Лошите предчувствия бяха всеобщи:

— Сега ще бъде още по-тежко...

— Война! Ще се мре този път!

— На престола ни има чужд човек, няма защо да жали кръвта ни! Лошо!

— Аз заминавам — обади се Пазванта, — преди да са затворили морските пътища.

— Алчни хора насъскват народите един срещу друг — неочаквано каза тогава Стоил. — На някой му трябват още пари, затова ще има война. Във всеки случай аз няма да отида.

— За нас нещата са малко по-различни — мърмореше в отговор възрастен работник, получил орден във войната срещу турците. — Кой ще брани България? По-добре да се простим. Кой знае ще се видим ли вече? Един и двама ли не се върнаха от Балканската...

— Майка България ще му прости! — българите стягаха багажи, говореха за полкове и роти, за офицери.

— Ако всички бяха като вас — обърна се на тръгване Пазванта към доскорошните си приятели, — вече щяхме да сме турци. Не петстотин, а пет години нямаше да издържим.

Лошо е да останеш сам и над тебе да тежи упрек. Особено хвърлен от добър приятел. И Стоил и Дончо станаха по-озлобени. Животът вече прекалено дълго им отказваше всичко, заради което се намираха тук. Такова чакане омръзва. Жадуваха за действия. Откакто другите българи напуснаха, имаха много свободно време. Тогава и двамата се запознаха с новото и ужасно чувство — да си излишен. Ревностно четяха новините от европейския боен театър и

всеки ден очакваха включването на България в общата вакханалия. В един такъв ден се появи отново Чармиън.

Чармиън се беше променила, държеше прекалено предпазливо, явно някъде съществуваше някой от когото много се бои. Определиха си среща извън града.

Външно и двамата се държаха спокойно, сякаш се бяха разделили едва вчера. Но колата на Чармиън беше по-нова и по-скъпа. Отпуснат в меката седалка, Дончо намираше себе си някак потънал много низко.

— Откъде имаш този автомобил? — запита той.

— Колата е моя. Мога да представя документ за собственост — нервно отговори променената Чармиън. — Не се дръж като полицаи.

Стигнаха до къмпинга, цел на техните минали разходки.

— Продължи още — предложи Дончо.

Чармиън изпълни молбата му, но с неудоволствие. След късо пътуване се показа ресторант, подобен на кораб в океана — така го обливаха многобройните му светлини.

— Ще спрем тук.

— Защо пък тук?

Облеклото му явно издаваше желанието да се хареса и доближи до нейната среда така както я разбираше.

Все пак Чармиън спря и двамата се изкачиха по стълбите.

Докато портиерът ги оглеждаше, Чармиън тикна в ръката му банкнота.

— Лейди, сър! — покани ги той.

Вратите на заведението се разтвориха пред тях. Чармиън плъзна презрителен поглед по новия костюм на Дончо и влезе. Този мъж не би трябвало да желае да се промени. Учтив келнер ги настави близо до вратата.

— Шампанско и хубава вечеря — поръча Дончо.

Келнерът се отдалечи, но едва направи няколко крачки и се върна:

— Лейди, сър, дължа ви извинение. Имаме по-добро помещение.

Той се поклони.

— Моля.

Преместиха се в малко сепаре с приятен полумрак. През покрития с полупрозрачна завеса вход се виждаше съседната зала. Свиреше тиха музика.

Келнерът подаде листа и се отдалечи.

— Хубаво е — каза поуспокоена Чармиън. — Но не плащаш ти.

— Чармиън, ти помниш ли как преди година минахме оттук?

— Е?

— Тогава ти поиска да вечеряш тук, а аз не можех да те поканя и съжалявах за това. Сега имам.

— Много мило, откъде имаш?

— Пестил съм.

— Нима?

— Да.

Тя любопитно го гледаше. Изненадана, откри в него нови черти и нов израз.

Появи се лъскав никелиран съд с лед и шампанско. Чармиън вдигна чашата си.

— Въпреки всичко ти си ми симпатичен — замислена промълви Чармиън. И в изблик на внезапно откровение се оживи: — Дойдох, за да спя с теб. Напук на някои, които искат да

съм им лична собственост.

Чармиън вдигна чашата си.

— За теб. Ти си стоманен любовник, знаеш ли го?

Дончо трепна при думите ѝ, намръщи се, отпи и се свъси още повече. За първи път му говореха с такава цинична откровеност и за първи път в живота си пиеше шампанско. Очакваше, че шампанското е някакво невиджано, прекрасно питие. Вместо това на езика му пареше алкохолът.

— Не ти харесва виното? — попита Чармиън.

— Добро е — колебливо отвърна той.

— Добро ли? Божествено е! — И като видя, че Дончо не разбира, запита: — Колко долара получаваш седмично?

Той каза една цифра.

— Е, виждаш ли, това, което пиеш, струва повече.

— Чармиън — внезапно рече Дончо и я шокира: — Стани моя жена.

Помълчаха малко, през което време жената с любопитство наблюдаваше партньора си.

— Повтори още веднъж, не чух добре — помоли тя с твърде обидено лице.

Той повтори без колебание.

Дори по времето, когато нямаше така заможни любовници, самата мисъл за мъж дрипльо с мизерна заплата отвращаваше Чармиън. В деня на изчезването си бе станала метреса на богаташ пред който дори Натингел ѝ се виждаше беден. Изостави го без колебание ведно с още няколко не така важни любовници, между които и стоманения Дон, както тя наричаше българина. С новия я бе запознал сам Натингел, който също лекомислено бе повярвал в чувствата ѝ. Сега изоставеният търсеше начин да си отмъсти: усърдно изравяше от миналото ѝ стари връзки, някои забравени и от самата нея, за да ги разгласи. Така биеше по самолюбието на новия и изостряше ревността му. Беше го направил подозрителен до безумие.

След неочакваното предложение за брак в душата на Чармиън се бореха следните неща: желанието да унижи един мъж, изкушението, като му каже защо всъщност беше тук и, накрая, сладките спомени от кратката им любов. Последното се оказа най-силно. Широките рамене отсреща така ѝ действуваха, че след кратка борба от обзелата я в началото високомерност не остана нищо.

— Искам да танцувам — остави тя всичко настрана. — Ще танцуваме ли?

— Не.

— Стани, моля те.

— Не искам.

— Без това ще ми бъде малко скучно.

Чармиън се премести по-близо до него и обви с ръце врата му. В този момент тя преди всичко отмъщаваше някому.

— Знаеш ли — запита Чармиън, обзета от сладостно възбуждение — колко е лошо да бъдеш жена? И да трепериш пред мъж нищожество? Не, не знаеш. Но сега аз плюя на всичко — и на този, който има парите в ръцете си, и на този, който държи нож. Сладко е да принадлежиш на себе си, да не се страхуваш... Защо не ме разбираш?

Дончо също не харесваше играта ѝ, както и другите. Както тях вярваше, че тя ще се промени заради него. Така има търпението да я чака.

— Ти си вече здраво хваната някъде, а? — запита Дончо след кратко мълчание. —

Сложиха ти чатала на врата, така ли?

— Не.

— Но те държат под контрол?

— На всяка жена й досаждат.

— Изглеждаш обаче по паралия от преди. Какво стана с твоя любовник Натингел?

— Недей говори така! — избухна Чармиън. — Ще ми развалиш вечерта.

Тя свали ръце от врата му и обидена, се отдръпна.

— Защо си дошла? — запита Дончо. — Някъде играеш нова игра и те е страх от нож или пистолет, така ли е? А тук, какво търсиш тук?

— Тук дойдох да се насладя на твоето безпаричие — ухапа го Чармиън. — Ти можеш да ми предложиш това, нали? Да се омъжа за теб! Боже мой. И къде ще живеем, в смрадливото общежитие ли? Какво глупаво самочувствие имаш.

— Твоят финансист беше човек, когото можех да убия с малкия си пръст.

— Точно това искам. Искам подобен човек. Имам нужда от него.

— За участие в твоите дела.

— Да.

— Аз ти предложих друго — участие в моите, в нашите дела. Делата на моето семейство. А срещу това ще ти помогна да се измъкнеш от собствените си кашаи.

Чармиън вече не на шега се разсърди.

— Глупак! Хората се ценят не по това, доколко приличат на вола.

— Един от двамата ни наистина е глупак. Ти май се страхуваш от нещо?

— О! — побесня Чармиън. — Хапеш значи. А ти не продаваш ли себе си? Защо ти плащат? За работа. Даваш — взимаш. Всички търгуват. Всяка майка, която гледа да омъжи дъщеря си по-изгодно, всъщност гледа да я продаде за повече и това също е сделка. Друг е въпросът, че ти не умееш да вземеш това, което струваш. Длъжен си да приемеш предложението ми. По-добро никога няма да получиш. Аз умея да печеля, а ти ще ме пазиш.

Когато видя, че Дончо не реагира, възбудата й се засили.

— Първата ни среща с теб, след цирка, желяех, ти сам знаеш. Харесах те, там ти беше хубав.

Тя млъкна, възпряна от промяната, която забеляза в него.

— Ти ме презираш! — задавено възкликна тя. — Както искаш! Имал си идеали — глупости! Задръжки? Ха, живееш с представи, изостанали с векове. Но те ти носят нещастия. Ти си герой в очите на сънародниците си и глупав през погледа на всеки друг. Да, не гледай такъв! Ти си глупак! И нищо повече! Защо? Аз искам да спечеля! Аз зная как да получа онова, което ми се полага. А ти? Ти си нула! Имаш сила! Имаш на разположение младостта си за още няколко години, така, както я имам и аз. Как я използваш? Кажи ми, кой е по-умен.

Речта й се струваше много вълнение. Искаше сама да си вярва. В действителност в душата си имаше само смут.

Дончо не отговори нищо. Всред царувания в сепарето полумрак изглеждаше страшен и привличащ, изпълваше празнината и властвуваше над нея.

— Ако беше богат не бих те оставила — така е! В тебе има всичко, което може да се иска.

Чармиън млъкна.

Дончо гледеше красивото лице пред себе си. Ръцете, тялото, устните, харесваше обвивката. Отвътре беше нещо отблъскващо. Ето това беше жената, която обичаше. Стана и

тръгна към изхода, като знаеше, че никога няма да я докосне вече.

Зад него Чармиън се смееше, за да го подразни. Келнерът го спря:

— Забравихте сметката, господине! — каза той с металически глас.

Тогавя старият сервитър получи в посещавано от богати заведение най-щедрия бакшиш в своя живот, който той не забрави никога: Дончо му хвърли парите, които бе пестил от години. За семейството си с жена, която не можеше да се казва Чармиън. Смехът отзад престана.

Навън Дончо осъзна, че се намираше се извън Хометенд — нищо за нейната кола и много за пешеходец. Вътре в ресторанта Чармиън започна вечерята си.

Дончо излезе на шосето и бързо пое по него. Едно само го безпокоеше: не искаше да преживее момента, в който Чармиън ще профучи покрай него. Свърна обратно, заобиколи ресторанта и се отправи в обратна на града посока. После слезе в канавката и се опита да разсъждава. Да отиде в Чикаго беше безсмислено, а да се върне в Хометенд не искаше. Спомни си за Стоил. Реши да се върне и го помоли да заминат. Нека отново бъдат заедно. Излезе отново на шосето. Отиваше, изпълнен с една нова решителност, да скъса с досегашното си битие, към света, в който желаше по-друга роля.

Зададоха се светлините на камион. Той застана в средата на шосето. С ругатни шофьорът закова носа на тежкия „Форд“ едва на няколко крачки от него.

— Хей, ти! — извика шофьорът. — Какво искаш?

— Закарай ме до Хометенд!

— Я го виж! А друго не искаш ли? Махни се от пътя!

Машината застрашително изрева. Дончо продължаваше да препречва пътя ѝ.

Край тях премина друга кола и Дончо видя как шофьорът на „Форда“ се опитва да го прецени. Може би не беше далеч от мисълта да кара напред, през него.

— Добре, качвай се!

Дончо зави пред носа на автомобила и едва направил няколко крачки, колата потрепна. Натиснал газта докрай, шофьорът се мъчеше да набере скорост, но товарът беше тежък.

Дончо скочи към кабината. Миг, който шофьорът очакваше.

Не успя в намисленото, само усети, че полетя, далеч върху асфалта. Изстина от страх. Едно желязо издрънка на няколко метра встрани. После чу изненадващо спокоен глас.

— Удари ли се?

— Н-н-не...

— Тогавя ставай!

Непознатият потърси желязото и му го върна. Шофьорът отново го стисна.

Дончо зае свободното място в кабината и пред тях забяга осветена от фаровете асфалтовата лента на шосето. Дватама се поглеждаха под око.

Шосето минаваше край завода.

— Спри тук — каза Дончо — На работа съм.

Това поразил водача на машината. Готов на всичко, той очакваше каквато и да било изненада, но не и тази.

— Какъв, по дяволите, си ти? — той погледна към съседната седалка.

— Работник.

— Кааково-о-о?

Шофьорът недоверчиво го изучава известно време. Груби ръце, широки рамене, но пък скъп костюм...

— Никога едно пътуване не ми се е виждало толкова дълго!

Дончо си замълча.

— Кой ли от работниците има пари за своя кола? — продължи, освободил се от предишната си вцепененост, шофьорът. — Да беше казал веднага! Нямах да...

На главата си Дончо имаше само опърлено. В момента на изстрела се беше навел.

— Пари-и — повтори Дончо. — Да, пари! Но аз ще ти платя пътуването!

— Глупости! Кой ти иска нещо, дявол да го вземе!

— Казвам се Дончо Колев. Ще ме намериш, когато чуеш за мен.

Шофьорът, учуден, го изгледа, но не попита за нищо. Пред вратата на завода спря, както му бяха поискали.

— Тук все ще прекараш някак до сутринта. Ще работиш недоспал, но нека ти е за урок — друг път не скитай! Прощавай за това — и той показа главата си.

— А ти не забравяй какво ти казах: ще чуеш за мен. Тогава ела да получиш от парите, които аз ще печеля!

— Добре, добре! Ще дойда, като забогатееш, но от този вход никой не е излязъл милионер. Довиждане, съпернико на Рокфелер! Все пак, ти се биеш невероятно добре!

Дончо и Стоил се преместиха в Питсбург. В този град един ден Дончо си дойде с няколко синини, цицина на главата и мрачен вид.

— Бил си се някъде — късо забеляза Стоил.

— Биха ме — отвърна със свойствената си откровеност Дончо.

— Ходил си да ставаш борец, вероятно? Така беше.

Питсбург очакваше турнир, срещи по американска борба. Съществуваха интерес, очакваше се голяма публика.

Дончо желаше чрез предстоящата спортна проява да постигне прелом в собствения си живот. Но не успя, поне с първия си опит.

Най-напред той потърси организаторите. Намери ги в тренировъчен салон.

Състезанието като състезание от гледна точка на Дончо Колев щеше да бъде нещо посредствено. Имаше двама фаворити — Рой Бийн и Железният Били, които въпреки всичката реклама оценяваше като средни борци. Първоначално организаторите говореха за Збишко Циганевич, една от най-големите сили на Америка, но той отказа. Вероятно, защото зад гърба му седеше Харисон, конкурентен менажер, който искаше да завладее Питсбургския „пазар“.

В професионалния спорт на Питсбург „босове“ бяха двама — Джексън, който се занимаваше с доставки на кадърни тежкоатлети, борци или боксьори, и Хаусман. Хаусман се занимаваше с рекламата, организацията на срещите, изобщо, с всичко останало извън работата на селекционера.

Джексън идваше в този бизнес от баскетбола. Няколко начални неуспехи го бяха изнервили. Той чувствуваше, че олеква като селекционер, и живееше в напрежение.

— Търся някой от организаторите — попита Дончо напосоки един от присъстващите в салона, един човек, който нервно гледаше трениращите и мачкаше с треперещи пръсти цигара.

— Какво търсиш, дявол да те вземе! — изруга го запитаният. — Тук всички сме организатори!

— Някой от главните...

— Гръм и мълния!

— Не познавам никого тук.

— Тогава говори с мен! Казвам се Джексън.

Дончо се приближи до него и се озова в центъра на група от трима души. Двама от тях познаваше от афишите, самите фаворити Рой Бийн и Железния Били. Тук двамата се държаха един към друг приятелски. Това контрастираше със сцените от ринга.

— Какво искаш? — запита го Били, след като плъзна поглед по фигурата му от главата до петите.

— Първо иска да говоря с мистър Джексън, железни Били.

— Говори, но по-бързо! — изпищя менажерът.

— Искам да участвам в турнира — каза Дончо.

Джексън го гледаше като лошо знамение.

— Имаш ли, опит, импресарио, къде си бил шампион?

— Нямам нищо от тези неща.

— Е да, ако ги имаше, щях да те познавам, имаше ли поне треньор?

— Не.

— И никога не си участвувал в нещо подобно?

— Веднъж в цирка...

Рой и Били се засмяха гръмко. Дончо внушаваше респект с външен вид, лекотата на походката, точността дори на най-обичайните от движенията, но останалото си беше смешно.

— Аз съм по-силен от борците, които сте поканили тук! — пряко атакува Дончо.

Той си мислеше, че трябва да постъпи така, така в цирка направи на времето и Хаулей. Но да се кажат такива думи в присъствието на професионалисти и не пред публика се оказа не само дръзко, но и опасно.

Без дори и да се погледнат, Рой и Били се разбраха. Рой разтърси брадата на натрапника с неочакван удар.

Били го подкоси.

Последва ритник и полет към вратата.

Чак там Дончо се окопоти. Виждаше криво усмихнати лица на хора, готови да го убият за няколко думи.

— Ще те убият, разбира се — рече Стоил, след като Дончо му разказа това. — Кой ще ти даде възможност да покажеш колко струваш? Те нямат сметка от това. А истината е, че си по-силен.

— Ех! — възкликна Дончо и застана пред огледалото, за да избърше лицето. — Как мразя тези неща!

— Пари не се печелят по овнешки, с главата напред — пълен със съчувствие продължи Стоил. — Главата трябва да е най-отпред. Както казват у нас, два пъти мери, един път режи.

— Добре — отговори Дончо и попипа носа, за да види не е ли строшен — хайде да мерим!

— Първо, в заводите ти работеше много. Навсякъде, ти си най-силният и никога най-богатият.

— Вярно е.

— Къде да превърнеш силата в пари, това ли искаш?

— В честно спечелените пари, така е. Убедих се, че има нещо в живота, което дърпа здравенякът към кривия път. Аз искам да развличам по-слабите от мен, а не да ги бия и им крада парите. Искам да ме обичат, а не да ми се плашат. Има и друго, представям българите.

Съчиниха план не много по-различен от случилото се в цирк „Виктория”.

В началото на турнира Рой Бийн имаше среща с един поляк — Владислав. Били почиваше.

Дончо този път седеше на първия ред. Настани се така, за да може да прескочи, когато пожелае, ниските перила между зрителите и пътеката около ринга.

Оттук той мереше с поглед Рой. И Рой Бийн внушаваше респект с вида си. Имаше стегнато, много силно тяло.

Днес Рой владееше залата, спечели я.

Дончо стана и се доближи до младия полицейски сержант, отговорен за охраната.

Предложи му цигара, опита се да го заговори, но получи само пълен с подозрение поглед.

— Какво искаш, дявол да те вземе?

— Ще наруша ли с нещо законите на щата, сержант, ако изляза да се боря с Рой Бийн? — каза Дончо и ловко пхна в ръцете му няколко банкноти.

— С нищо — отговори сержантът и прибра парите. — Законът не забранява на никой да се бори.

Дончо се вълнуваше за изхода, но успя! Сега бързо се съблече. Отдолу под самото не носеше нищо. Остана по черен екип. Промъкна се до ринга, удари на стълбата някой, който се опита да му попречи. Стъпил горе, с прегракнал от вълнение глас, той извика:

— Аз мога да победя Рой Бийн! Как тук се излъчва шампион на Питсбърг, като не пускат най-добрите? Тук ме познават, виждали са ме да се боря!

— Вярно е, вярно е — веднага зарева от публиката Стоил. — Тук ни представят боклук! — Той свиреше с пръсти и викаше. Залата зашумя. Към гласа на Стоил се присъединиха и други.

Полицията не свали Дончо от ринга.

Тогава там се изкачи друг борец. Двамата с Рой се хвърлиха към Дончо. Публиката, възмутена от разправата на двама с един, сега свиреше така, че над организатори и борци надвисна опасност от линч.

— Ако не прекратите — каза сержантът на Джексън, — ще бъда принуден да арестувам вашите борци. — Той посочи напред. — А и виж какво става там, новият май е наистина посилен.

Джексън се опита да протестира:

— Но той не е регистриран!

— Нищо — отвърна сержантът. — Докажете, че наистина не предлагате на публиката боклук, и го регистрирайте после.

На ринга Дончо блестящо удържа първата схватка, праметна единия и спъна другия. Избегна няколко тежки удара. Беше завладяващо ловък и бърз. Когато сержантът и Джексън въдвориха ред, той беше понамачкан, но успял и достатъчно пълен с решителност и готовност да победи Рой.

— Рой Бийн ще го смаже сам и за секунди, след което турнирът ще продължи по програмата! — обяви с пресъхнало гърло Джексън и се оттегли в мрачно настроение.

На ринга започна непланираната среща. Рой Бийн изчакваше противника си, като очите му злобно следяха синьото петно от миналия му удар. Там се прицелваше.

Този път Дончо се приближаваше предпазливо. Мъчеше се да отгатне замислите на Рой. Вече бяха достатъчно близко. Ето, в очите на Осата пробягна зла искра. Дясната ръка се оттегли към рамото.

Дончо направи още крачка и се отмести, точно отгатнал момента за взрив в мускулите на противника си. Ръката на Рой срещна празно пространство.

На другия организатор, Хаусман, стойката и фигурата на така появилия се смелчага харесаха: излъчваше сурова сила, та дори бе твърде космат. В допълнение Хаусман остана изумен от бързината и рефлексата му.

От неуспешния удар Рой Осата загуби равновесие. Дончо се озова зад гърба му. Във въздуха го издигна леко, като перце, и го изхвърли извън ринга, преди Рой да се съвземе от изненадата. Фаворитът на турнира се стовари върху масата, предназначена за съдиите. Не издържала удара, тя рухна, покривката се свлече върху падналия.

Хаусман не се излъга, новият спечели симпатиите и стана любимец на публиката. С одобрителните си викове тя го взе под могъщата си закрила.

Треперещият Джексън се опита да замаже работата:

— Ето парите за днешния победител, мистър...

— Мистър Колев!

После, вече във от салона, Джексън се нахвърли върху едва свързелия се Рой с пяна на уста:

— Кой ще дойде вече да гледа такъв борец? — запита го Джексън, сочейки с пръст към нещастния Рой.

— Никой! — усмихна се Хаусман.

— Толкова долари за реклама! Толкова долари за издръжка на тъпаци! Ах! — Джексън отчаяно се тръшна на празните пейки.

Тези въпроси вълнуваха и Хаусман.

— Ние ще получим отново парите си, дори с печалба — каза той: — И ще дадем хубав урок на любителите на приключения в Питсбург! Ела!

Джексън го последва с вопли и ругатни.

— Вестниците ще пишат, че в Питсбург има чудовище с невиждана сила — каза Хаусман.

— Ах! — простена другият. — Май ще си прав!

— Парите ще го настървят — продължи Хаусман. — Но нека се опита да повтори подвига си!

— По дяволите! Само това ни трябва! — Изруга Джексън — Кой ще дойде на наш турнир вече? Ние загубихме доверието на публиката!

— Така е, но нека обявим нова награда. Наградата за среща с чудовището. Залата ще бъде пълна, препълнена.

— И той ще ни пипне паричките! — скептично забеляза Джексън — Наистина, умно! Ще го лансираш, без да имаш договор с него. Много, много умно: ти се охарчваш, друг печели.

— Ако го оставим, така ще е. Трябва ни човек, който сигурно ще се разправи с него.

— Това оставям вече на теб — озъби се Джексън. — Този мъж е всред най-силните борци, които изобщо някога съм виждал в живота си.

— И все пак, има такъв човек.

— Кой?

— Збишко!

— Стига с тоя Збишко!

— Но залата ще бъде пълна, а цените по-високи от днешните.

Джексън се замисли. Малко по-късно даде съгласието си.

Збишко дойде заедно с менажера си Дейвид Харисон. Дейвид Харисон чу за невероятния случай в Питсбург и изпита противоречиви чувства. Не вярваше в чудеса, но все пак нещо наистина бе станало. Когато зае мястото си в бурната зала, той дълго и със скучаеш вид миришеше ароматичната си пура.

Джексън не криеше неприязънта, породена от пристигането му. Поканили бяха само Циганевич и то за една среща.

Дейвид Харисон беше амбициозен млад човек. Без сам да е бил борец, той лавираше с ловкост и нюх в тази област. Печелеше добре. Беше създавал силни асове и измъкнал от

Джексън изгодни договори, това последният не можеше да му прости.

Видял конкурента, Джексън избърза към съблекалните. Показа на Збишко към Дончо Колев.

Полякът бегло го стрелна с ъгъла на очите си.

— Ще го видя после, на ринга.

— Ще искам да го победиш категорично. Да го сложиш на място.

Збишко кимна съгласен.

В залата посрещнаха появяването на загадъчния борец с аплодисменти. Дончо се чувстваше уверено и добре пред препълнените трибуни. Докато говорителите се мъчеха да надвикат шума, той, разкрачил крака, чакаше. Тогава по стълбичките се заизкачва Збишко Циганевич. Всички любители на борбата го познаваха, в това число и Дончо. Когато сам бе седял всред публиката, бе го боготворил. Никога не бе помислял, че ще се бори с него. Появата на световна звезда предизвика буря. Полякът спокойно зае своя ъгъл. Като вълна се носеше името му, докато най-после гласът на говорителя проби шума:

— Голямата награда привлече на ринга един от най-добрите борци на света — Збишко Циганевич!

Дончо гледаше право в очите Збишко. Стремеше собственото му лице да не изразява нищо, а всъщност се чувстваше поласкан, бяха го оценили извънредно високо. Збишко имаше над сто килограма, но стегнато тяло. Червеникави косми го покриваха от гърдите през раменете до към средата на гърба. Дончо тежеше също толкова. Различаваха се най-вече по кръга от опадалата коса по темето на Збишко и очите му, които изглеждаха сиво-сини, безцветни.

Дончо изпитваше още възбуда от големия шанс. Ако победеше, ставаше изведнъж голяма фигура в борбата.

Облечен в бяло съдия зае мястото си.

Гонг. Червеникавата грамада на Збишко се заклати. Зае бойна стойка — с ниско спуснат дясна ръка и изтеглена високо назад лява, вдигната почти на нивото на раменете. Над огромното тяло почти се губеше малката му четвъртита глава.

Полякът започна срещата с маниер на стар и опитен боец. В началото изпробва няколко прости хватки. Методично, търпеливо той търсеше — силният самоук неминуемо е пропуснал нещо важно. До десетата минута всеки от двамата успяваше бързо да върне загубеното равновесие. За Дейвид Харисон качествата на Дончо, качества на талантлив борец, вече не бяха тайна. Збишко все още се бореше отпуснато. Опита няколко прехвърляния. След тях в очите на Харисон оцелелият непобеден Дончо придоби нова цена.

Но малко по-късно настъпи промяна. Изтощил играещия с пределно голямо напрежение противник, Збишко се развихри. Дончо прелиташе от единия край на ринга до другия. Тогава полякът усети и нещо ново — веднъж изпитал силата на нова хватка, Дончо успешно я повтаряше. Тогава Збишко направи „прехвърляне” и веднага се откри така, че то да бъде върнато. Уловката успя. Циганевич мина зад гърба му.

Свикнал да вижда пред себе си лицето на противника, Дончо за миг се обърка. Съвзе се бързо и напрегна сили, помъчи се да разкъса венеца около мишците и главата си. Неуспял, той изтощен се отпусна и веднага почувства как краката му се отлепят от пода. Збишко го събори и пода със сила тресна главата му.

Залата, светлините, ринга, всичко се завъртя и обърка пред очите на Дончо. След удара чувстваше ръцете и краката си сякаш направени от гума. Не изпадна в безсъзнание.

Разбираше всичко, но сякаш то не се отнасяше до него, сякаш ставаше с друг човек. Дори не изпитваше желание да се движи. Беше му добре в покой.

Долитащите някъде отдалеч викове се усилиха.

„Защо се радват?“ — като насън помисли Дончо. По дланите му се стичаха алени капки кръв от одрасканата някъде ръка.

Погледна я тъпо и отново всичко забрави. Вече гледаше само нагоре и единственото, което запълваше цялото пространство пред очите му, беше неподвижно висящото кълбо на лампата. Него виждаше съвсем ясно, с пълни подробности, така никога не бе гледал предмет. Край електрическата крушка бавно изплуваха синкави облачета тютюнев дим.

„Колко интересно!“ — беше последното в съзнанието му.

Когато дойде отново на себе си, светещото кълбо го нямаше и той се учуди на това. Много искаше да го види пак и се озърна.

Ограждаха го бели, облицовани с плочки стени като в болница. Над него наистина се въртеше малка група хора с обвити в бяло глави — лекар и сестри. Затвори разочарован очи.

Навън Харисон уреждаше въпроса с лекуването му. Той плати и се пошегува:

— Сега имам този, който най-необикновено влезе в професионалния спорт. Какво начало, дявол да го вземе, какво начало!

В хотела младият Дейвид Харисон се завърна добре настроен, разбирайки, че е направил сполучлива сделка. Збишко го чакаше.

— Хайде — каза му полякът. — Много се забави.

— Мръсник! — укори го менажерът. — Нали знаеше, че искам да го взема, защо го тръшна така?

— За него е нищо, млад е, ще му остане в наследство само поуката. Мен възстановявай, изтощен съм, изморен съм до смърт. Иде ми да се откажа от борбата.

Стоил се прибра в общежитието, останал тревожно сам.

Още от първия миг Дейвид Харисон имаше Дончо за ценна находка, при това своя, лично постижение, нещо като ако с находчивост е намерил самородно злато или нешлифован диамант. Но практичният менажер изпадна в трудно положение на непризнат собственик. Защото Дончо отказваше да го приеме за непрекословен шеф и се стремеше да запази някаква самостоятелност.

Харисон надничаше доста сполучливо в мотивите на деловите си партньори, като понякога откриваше там грижливо скрити механизми в техните постъпки. Когато успееше, ставаше по-спокоен в отношенията си с тях. Това, особено при борците, му се отдаваше лесно, той можеше да ги владее.

Първоначално, относно Дончо, Харисон имаше идеята да го изправи направо срещу най-силните. Той мислеше, че Дончо може да има шанс. Но човекът, когото той прие в добре платения професионален спорт, на когото осигури тренинг при Збишко — най-добрият, за когото можеше просто да се мечтае, въпреки всички тези благодеяния, се държеше несговорчиво.

Например, за най-първото, етикета, под който да добива известност новият: в щат Тексас Дончо Колев щеше да играе срещу противник от Флорида. Предстоеше първото печатане на афиши. Тогава Харисон предложи:

— Приеми преди тази игра американско поданство. Така ще станеш представител на щата. Не е без значение.

— Не искам — отговори му диамантът. — Не съм американец.

Думите „не искам” са нежелани, та и опасни думи са за произнасяне от частен спортист. Менажерът го храни, тренира и му плаща, не за да получава откази. Но в случая Харисон преглътна отказа, като все пак не отстъпи от първа дума:

— Стани сега американец — посъветва го той, — а когато му дойде времето, приеми отново българското си поданство! Ти вероятно мислиш да се върнеш в България, нали? И то богат? Е, то ще ти помогне да го направиш точно както ти се ще.

По въпроса попадна на камък. Дончо не приведе в подкрепа на упорството си аргументи. По въпроса просто не желаше да се разисква и толкова. Дори за съкращаване на имената му имаха труден разговор. Накрая на афиша се появи „Дан Колов”. От всичко Дончо спечели само, че първоначално очаквания голяма признателност и също такава покорство Харисон го намрази.

Отношенията със Збишко също не се развиваха добре. На тренировките българинът се държеше нападателно. Вместо да се изплаши от случилото се в Питсбург, той обърна нещата така, че малко по-късно победителят изпитваше несигурност.

После, без да поиска разрешение, Дончо замина някъде и се върна разстроен едва след няколко дни: Стоил беше загинал. При експлозия в завода, от обгаряния. Някак много бързо всичко се промени — от миналото останаха само спомените. А настоящето се състоеше главно от Збишко. На върха на мечтите си, вече като професионален борец, Дончо не намираше нищо интересно в сбъдването им. Обърнеше ли се назад, виждаше труд, труд,

колосален труд, започнал го бе отрано: вдигнал бе хиляди тонове повече от другите и бе учил за борбата, учил... Безкрай. Останалите борци на Харисон също не го обичаха, той просто не беше като тях.

От хората край менажера Харисон все пак един намери ключ към сърцето на Дончо. Наричаше се Джери Маринов, пишеше се за борец от Македония, за да навява асоциации с Александър Велики, а инак си беше чист трънчанлия, от самия град.

Джери умееше да се подвиря под кожата на хората, на всички и всеки. Дори и когато всъщност не храни добри чувства към тях, както бе в случая с Дончо, на когото завиждаше. Завиждаше му не за друго, а за шансовете, които имаше пред себе си. Ако борецът Колов един ден намереше общ език с Харисон, щеше бързо да стане богат и прочут. Джери смяташе себе си за по-достоеен. Но никога нямаше да бъде прочут и богат, каквито и взаимоотношения да изградеше с Харисон. Просто му липсваше дяволската сила, лекотата и точността на движенията, които имаше Дончо. Но за пред Дан Колов Джери градеше образа на разбираш от половин дума и, най-важното, съчувстващ приятел. Дончо изпитваше удоволствие дори само да помълчи с Джери. Въобразяваше си, че тогава до рамото си има един човек, който мисли като него и това му бе достатъчно.

Когато Харисон изправи Дан Колов срещу силен борец, Джери Маринов вече имаше голямо влияние над него, асът на Харисон се съветваше повече с Джери, отколкото с Харисон и личния си треньор Збишко.

— Трябваше по-отдавна да се боря с този си противник — каза Дончо. — От доста време съм готов да го поваля.

— Разбира се — съгласи се Джери. — Но в централната двойка пак е Збишко. Той и сам си избира противниците. Защо някой ден не избере тебе?

Дватама отново замълчаха, но Джери май имаше някакво готово решение.

— Ако се счепкаш със Збишко, никой не би се учудил.

— Не бих се учудил и аз.

— Дори и ако му счупиш главата.

— Ако става въпрос да си върна заем от запознанството ни, имам основание да го направя.

— Кой ще бъде в центъра тогава? Ние нямаме друг тежък борец освен теб.

Това беше наистина така.

— Ако съм на твое място — продължи Джери, — струва ми се, че бих се почувствал отново човек едва след като победея Збишко.

В известна степен, Джери имаше право.

— Откакто той ме би в Питсбург, но не мога да го забравя.

— Това ти пречи.

— И друго ми пречи, велик треньор е.

— Сега мисли за него само като за борец.

Решението беше взето.

Деня преди официалната среща Дан Колов издебна Збишко в залата на „Спортинг-клуб“, където големият ас отиграваше със спаринг партньор една хватка. С малко закъснение Харисон научил от Джери Маринов повече неща, отколкото трябваше да знае.

След като слезе от колата си, Харисон се втурна по тесния, лошо осветен коридор, водещ към входа на малката тренировъчна зала. Тогава бе твърдо решен още на минутата да изгони новия от групата си.

Надолу от коридора се отделяха стълбите за съблекалнята. Сградата, обикновено оживена, сега се стори на менажера пуста и тиха. Може би затова рязкото отваряне на вратата на салона го стресна. Нахлулият поток светлина временно го заслепи и в първия миг той не можа добре да различи чия е фигурата, която с олюляване се смъкна надолу по стълбите.

Затова Дейвид Харисон направи няколко крачки след излезлия и изненадан позна Збишко. Видя как полякът пусна с пълна сила крана на чешмата и мушна главата си под бликащата струя. Менажерът се върна обратно.

Сега горе се чуваше постепенно нарастващо боботене. Харисон видя малък разпръскваш се кръг от хора. В центъра се намираше Колов. Забелязал го, Дончо побърза да изчезне и гърбът му се скри надолу по посока на стълбите, където преди това бе отишъл Збишко. Самият гръб беше зачервен като след върховно усилие.

Харисон отиде при Сай Кърли, негов колега и добър приятел. Заедно организираха днешните борби. Кърли седеше възседнал гимнастически кон и гледаше замислен някъде, като механически потриваше с ръка долната част на брадата си.

— Какво става тук, Сай? — запита Харисон. — Нищо не разбирам.

— И аз! — призна другият. — Приключваше тренировката, когато твоят, новият, влезе. Поогледа малко и си отиде. След минута се върна, този път по екип. Отиде при Збишко и му каза нещо. Разбрах, че на Збишко му се ще го пребие, за да се отърве най-последно от него. Те не могат да живеят заедно, Дейви.

— Знам. После?

— Збишко ни извика да не пречим.

— Е, новият надделя, здраво натисна поляка. После двамата се ръкуваха. Струва ми се, те вече си знаят един на друг цената.

— Ела! — извика Харисон. — Бързо!

Облякъл се, Дончо почти тичаше към черния изход с намерение да се махне по-далеч. Главата му, доскоро бучаща от мисли, сега му се струваше по-подредена. Той победи. Разбра, че се беше подготвял за това. Не бе роден за един от добрите. А не искаше да е тук най-добрият, след като го вземе от учителя. Своето бе постигнал. Доказал го бе. За себе си. И бягаше. За да остави за другите всичко както си беше.

Ето края на тесния коридор. Още един завой и е вече на улицата — свободен и сам. Искаше отново да се върне към миналото си, да има искрени приятели и ако съдбата отреди — момиче, което да го обича. Вместо това на изхода го посрещнаха двамата менажери.

— Ела, ела! — каза Харисон. Дончо неохотно се подчини.

— Как да разбирам бягството ти?

— Сигурен съм — намеси се Кърли, — че той бърза за днешната си борба, Дейви. Нали е подписал договор? Ние живеем във века на хартията, няма по-силно от нея: писано свършено, платено — уговорено. На момчето не му се занимава с адвокати и плащане на неустойки, това е всичко.

— Какво направи, по дяволите?

Дълга пауза.

— Със Збишко имах стари сметки, мистър Харисон.

Сай Кърли огледа внимателно младежа, сложил ръце отзад.

— Хлапе! — каза Сай Кърли. — А знаеш ли ти кой е Збишко?

Харисон дръпна приятеля си за ръкава.

— Хайде, Сай, той знае, но ти не знаеш с кого говориш. Хайде да тръгваме. Остави го. Не виждаш ли, развълнуван е. На Дан Колов предстои борба!

Тримата се качиха в червената кола на Харисон. Там менажерът разбра, че е взел невероятното решение да остави Дончо в групата си.

„Спортинг клубът” се намираше на около петнадесет минути път от мястото на борбите. Спряха пред служебния вход.

— Отивай да се приготвиш! — каза Харисон на Дончо. Менажерите го проследиха с поглед.

— Какъв борец! — промълви замислен Сай Кърли. — Ще успееш ли да го накараш да покаже истински какво може. Има ли той някаква страст, Дейви?

— Има.

Дончо посещаваше имигрантските колонии. Издирваше някое забутано ресторантче и прекарваше часовете си там. Беше станал широко известен сред имигрантите по цяла Америка. В Ню Йорк, Филадельфия, Кливлънд, Сан Франциско, в Лос Анжелос и Чикаго той лесно намираше приятели и прекарваше времето си с тях.

— Хм — каза Сай Кърли. — Бъди внимателен с него, докато не се научи да цени повече приятелството на хората като нас.

Харисон наистина внимаваше, но което значеше, че само от време на време уреждаше по някоя „истинска” среща. От своя страна пък, само тогава Дончо се бореше сериозно, с пълни възможности. В останалите, като протест срещу недооценяването, допусна няколко загуби от слаб противник.

Преди десетина дни Дончо победи Джак Шарей, нарича още Човекът светкавица, един от любимците на спортна Америка, борец с изключително бърз и точен рефлекс. Тогава Харисон следеше отблизо подготовката му, стремеше се да внуши, че желае победа. Победа на всяка цена.

В близките пък дни предстоеше борба между Колов и Руди Дусес. Руди Дусес беше преди всичко физика — височина над два метра и бойно тегло сто и двадесет килограма. Малко трудно навлизаше във форма, лесно минаваше в претренираност и изобщо считаше се за „капризен” в постиженията си, което пък държеше реномето му на средно ниво. Но напоследък Дусес беше в небивала форма и именно поради това Харисон реши да му противопостави Дан Колов. Дончо скоро успя срещу силен, а сега би било добре да загуби от среден борец. За крайния изход менажерът не се тревожеше: щом разбра, че ще играе с Руди Дусес, българинът веднага след пристигането им в Детройт отиде в малката руска гостилничка „Богатир”.

В „Богатир” Дончо скучаеше в компания на белогвардейци. Тези хора се появиха в Америка отскоро. Но миналия път тук срещна българи — двама от Търновско и един от Охридско.

Поприказваха. След такива срещи борецът се прибираше доволен, за него беше празник денят, в който можеше да чуе родна дума.

Днес в гостилницата влезнаха двама, които, след като се поздравиха с руснаците седнаха при тях. Но от там сякаш лек полъх погали слуха му помежду си говореха нашенски! Дончо бързо се премести при съседите по маса.

— Българи! — възкликна зарадван той. Но този път го посрещнаха хладно.

— Защо ме гледате така?

— Ти си Дан Колов!

— Това не е престъпление.

— Ти нещо си продал родината? — помирително се намеси един белогвардеец. — Е, всеки нещо е продал. Родина? А какво е родина? Къде е? — руснакът се озърна безпомощно към тавана и завъртя очи — искаше всички да разберат, че родината я няма, че не съществува и не може да се види. — Пий и толкова!

Дончо взе настойчиво поднасяното шише и го остави на масата. Друг белогвардеец, слаб, строен мъж с вече посребрени коси, укори скаралия се с Дан Колов:

— Не си прав!

От всички слабият, сух белогвардеец изглеждаше най-трезвен.

— Щом не съм прав, защо той не протестира? Ако беше французин, италианец или англичанин, щеше ли да си смени името?

— На моите афиши пише, че съм българин! — студено отвърна Дончо. Такава атака получаваше за пръв път. А беше свикнал, още от Скалистите планини, да се гордеят с него.

— Пише, глупости! Какво като пише. Ти си капанът при залаганията! — българинът млъкна, но за кратко: — От това пари печелиш, нали?

Дончо го разглеждаше, без да отговори. Виждаше един беден, останал без вяра човек, разочарован. Появиха се хора, пострадали от голямата българска трагедия, предателствата чрез които бе загубена войната. Злоупотребено бе с хиляди саможертви, с планини от доблест, пропиляно бе добитото с черен военски труд и алена млада кръв. Самочувствието на обикновения българин падаше, не остана нищо, с което той да се гордее, нищо. Катастрофата засегна всеки, дори този, който бе избягал на хиляди километри далеч.

— Аз съм гледал борбите ти! — каза през хълцане вече посръбналия българин. — И винаги съм залагал на теб.

— Кой не губи? — успокои го белогвардеецът.

Дончо разбра, че се намираше всред свои, но това бяха вече сънародници, изживели нещо ужасно, нещо, което не разбираше добре. Българинът се променяше. Плашеше го, че срещаше такива често. Какво им липсваше? Дончо колебливо вдигна шишето и този жест някак много лесно го приобщи към тях. Понесоха се одобрителни възклицания и той стана техен брат по маса.

— Браво!

— Молодец!

Вторият българин, мълчал досега, глупаво се усмихна:

— Аз гледам всичките ти борби! И на новата пак ще дойда. А тоя е прасе! — и посочи другаря си.

— Молодец! — похвали без адрес белокосият белогвардеец. Съдържателят взе чаша и седна до тях. Дончо си припомни самотните викове, които понякога долитаха от дъното на залите в които се бореше: — „Дръж се Дан! Хайде наште!” Новите българи, разочарованите, също имаха нужда от него. От някой по-чист българин. От българин повече от всякога. Смешно.

В хотела, в наетата от Харисон стая, Дончо се прибра късно. Но дните до срещата прекара на тепиха. Така понякога правеха и други спортисти, след почерпка, това бе обяснението на Харисон.

В деня на срещата Дончо изглеждаше дребен пред двуметровия Дусес. Регламентът на турнира не признаваше равна среща и не ограничаваше времето — борба до победа! По време на играта намиращия се в прекрасна форма Руди Дусес се бореше като дявол. А Дончо

стискаше зъби и напрягаше воля. Мислеше за приятелите си. Борбата се превърна в истинска битка. По едно време Дончо вижда с помътнял поглед как менажерът издига нагоре пръстите на дясната си ръка, насочени перпендикулярно към поставената над тях длан на лявата. Добре знаеше този знак — „Край, предавай се!“. Но в отговор избликваха нови сили. Не чуваше и разтревоженото шептене на Збишко през кратките почивки между рундовете. Някъде отдалеч, из ъглите на залата, подобният на морски тътен шепот на хилядната публика носеше до него виковете на имигрантите и той, също както тогава, в Скалистите планини, в Хометенд, се чувстваше и щастлив, и необходим.

Изминаха три часа от началото на срещата, едно пределно за човека време, дори когато е трениран професионалист. И тогава най-последно рамената на Руди Дусес допряха тепиха! Победа! Реферът отброи времето, Руди със залитане се изправи, но сега Колов не изглеждаше така малък, както в началото, когато се сравняваше само с огромния му ръст. Край ринга бляскаха светкавици и черната стена на публиката бучеше. Това, което в Скалистите планини бе го накарало да се раздаде до пълно изчерпване срещу Гвидо, което невидимо бе направлявало ръката и крепило духа му в неговото начало, отново се върна. Чак сега, когато отново доброволно пое дълга да представя лика на цяла една нация, се чувстваше способен на много.

Задкулистни номера на професионализма не му изглеждаха вече така противни. Не се чувстваше отблъснат от занаята, който пое.

Под краката си отново намираще твърдата почва, която някак неусетно бе напуснал, макар и съвсем за малко. Това го правеше нужен, а това още значеше уверен и щастлив.

— Джери — сподели един ден Колов, — струва ми се, че за да научат хората, че си добър борец, не е достатъчно да бъдеш наистина такъв.

Тогава в тренировъчната зала се намираха само трима — Джери, Дончо и Збишко. Беше тихо и в тишината се чувстваха леко отпуснати след физическото натоварване и умората от упражненията.

Между упоритите преди съперници Дан Колов и Циганевич вече не висеше нищо, миналото не влияеше върху отношенията им. Напротив, полякът започна да се отнася с голямо уважение към българина.

Даже казваше, че това, което бил направил до тук било един подвиг в света на борците.

Джери се раздвижи неспокойно при думите на Дончо, защото шпионираше приятеля си в полза на Харисон, а пък Харисон имаше големи заслуги за това, че Дан Колов е едновременно силен и неизвестен. Затова се зарадва, когато вместо него отговори Збишко:

— Разбира се — рече полякът, — липсва ти менажер, склонен да те лансира.

— Харисон не ме харесва.

— Харисон не е сигурен, че някога с твоя помощ ще може да печели. Имал си възгледи, които пречели.

— Значи иска да печели чрез мен?

— Ако не, тогава защо изобщо ще държи борци?

Ака се разсъждаваше единствено по тази желязната американска логика, всичко бе на мястото си.

— Чувствувам се силен — въздъхна Дончо. — И вързан! Искам аз да взимам решенията. Без това нямам дух, а без дух и идеали съм слаб борец.

— Да — съгласи се Збишко след кратко колебание. — Забелязал съм го. Но ето другата страна: ако ти беше в добри отношения с менажера, може би щеше да носиш вече световната титла или най-малкото да бъдеш претендент за нея. Дявол да го вземе! Фактически и двамата не знаете какви са различията ви, защото искате едно и също — ти успех заради гордостта от успеха, а той успех заради пари. Може би по-важното е друго, че и двамата сте млади и еднакво отказвате да се зачитате един друг. Вашето е борба за власт.

Дончо отрече:

— Аз само искам да си остана същия!

В празната зала гласовете им кънтяха. В този важен разговор приличаха малко на заговорници, за това допринасяше и тукашната акустика.

— Мога да те уверя — продължи Збишко, — че в Щатите има само двама млади борци, които здраво се открояват — ти и Джим Лондос. Повярвай на човек, който цял живот се е борил. Години трябват и характер, за да се създаде човек с умения като вашите. Другите са назад.

Дончо познаваше Джим Лондос. Този мъж имаше твърди като камък мускули и за разлика от него беше лансиран професионалист. Вярно, имаше по-второстепенен менажер от тази на Харисон, но беше доста послушен.

— Тогава, май ще мога да помогна и на себе си, и на Лондос — каза Дончо. — Ще му предложа мач! Зрителите ще ни оценят.

— Невъзможно — отговориха и двамата.

— Бих искал сам да съм си треньор, менажер и всичко останало.

— И аз бих искал — засмя се Збишко, — но тук е трудно, та чак и невъзможно. Правил съм го, но в Европа.

— Джим Броунинг и Странглер Левис са твои ученици, нали?

— Да, донякъде.

— Поне с тях би ли ми уредил среща?

Трябваше да измине малко време, докато другите двама участници в заговора схванат смисъла на въпроса. Звучеше дръзко.

— Знаеш ли — бавно отговори Збишко, — и аз съм мислил за нещо подобно. Но в Америка съвсем не възможно.

— Нищо. Ще можеш ли, да ми донесеш тяхното съгласие или не?

— Ще опитам, но ще си изпросиш няколко много тежки срещи, ще им дадат много пари, за да те победят и провалят. Стане ли то, след това няма да имаш нито противници, нито публика. А щом няма посетителите в срещите ти, няма смисъл и да ги играеш. Рискът е много голям!

След като Дончо не отстъпи, Збишко каза:

— Ще ти помогна, ако това смяташ за помощ. Ще ти открия и една тайна. И аз в младостта си съм се учил. От един велик борец, Никола Петров.

— Истории от миналото! — забеляза Джери. — Но, Дончо, и аз ще направя нещо за теб.

— Какво?

— Ще видиш...

Джери Маринов знаеше кой е Дан Колов. Този мъж вече бе направил доста непостижими за другите неща.

Скоро след този разговор Колов развали договора си с Харисон.

Менажерът се отказа от правата си над непокорния борец с пълната увереност, че е подписал смъртната му присъда и сложил край на всякаква професионална кариера. Имаше основание да мисли така, като познаваше задкулисната сложност на спортния живот.

Останал свободен, Колов търсеше противници от зенита на американската борба. Пръв се съгласи Джое Стекер. Българинът победи. Втори беше Странглер Левис. Следваха Джим Броунинг и отново Джек Шарей. Пресата обаче отмина победите му с мълчание.

В същото време Лондос ставаше все по-известен. Той победи същите противници и за него вече се говореше като за бъдещ световен шампион. Стана така, че Лондос се издигаше към зенита, а Дан Колов след същите победи не бе търсен, нямаше нови предложения.

Дончо прекара в безизходица повече време, отколкото му се искаше. Когато положението му изглеждаше тежко, го посети стар приятел, борец, заедно със самоуверен млад човек, който се представи за гангстер.

Казаха му, че могат да му предложат доходна работата, която пък на туй отгоре била и лесна: да седи в кабината на камиона с контрабанден алкохол. Не се искаше друго, освен да помага в сбиванията и да помага да се разтовари и натовари бързо стоката.

— За това ще ви плащаме добре — каза представилият се за гангстер. — Измежду нас често стават сбивания, има нечестни длъжници и така нататък. Много спорове оправяме с бой, а после с куршум, ако боя не помогне. Но интересно ми е да видя зурлите на някой хора,

как ли ще изглеждат, ако разберат, че ще трябва да се бият с Дан Колов! На теб обаче за всичко се дава допълнително — на процент. Алкохолът се прекарва в определени дни, като не е повече от един път седмично. Не е много. През останалото време всеки е свободен и може да прави, каквото иска. Има пари, момичета, всичко. Какво може да се иска повече?

Самоувереният мъж остана искрено учуден, когато Дончо отказа.

— Но мистър Колов — възкликна той, — та това е най-изгодното предложение, което съм правил в живота си! Знаете ли колко съм ви завиждал, че аз не съм Дан Колов? А ако ви хванат, няма да получите и шест месеца! Ще минете с условна присъда, гарантирам.

След няколко дни, пак по препоръка на същия бивш борец го посети втори мошеник.

— Мистър Колов — спокойно каза той, — идвам при вас от името на организация с неограничени възможности. Ние можем да осигурим рекламата ви. Само за няколко месеца можете да станете най-известния борец в Щатите.

— Какво ще искате насреща? — запита Дончо.

— Има спортисти, които са свързани с нас. И не съжالياват за това. — Мошеникът извади листче. — Ние следим вашите стъпки по-отрано, отколкото предполагате. Вземете това. Тук е написан адреса на нашия посредник. Към него можете да се обърнете, когато решите. Пред вас стои кариера. Заедно ще объркваме залаганията, това е отговорът на въпроса ви.

Гангстерът се поклони малко като по източен маниери, той и без това имаше някои азиатски черти в лицето и си тръгна, като преди това критично огледа Дончовата стая.

— Довиждане, мистър Колов. Сега сте зле, просто никой не е заинтересован от съществуването на силата ви. Три са ви потребителите, спорт, престъпността и полицията. Ето тези са, които имат нужда от надвиване на противника. Спечелете пари при нас. Пък ако искате да бъдете благотворител на сънародниците, издавайте им емигрантски вестник!

След още няколко месеца работите вече стояха толкова зле, че Дончо започна да мисли да се откаже завинаги от спорта. Борците го избягваха като противник, що им трябва среща, която да загубят, като изобщо не са задължени да я играят?

В тежкото положение помогна Джери, който за същото време се беше преобразил на менажер. Дончо с радост се включи в групата му и замина заедно с новите си съотборници за Канада. Там се бореше и Лондос, преминал в един много силен екип. Лондос беше гърк, емигрант, също като българина Дончо Колев, неприел чуждо поданство. Тук някъде се криеше ключът на дружбата им. Разделиха си Канада. Дончо се състезаваше там, където Лондос го нямаше и обратно.

Името на Лондос и умело проведената реклама препълваше залите на Лондос, а Колов и Джери чакаха своя час.

Дойде ето така: намираха се в ресторант и бяха трима. До Дончо и Джери блестеше в новия си костюм пълният със самочувствие Джим Лондос.

— Лондос — започна Джери, след като се нахраниха добре — ти готов ли си вече за среща Дан Колов? Би ли се съгласил на една среща с Колов в близките дни?

— Хъм — отговори гъркът, — не.

Джери поиска да му напомни:

— Ако се страхуваш, че ще загубиш, това не е позор — преди теб са падали Странглер Левис, Джим Броунинг, Збишко Циганевич...

Подобно на всяко по-посредствено момче, в момента Джим Лондос се пръскаше от гордост — те го молеха за нещо си, какъв по-удобен повод да се понадуваш!

— Мога да помогна на Дан Колов — рече той. — Ще се срещна с него след като стана световен шампион. Това е по-добро, отколкото да съберем очите на Канада.

— Но ние дълго водихме нещата натам — рече Дончо. — Имахме тази договорка.

— Отказвам се от нея — рече Лондос. — Но ти давам начин да се сдобиеш с титла. А отнемеш ли ми званието световен шампион и имаш ли го веднъж, не ти ще тичаш подир менажерите, а менажерите подир теб.

Ето мига, за който Дончо мечтаеше. Той впи очи в лицето на Лондос, без да каже нищо. Това беше мигът, в който гъркът разбра, че печели или един голям и искрен приятел или един опасен враг. Потръпна от силата на момента.

Ресторантът беше с мацки, първоначално Джери и Лондос мислеха да останат да се позабавляват. После Джим се отказа и борците си тръгнаха заедно. Излезнаха, но почти без да говорят, наеха такси и колите ги отнесоха в различни посоки.

— Добре е, че останах — каза Джери, след като се върна. — За тебе е добре.

— Що за майтапи — измърмори Дончо. Не обичаше да го будят, а и Джери миришеше на вино. — От това, че си спал с някоя, на мен не ми става нито по-добре, нито по-зле.

Джери тикна под носа му някаква визитна картичка.

— От един японски колега — важно обясни той. — Може би ще имаме възможност за задгранично турне.

— Добре — не повярва Дончо. — Спи сега.

Оказа се, че японски менажер гледал всичките му срещи в Канада и някой още от преди, в Щатите. Предпазливият японец знаеше всичко за истинските достойнства на Дан Колов.

При второто си презокеанско пътуване, на борда на луксозния пътнически кораб, Дончо Колев вече беше забележителната фигура. Тренировките му се наблюдаваха с интерес, вдигнатите тежести предизвикваха удивление. Приготвяха му храна по собствени рецепти. Но най-голяма атракция правеше при борбите. Вечер избираше най-здравите момчета от екипажа или изобщо измежду желаещите. Със завладяваща ловкост Дончо се счепкваше с двама, с трима, понякога дори с четирима противници. Движенията му, по природа леки и точни, бяха вече движения на високо трениран професионалист. Американската борба, игра без правила поради честата среща на противници от различни континенти и какви ли не школи, много го бе обиграла, можеше да се каже, че нищо не сварва да го изненада. С лекота търкулваше противниците си, като ги пазеше от контузии и също така сполучливо увардваше и себе си от атаките на нетренираните здравеняци. Беше красиво и завладяващо да се гледа този мъж, издигнал се всред най-добрите в света, високо над обикновените люде.

На скъп кораб като този имаше открояващи се хора от различни професии: търговци, индустриалци, хора от други клонове на бизнеса, та дори и артисти, напуснали Холивуд, за да снимат филм по острови из Тихия океан. Какъв точно щеше да е филмът никоой не знаеше, но в групата имаше и няколко дами, които приличаха на секс звезди. Та тези секс звезди оградиха Дончо с внимание, което пък му спечели всеобща завист, дори всред милионерите. Самият пък Дончо отбягваше компанията им, особено ако наблизко се мяркаше фотограф и може би точно това се оказа решаващо.

Беше краят на пътуването, когато Дончо разбра, че сериозното е амбицирал една от главните изпълнителки. Например, тя често се появяваше там, където беше и той, често го докосваше при разговор, прилепваше се до него и изобщо, стремеше се да го предизвика и предразположи към интимност.

Един ден, както бе облегнат на перилата, нежната ѝ ръка с тънки пръсти и блестящи пръстени се провря под мишницата му.

— Вие имате прекрасно тяло! — каза актрисата на недосетливия борец. Откровеността ѝ отиваше. — Истинско, силно, много силно мъжко тяло.

Тя направи лека пауза и примижа. Устните ѝ бяха свежи и червени, дори без грим. Капризната гримаса на тях ѝ придаваше очарование. Дончо я харесваше, но прекалено ярките жени го настройваха недоверчиво.

— Бих предпочел да чуя, че някъде го е споменал Джики Хиген — каза той, — Джики Хиген ще е най-сериозният ми противник в близкото бъдеще. Даже и ако е споменал, че се безпокои от това, още по-добре.

— Джики Хиген! О! — възкликна тя и се направи на ужасена от мрачната слава, с която светът познаваше японския шампион. — Удушвача!

— Да, Удушвача.

— Това животно.

— И той е човек като нас.

— О, не. Той е жълт. А вие сте силен, прекрасен, чак съжалявам, че не мога да рисувам!

Дончо се помъчи да бъде сериозен. Погледна я под око. Тя имаше по-мек овал на лицето от този на Чармиън.

— Ще дойдете ли с мен някъде?

— Не, разбира се.

Кандидат звездата замълча и устните ѝ капризно се издадоха напред.

— Защо? — запита тя. — Не разбрахте ли, че съм да оставя филма заради вас. Искате ли? Ще избягаме още на пристанището в Япония.

Той я гледаше. Мина му през ум, че при добро развитие на нещата възможно е да спечели популярност по американски: няколко седмици с прочута звезда в Хавай, един провален филм и едно отложено турне биха го направили сензационен. Ако вестниците пишат за тях, което бе много вероятно, милиони хора всеки ден с любопитство ще четат за романа на една нежна, чаровна артистка с космат кечмайстор. В крайна сметка, когато се върнат по местата си, може би залите му щяха да се пълнят, а възможно бе и нейните хонорари да не останат на предишната цифра.

— Хвани както хващаш, мистър Колов — подкани го тя.

— Аз съм сериозен човек, госпожице. И много държа на думата си. А сега съм дал дума да проведе игри в Япония. Но бих искал да се видим след Япония, госпожице. Кажете къде ще сте и аз ще ви намеря — отговори той.

Отговорът му много я обиди. Последното му изречение тя така и не дочака. Борецът изгледа фигурата ѝ, която ядосано се скри измежду някакви палубни тръби и въжета. Беше я обидил на прелъстителка.

Дончо продължи да се разхожда, като съжеляваше себе си. Интимният му живот не изглеждаше така, както му се искаше. Вярно, появяваха се такива жени, каквито няма край другите. Жени, които са повече жени от другите и търсеци съответно мъже, които са повече мъже от обичайните. След Чармиън тая бе втората. А мечтата му бе за скромна любеща женица, при която да си почива след битките. Но тези се плашеха и бягаха от него. Той не бе човек от техния свят и прекалено дълго отсъстваше. Докато се самосъжеляваше, някак извън сетивно, без да отделя специално внимание на това, усещаше, че една сянка неотклонно го следва.

Без да се обръща, знаеше кой е — нисък, набит японец с твърде продълговати дори за расата му очи. Това този човек вършеше от началото на пътуването. Винаги, когато Дончо говореше със звездата той бе наоколо. След срещите им си отиваше и японецът, за да се появи отново в ролята си на тих и безмълвен наблюдател. Колов свикна с тази му роля. Проявеното по такъв начин внимание подсилваше чувството му за отговорност. Но днес обичайното бе нарушено. Японецът го спря с хиляди извинения за безпокойството, което му причинява:

— Може ли да зная реда на срещите ви, почитаеми господин борец?

Когато не чу в списъка името на Джики Хиген, господин Сато, така се казваше дългоокният пасажер с остро вдигнатите вежди — се оттегли вежливо, с безизразно лице, но вътрешно ликуващ, защото бе обратен расист: белият борец се бои от Джики!

След този разговор господин Сато се чувстваше удовлетворен. Особено много той мразеше янките: разпуснатите им нрави, нетактичността им, несравнима с японската изящност и учтивост, та дори и страната им. В нея на всяка крачка се натъкваше на обиди.

В хотела, в ресторанта, за него всичко в обслужването всичко бе придружено с понасяне на унижения. Господин Сато имаше желание да направи хотелите си в Токио малко по-

американски, но след всичко, което видя там, реши да ги устрои като по японски от всякога. А тук, на кораба, чувствителният расист бе отново уязвен, защото, от негова гледна точка, сравнен с голокожите японци, космат като маймуна янки се бореше с гладките, красиви японски моряци, като сръчно търкулваше на земята по няколко от тях. И друго: господин Сато харесваше младата бяла актриса. На няколко пъти нарочно избираше в столовата място до нея. Но тя дори не го забелязваше. В същото време тя често хващаше „косматия“ под ръка, говореше с него. Самият господин Сато никога не би се решил да се докосне до такъв от негова гледна точка непълноценен човек.

Тъкмо господин Сато потръпна от отвращение и се сети за Джики Хиген.

Мисълта за японския цар на ринга подобри настроението му. Господин Сато реши да гледа всички срещи на Колов и да изкаже с най-любезни думи съболезнованията си, когато косматият загуби от Джики Хиген. Защото Сато ни най-малко не се съмняваше, че ако „американецът“ не бъде победен по-преди, все пак накрая Джики ще оправя работата. Тогава предпазливо ще даде на Дан Колов да разбере, че японските майстори се различават от моряците и ако двете нации се сравняват по най-можещите си хора, то ясно е кой кого превъзхожда.

В програмата си Дан Колов наистина нямаше среща с Хиген.

Не му я предложиха, но той знаеше, че ще трябва да се бори именно с него, ако не го опозорят по-рано. И непременно да победи, стигне ли до там.

Джики Хиген беше единственият борец в света, непобеждаван от никого като професионалист. Беше млад, пъргав, техничен и самоуверен. Когато в света се заговореше за кеч, неговото име не се премълчаваше. Макар че японецът имаше една особеност, рядко се бореше извън страната си. Но нямаше и нужда да излиза, защото славата на непобедим осигуряваше достатъчно желаещи да се закичат с победа над него. С тях Хиген се разплащаше убедително, понякога дори грубо. Прочут бе със своята удушваческа хватка. Тя му спечели и съответното прозвище.

В Осака посрещнаха Дан Колов любезно. Афишите му бяха вече готови и много красиви. В тях се представяше за американски борец.

Заживя в хотел с европейски условия, отнесоха се честно, оставиха му и време за аклиматизация. През тези няколко дни на относително спокойствие с помощта на журналисти прочете всичко, което намери за своите бъдещи противници. Разуочи последните им борби, възможности, форма и обикнати похвати. Местен треньор му показа нещо от онова, което можеше великият Джики Хиген, включително и прочутата удушваческа хватка. С местен спаринг — партньор се разиграха положенията, с които японският ас бе спечелил последните си срещи.

На ринга първият противник на Дан Колов беше просто прегазен. Пред своята първа японска зала Колов показва всичко, на което бе способен. Не търсеше бърза победа, бори се ефектно. На няколко пъти изправи на крака публиката. Показа майсторство, решителност и разбира се, сила.

Мачът завърши час след началото си, когато Дан Колов с рязко врязване влезе в краката на противника си, вдигна го във въздуха и след плавна дъга залепи плешките му на тепиха. Беше едно от първите публични изпълнения на прочутата по-късно хватка „самолет“, лично изобретение на Дончо. Въздействието ѝ върху публиката бе огромно, защото се правеше нещо, което не е било във възможностите на борците преди Колов.

Интересът към втората среща беше доста по-голям. След третата желаещите да я

наблюдават бяха повече от местата в залата и многобройни любители, останали без билет обсаждаха входовете.

Спортните вестниците публикуваха данни за бореца, ежедневниците също забелязаха пристигането. Прокрадваше се наблягане върху това, че мистър Колов е бивш работник, като е бил строител, миньор, металик, сондъор. Това идеше от самия Дончо, който пък считаше, че така се бори срещу представите за пълноценни и непълноценни хора. Деленето на хора на висши и низши му се струваше много глупаво, а още по-нелепо му изглеждаше, че две нации трябва да се сбият и след голямото клане да се каже, че едната наистина е била по-висша. Така гостуването му замириса на политика, защото свиренето на нацистката струна влизаше в репертоара на японската върхушка, а допълнително усложнение се яви от там, че в родината на мнозинството бойни спортове, като карате и джиу-джицу, виртуозното им практикуване, като тук по времето на Колов включваха и много свободната борба, беше белег за богоизбраност и богоподобие. Беше привилегия до която не биваше да се добере случаен човек, всеки желаещ. Стана така, че за срещата между Хиген и Колов се заговори като за схватка именно в този смисъл.

Когато започнаха сериозните преговори за среща Дан Колов — Джики Хиген, Дончо засили спортния режим, смени хотела, нае лекар европеец, масажист от Филипините и освободи японския си импресарио.

И в хотела, както по-преди на кораба, бе видна личност. Заговаряха го разни хора, между тях и европейци или американци, живели дълго, или изобщо, счели, че познават по-добре Япония. Имаше и любители, гледали срещи на Джики Хиген. Най-вече подобни хора предупреждаваха за риска от един двубой с Хиген.

— Американец съм — казва му веднъж един млад човек в разговор, открил се над останалите. — Става ми драго, когато срещна някой, който идва като мен от Щатите.

Мак Рони не се бил връщал в Америка си близо седем години и тъй като изпитваше нещо като носталгия към тази страна, към която се бил приспособил съвсем сполучливо, поговориха на тази тема.

— Отлично познаваш Америка, Дан Колов! — възкликна американецът след кратък разговор. — Бил си къде ли не и много си преживял. Но малко знаеш за Япония! Например за парите. У нас вървят парите, а тук даже и те не са всичко.

— Имаш предвид нещо свързано с Джики, така ли Мак Рон?

— Именно Джики! Твоят следващ противник.

Тогава Дончо се изкуши да му подаде дебела папка. В нея държеше изрезки на писано във вестниците за Джики Хиген. Имаше и записки, направил ги по разговори с борци, играли срещу японския ас.

— Това достатъчно ли е?

— „Джики Хиген е японски самурай” — зачете американецът и веднага прекъсна: — Дан Колов, не ти ли прави впечатление, че се започва именно с това изречение?

— Забелязах, че японците държат на произхода си, затова и започнах така.

— Повече, отколкото мислиш! — И тук на Дончо му се стори, че го гледат изучаващо, внимателно: — Много повече! Знаеш ли какво е император в Япония? Колкото и да се чудиш — брат на слънцето! Ни повече, ни по-малко. Знаеш ли, че само няколко години по-назад, преди Япония да загуби последната война, никой смъртен не е чувал дори гласа на своя Микадо! И изобщо знаеш ли какво е фанатизъм?

— Мисля, че зная.

— Знаеш?!

— Да.

— Възможно е например, да те учудят японските сътрудници. Те са годни да събират данни, готови са да изпълнят прецизно всичко, каквото човек им поиска, показват с гордост всяко движение на Джики Хиген и не могат да повяват само едно — че някой някога ще го победи. Така ли?

— Точно така! — изненада се Дончо. — Те искрено вярват в съществуването на човека чудо.

— Аз познавам Япония, мистър Колов, това е всичко. И забележи: Джики се родее със средата родила императора. Ако победиш, то ще засегнеш направо НЕГО, ТЯХ, богоизбрания, богоизбраните, помазаните да управляват за вечни времена братя на слънцето.

Дончо се засмя:

— Отиваш твърде далеч, Мак Рони! Дори и не съм помислял да се боря с Микадо! А Джики Хиген си е избрал да бъде борец в младините си и навярно знае какво значи това.

— Може би знае, но възможно е и да не знае. Не се шегувам! Джики е издънка, благородник. Той знае, че не е борец, а символ и е приел това за нещата за които говориш.

— Е, аз затова и съм дошъл! — отговори без колебание Дончо. — Да го върна на земята.

Дончо Колов имаше толкова решителен вид, че доброжелателно настроеният американец стана.

— Послушайте моя съвет — все пак не се сдържа на раздяла той. — Давам го с чисто сърце точно както го мисля: бягай от тази страна! Бягай бързо, още днес, преди да е станало късно!

Колов не отговори.

— Нима е малко това, което си постигнал? — опита се да го убеди с нови аргументи американецът. — Имаш зад гърба си блестящо турне с шест убедителни победи, без нито една загуба! Кой може да се похвали с подобно нещо в Япония? Защо рискуваш излишно?

— Мак Рони, нима и ти не вярваш в седмия ми успеха?

— Напротив, аз ще се страхувам най-много именно, ако го постигнеш, Дан Колов.

Мак Рони му посочи пасажи от вестниците. В някои Дан Колов се обвиняваше в груба и нечиста борба.

— Виждаш ли оттук, вече настройват.

— Стремил съм се да се боря ефектно.

— И старанието ти е дало такива резултати?

Дончо сви рамене.

— В Япония има хора, които ти желаят доброто, мистър Колов.

— Благодаря — отговори българинът. — Това ще ми бъде достатъчно — да ме подкрепя.

Разделиха се.

— Искам да се сбогувам с теб, мистър Колов — каза накрая Рони. — Възхищавам се от твоята смелост, но не завиждам за нея! Нека самият дявол ти помага! Нали не е това мечтата ти — да бъдете погребан по японски? С малка цъфнала вишна над тленните останки. И на този проклет остров?

Въпреки решителността си, Дончо изпрати госта си с противоречиви чувства. Такива предупреждения действуват подтискащо, дори и ако отидат при човек железни характер и нерви. Американци, немци, французи, всички не японци бяха забележително единодушни в това, че може здраво да си изпати.

На другия ден го посети интелигентен мъж с посребрени по слепоочията коси и официални маниери.

— Сътрудник съм на американското посолство.

— Правите ми чест! — отвърна Колов.

— Съветвам ви да не проведете срещата, която сте оповестили като продължение на по-нататъшната си програма.

— Не разбирам...

— В тази страна дори една обикновена среща по американска борба може да се превърне в политически въпрос.

— Не бих желал да е така, но не зная как да го променя.

— Бъдете разумен.

— Искате да загубя?

— Не.

— Тогава?

— Ще дължите неприятностите си на две причини — първо, че Япония залага на национализма, и, второ, че вие нанесохте удар срещу официалните му тези, като победихте шест много силни местни състезатели. За да оправдаят загубите, вестниците пишат, че се борите неспортментски. Пишат го същите хора, които в същото време хвалят удушваческите хватки на Джики Хиген.

Дончо се замисли: нима всичко рухва? Месеците труд, разноските, пътуването...

— Наш милионер, любител на борбата, ще заплатим загубите ви.

— Защо? — запита изненадан Дончо.

— Хъм... — каза сътрудникът, затруднен в отговора. — Просто не искаме да дразним. Вие идвате от Америка, а Америка и Япония са съперници в този район на света... Но защо политическото и икономическото съперничество се пренасят във всички области на живота и дори спорта, е сложен въпрос. Не мога да отговоря на него. Но не желаем да ги дразним.

— Щом един дипломат, макар и неофициално е дошъл да ме предупреди... — горчиво се усмихна Колов. — Работата е по-лоша, отколкото мислех.

— Няма да се загубят пари — отново го успокои сътрудникът.

— Наемам се да уредя въпроса. И то така, че да вземете пълния хонорар. Толкова, колкото бихте получили за победа над Джики Хиген.

— Аз искам да спечеля не пари, а име — неочаквано се изтръгна от българина. — И то с борба, с воля...

В изказването си Дончо изглеждаше толкова искрен, че дипломатът стана от мястото си. На лицето му се четеше някаква смесица от гордост, любопитство и възхищение. Тя възникна някак спонтанно и не подхождаше на сдържаността му.

— Имаме сведения — продължи дипломатът, — че за първи път в историята на Япония императорът ще присъствува на публични борби. Още ли държите на срещата с Хиген?

— Да — отговори кратко Дончо.

— Мога само да се гордея, че идвате от Америка, мистър Колов!

След като българинът благодари, той продължи:

— Ще се помъчим да гарантираме живота ви по официален път...

— О! — възкликна Дончо.

Посетителят се ръкува.

— Мисля, че правя това, което трябва — каза дипломатът. — Възхищавам се от вашето

мъжество, мистър Колов. Един ден ще бъдете американски гражданин и Америка ще се гордее с вас.

Седмица преди срещата, а това значи, точно в дните, когато Дончо се нуждаеше от най-голямо спокойствие, го посети собственикът на хотела. Този човек се беше уплашил от наелектризирания въздух край този голям мач. Увъртя нещата някак ей така:

— Съжалявам, безкрайно съжалявам... Наистина съжалявам! Но аз... Аз съм преди всичко търговец, обикновен търговец, даже прост войник не съм бил никога, та камо ли герой, дори не съм богат, освен тоя хотел нямам нищо друго...

— Бъдете по-кратък и по-ясен — с тревога помоли борецът.

— Е, неудобно е да бъда съвсем кратък. Но моля ви, потърсете друго място, друг хотел... Страхувам се, че моят ще го запалят, ако останете тук. Мога да ви препоръчам... — той протегна ръка, подаваше му листче с три-четири адреса. — Препоръчвам ви добри хотели, мистър Колов. Съжалявам...

Собственикът с видимо облекчение приключи трудната част от мисията си.

— Принуден бях да го направя. А всъщност, желая ви щастие и успех на ринга, мистър Колов.

Да се намерят посочените адреси не се оказа лесно. В Токио улиците нямаха имена и всеки сам слагаше знаци, указващи пътя към дома му. Първият хотел, до който се добра, светеше с жълтеникава светлина през пердетата на прозорците си. Над входа висеше книжен фенер с йероглифи. През отворената врата се влизаше в тих хол.

Там Дончо за втори път се намери лице с лице с влюбения до безумие в таланта на Джики Хиген господин Сато.

Нямаше нищо по-изненадващо на света от пристигането на нашумелия на японска земя Дан Колов, но хотелиерът с нищо не издаде учудването си.

— Какво щастие, уважаеми господин борец! — поклонът му беше поклон на съдържател, дълбок и учтив. — Вашето почтено присъствие ще бъде гордост за нас!

Японецът постоя наведен, държейки непременно да се изправи последен след отговора на госта. После господин Сато все така учтиво се извини и изчезна зад хартиената завеса. Върна се обратно почти веднага, но придружен от пет-шест облечени в лъскави тесни кимона момичета.

— Нашите прислужници, уважаеми господин борец — представи ги Сато. — Изберете си тази от тях, чиято усмивка сутрин ще разведрява мислите ви, когато влезне да отвори прозореца и пусне слънчевите лъчи във вашата стая.

Колов с въздишка погледна часовника си. Той изтръгваше от физиката си повече, отколкото другите хора, но и се лишаваше от повече неща в сравнение с тях. Бе станал фанатик на режимите, храните, отпускането, тренинга... Ето, сега ставаше вече късно, защото от около половин час трябваше да е вече в леглото.

— Безразлично ми е уважаеми, господин Сато. — каза Дончо, за да съкрати разговора. — Все ми едно кой ще пуска слънчевите лъчи в моята стая.

А господин Сато се престори, че не чу, според разбиранията му, обидните думи.

Принуден от обстоятелствата, борецът посочи напосоки едно от момичетата.

Останалите мигом изчезнаха зад хартиената завеса, любезно кланяйки се, без нито сянка от обида, че са пренебрегнати. Избраната му подаде ръка и го поведе по толкова тясна стълбичка, че той едва не се заклеши по нея. Господин Сато остана долу.

Първият оглед на стаята можеше да докара в отчаяние и най-спокойния и непретенциозен клиент, защото в нея нямаше... легло! Дончо се повъртя малко, все още с надежда, че в това точно помещение все пак е попаднал някак случайно. С усмивка момичето му правеше жестове, че трябва да свали обувките си. Когато изпълни желанието й, тя се поклони, изчезна заднишком през тънката нашарена врата и скоро се върна с ослепително бял порцеланов поднос. На него се крепеше нищожна чашка със зеленикав чай.

Появи се и собственикът, който с подобрани изрази попита госта доволен ли е. Дончо още веднъж огледа стаята, украсените с едва забележими рисунки на цветя и птици стени, ниската маса с ваза и едно-единствено цвете в нея и по тукашному отговори, че е просто във възторг. Размениха си любезности. Сметнал, че след толкова дипломатия вече може да подхване интересуващия го въпрос, Дончо рече:

— Уважаеми господин Сато, тази вечер съм доста изморен и бих искал да си легна. Ако ми дадете завивки и едно легло, не бих желал нищо повече!

Според източния националист невежеството на американеца беше поразяващо.

— Желанието ви ще бъде изпълнено, уважаеми господин борец — господин Сато се поклони и се обърна към момичето: — Уважаемият господин борец иска да си легне.

Девојката се доближи до стената, отвори шкаф, така изкусно замаскиран, че би могъл да служи за скривалище на контрабандисти и извади сгънато японско легло. Върху снежнобелите завивки блестеше нещо като червеникава копринена пижама или може би кимоно.

— Благодаря! — каза Дончо и щастлив тикна банкнота в ръката й.

Високата едва десетина — петнадесет сантиметра над земята постеля истински го зарадва, макар и да предпочиташе по-друго легло. Момичето с жестове му показваше, че му предстои да се съблече и легне. Той кимаше съгласен. Тогава то започна да разкопчава дрехите му. Българинът разтревожен следеше тази нова проява на местната любезност.

Когато остана само по спортните си гащета, прислужницата се заля в смях. Прокара ръка по косматите му гърди. За нея това се оказа любопитно и приятно забавление. Тя го продължи, като опипваше мускулите на ръцете му, което пък сега придружаваше с възклицания за учудване. Той посегна към червеникавото кимоно, но тя отново го спря, такава дреха се обличала само на голо! В този изпълнен с напрежение миг в коридора се чу гласът на господин Сато:

— О фуру, о фуру, господин борец, уважаемата баня ви чака!

Зарадван, Дончо разтвори куфара си, измъкна хавлия и изхвъркна навън. В коридора се сблъска с пълен бял гост, който бързаше, следван от прислужницата си, след господин Сато. Пълният съучастнически намигна. Отзад с весел смях ги догонваше изоставената японка.

Банята изобщо не приличаше на баня. В преддверието й имаше само една пейка. Очевидно запознат с особеностите, пълният се отпусна на нея и даде пълна свобода на своето момиче. Дрехите му бързо изчезнаха в малки, кокетно изплетени кошнички. Белокожият, розов гост беше готов за следващото помещение с японски басейн, пълен с гореща, димяща от пара вода.

Днес Дончо беше твърде уморен, за да се бори със съдбата. Тънките нежни ръце на момичето грижливо го сапунисваха и той скоро забрави Джики и страшния му прякор —

Удушвача.

Но на сутринта, Дончо твърдо поиска занаят да си прислужва сам. Господин Сато категорично отказа.

— Уважаеми господин борец — заяви той, — докато сте при нас, ние сме длъжни да се грижим за високата ви личност и уважаемостта ви тяло така, както бихме се грижили и за нашите. Вие плащате на нашия хотел и ние не искаме парите ви даром.

Собственикът се поклони и си отиде веднага след тези думи. Този път дори по безизразно лице като неговото можеше да се види, че е докачен.

Дончо напусна и този хотел. Настани се в малка задна стая на европейски ресторант. Притежателят, немец, се съгласи да му я даде. Дан Колов, зарадван, веднага пренесе багажа си. В ресторанта храната се оказа добра. И тук всички го познаваха. Но беше на нещо като своя територия, всред хора, които желяеха победата му. Не ходеше никъде, защото по улиците някои японци крещяха в лицето му. Посещаваше го само лекарят, един хладнокръвен англичанин.

В последния ден лекарят отказа хонорара си.

— На мача ще гледам да съм близо до вас — обеща той.

— Стане ли нужда от вас, значи станало е нещо много лошо.

Лекарят сви рамене:

— Това е мой дълг.

Когато Колов видя купен за срещата му билет, той вече не можеше да понася спокойния немец съдържател. Разбра, че многото шум край тази среща бе му повлиял психически.

В деня на мача организаторите изпратиха за него кола.

Улиците, по които минаха, представляваха мравуняк от хора. Трибуните часове преди срещата бяха почернели от народ. Край сградата извън стадиона и по околните улици патрулираше конна полиция.

Ако се изключи това, напрежението, вечерта беше чудесна.

Над Страната на изгряващото слънце се спускаше полумрак и въздухът се дишаше леко, свеж и хладен.

Прожекторите шареха по големия стадион и Колов долавяше в светлината им очертанията на отделните зрители. Различаваше чадърчета, ветрила, източни дрехи. От възбуждане гърлото му пресъхваше. Преглъщаше често. Звънът на гонга го накара да трепне. Помисли си, че не може да се овладее и това само по себе си беше лошо. Хвана двете си ръце и се опита да се съсредоточи. За ободряване пресметна шансовете си. Вярваше в своя успех и изведнъж... О, невероятно! Някой крещеше: „Хайде, бай Дончо!“ „Хайде Дан Колов! Дръж се юнак!“ След последната седмица присъствието на българин тук му се стори чудно и трогателно.

На ринга излезе с енергична походка. Ловко се мушна между въжетата и издигна ръце — привет Япония! И сякаш буря разклати земята под него. Крещяха едновременно хиляди гърла на хора, които, вече заслепени от светлината не виждаше. Сякаш срещу него зееше черна, бучаща стена. Мощен всепроникващ тътен изпълваше пространството, изглеждаше като нещо материално, придобиваше плът и караше да тръпне всяка клетка от тялото му.

Отново гонг.

Първите хватки на Джики се увенчаха с успех. С ножица през врата той повали Дан Колов. Чак тогава българинът забрави, че вече не е в Япония, а на ринга, на своя територия всред бучащата тълпа и многобройните викове. Имаше истински противник, играеше се

голям мач, мачът, за който бе мечтал години наред.

Японецът блестящо демонстрираше висока техника и класа.

Колов с труд завърши първия рунд, на моменти дори висеше на косъм от поражението. След почивката опита да се бори агресивно, но Джики, възползуван от малка негова прибързаност, го хвана в своята прочута удушваческа хватка.

Главата на Дончо беше между краката на японеца. Джики се движеше така, че кожата на Дончо се опъваше до скъсване.

Публиката крещеше, белият борец се мятеше из краката на Удушвача.

Тогава Колов се изви, хвана с ръце крака на японеца и напрегна сили. Това беше един момент, за който почитателите на Джики дълго си спомняха с горчивина, защото страшното менгеме на Удушвача се разтвори! С всичката бързина, на която беше способен, Колов се хвърли върху Хиген, хвана го с едната ръка през рамо, а с другата през долната част на трупа и яростно приложи цялата си сила. Тялото на Джики се сви като лък. Гръбнакът му изпука и отчаян, сякаш подобен на предсмъртен вик от страх и болка се изтръгна от устата му.

Съдията, уплашен, започна да удря Колов през ръцете.

Последният разтвори хватката и Удушвача обезсилен тупна на тепиха. Българинът се изправи над неподвижния японец. И сам не знаеше какво изпитва. В краката му лежеше омаломощен един от най-силните борци на света. И безспорно най-страшният. Лежеше като захвърлена мокра кърпа. Хиляди души видяха тази негова победа.

Колов вдигна сам ръката си и я размаха. Това трябваше да направи съдията, но неочаквания развой на срещата бе парализирал арбитъра.

Победата значеше така много! В изблика на внезапно обхваналата го радост Дончо не виждаше нищо, нито дори това, че полицията с труд задържаше разярената от радостта му тълпа.

Тълпата, която не можеше да му прости тържеството над безмилостно смачкания Джики.

Някой дръпна победителя към тъмната галерия на входа. Вече сам в съблекалнята, Колов застана пред огледалото. Не обичаше да се гледа. Но сега погледът, против волята, се задържа. Защото от отражението го гледаше друг, уморен, но постигнал своето човек.

Изненадан, той би се разглеждал по-дълго, ако леко свистене не го накара да се хвърли на пода. Огледалото с трясък се разби от прицелен с източно майсторство нож. Колов се надигна и забеляза някаква сянка на прозореца на съседната сграда. С изваден револвер в стаята се вгурна полицай. Борецът бавно се изправи.

Пазителят на реда застана до прозореца. Отсреща вече нямаше никой. Влезе офицер, който учтиво помоли бореца да се облича по-бързо.

Навън ги чакаше полицейска кола. С нея след дълго пътуване го отведоха до пристанището. Там се качиха на малък катер и Колов с облекчение забеляза, че поеха към кораб с американски флаг.

На него също ги чакаха. Спуснаха тясна стълбичка и безмълвният японски офицер му направи знак, че трябва да се качва. Той го последва и вече на борда на чуждия кораб му подаде документите. Входната и изходната виза бяха в ред, всички необходими печати стояха по местата си, без притежателят сам да се бе погрижил.

— Трогнат съм от японската любезност... — кисело обобщи Колов чувствата, породени от дългото пътуване в закритата кола заедно с мълчаливия офицер.

— Вие дойдохте поканен като гост на нашата страна и ви изпращаме като такъв —

студено отвърна офицерът. — Ето ви багажа и парите от победата.

Някакъв по-низш униформен остави в краката му куфар, чанти и пари. Офицерът продължи:

— Ние много се грижихме за вашия живот и сигурност. Считаме, че тази грижа можете да поемете вече сам.

Японецът се поклони със смразяваща учтивост.

Колов се облегна на перилата и го проследи с поглед, докато слизаше по стълбичката. Когато се обърна, видя се на кораб, в който го гледаха с любопитство, wśród другите се открояваше с блестящата си униформа декоративен хубавец капитан. Дончо се обърна още веднъж, на осветения пристанищен кей пробягваха фигури. Някои от тях махаха в закана. Това беше една от най-големите бъркотии, които някога изобщо бе виждал по стадионите.

— Имате щастие, мистър Колов.

Дончо някак инстинктивно разбра, че говорещият е собственик на луксозния кораб. Но в момента борецът не искаше да има никаква друга сполука повече, освен една, да се махне от Япония. Затова каза:

— Бих искал да платя пътуването си веднага.

— Не е необходимо.

Колов гледаше лицето, което му се струваше познато. Къде го е виждал? Ах, да! Пътуваше с известен богаташ.

— Намирате се на борда на мой кораб — отгатна мислите му милионерът. — Не е необходимо да плащате, защото аз мразя това, което направиха с тази случай японците.

— Пътуваме към Щатите, нали?

— Не. Пътуваме по наши дела — Хонг-Конг, Сингапур. После ще останем за няколко дни в Хавай. Имате ли нещо против една такава разходка?

— Абсолютно нищо — отвърна Дончо.

Един мъж от свитата, когото милионерът представи за някакъв свой експерт, накара Дан Колов да протегне ръка.

— Не трепва! — възхитено прошепна този специалист. — Каква смайваща воля!

Над тях изсвири сирена. Корабът трепна и светлините на японския бряг започнаха да чезнат далеч зад кърмата.

— Бяхме дошли само за вас — довериха след няколко дни на Дан Колов. — Не е изключено да ви направят предложение за телохранител. Ще е по-доходно от всяко досегашно занимание.

На това Дончо се засмя с лека ирония.

— Не зная дали ще повярвате — каза той. — Но аз никога не съм бил мотивиран само от парите. В случая с Джики Хиген исках да развенчая и нещо, край което се роди големия тукашен мой скандал и край което в света днес май се готвят доста идни събития. Просто не е вярно, че народите се превъзхождат едни други.

Бе постигнал и друго, свое, най-после стана известен!

Още преди да напусне яхтата, може би бе някъде в Хавай, когато Дан Колов научи, че Джим Лондос е станал световен шампион. Това го зарадва, защото помежду си бяха уговорили мач, още в Канада. Сега българинът имаше възможност да се надява на световната титла всред професионалистите, дори му се струваше, че ще я постигне с по-малко психическо напрежение от успеха си в Япония. Станеше ли то, за няколко месеца щеше да е направил кариера и то каква!

Америка бе чула доста неща за пребиваването му в Азия и хората го бяха оценили. Някой от Щатите дори го посрещнаха като герой. На пристанището любопитна група търпеливо чакаше да види как изглежда човекът, развенчал Джики Хиген. Беше се създал клуб „Ние обичаме Дан Колов“. Членовете му размахваха приветствени надписи.

Появиха се вече и представители на печата. Заедно с тях и въпросите:

— Мисътр Колов, вашите планове за бъдещето?

— Защо не се отзовахте на поканата на Джим Лондос и защо не приехте борбата за световната титла?

От пресата Дончо научи за подобна покана.

— Кога са ми изпратили покана?

— Веднага след победата над Джики.

— Не съм я получил.

— Все пак, къде бяхте?

— В Хавай.

— Нарочно ли се скрихте там? Уплашихте ли се?

— Аз?!

— Да, защо не? Какво мислите да правите днес? Утре?

— Да победея Лондос, разбира се.

— Предлагате среща?

— И среща, и пари. Предлагам пари. Много долари на този, който ми организира среща с Джим Лондос.

Джими си оставаше добър приятел, но Колов гонеше нова сензация, като се надяваше, че малко шум е в интерес и на двамата. Освен това искаше да се наложи и над Америка с един удар, ако победеше. Това добре пасваше и на повишеното му самочувствие.

Оказа се обаче, че лесното е когато обещаващ. Като очакваше, че ще загуби, Джим Лондос забрави и дружбата, и уговорките. Никой не желае да бъде развенчан. Лондос също.

След като не получи задоволителен отговор в писмо или пресата, Колов потърси среща очи в очи с Лондос. По това време световният шампион се бореше пред препълнени зали и изобщо вършеше чудесен и сладък бизнес. Отидоха в ресторант, където можеха да говорят насаме. Неочаквано там Лондос започна да се държи надменно и, като нямаше друго за какво да се хване, взе позата на обиден от изявенията на съперника в пресата. И особено от наградата за организатора на двубоя им.

Когато загуби търпение, Колов го обвини в двуличие. След това Лондос още по-твърдо

започна да отказва среща между двамата, и от своя страна укори Дончо, че с всичко това гони сензация.

— Хубаво ще ти е да ме провалиш с гръм и трясък, а? — запита Лондос.

— Толкова ли си сигурен, че ще загубиш? — гласеше възражението.

Кавгата не доведе до резултат. Гъркът се страхува от Дан Колов и толкова. Харесваше му да бъде световен шампион. Искаше да задържи титлата колкото може по-дълго. А строги правила още нямаше. В занаята им все още много зависеше от личното желание.

Скараха се така, че се разделиха със закани да се пребият един друг.

После започнаха гоненица, в която Колов търсеше на всяка цена мач с шампиона, а Лондос внимателно следеше спортната му форма и предлагаше борба винаги тогава, когато българинът излизаше в почивка и разтренираше. Гоненицата им донесе много загуби и никаква полза, световната титла грабна трети, наричаше се Ричард Шикат.

Колов победи Шикат в един сензационен мач от шест рунда, но пак не стана световен шампион, защото срещата нямаше официален характер. Шикат я прие, за да попълни касата си.

Гонитбата с Лондос имаше и една положителна последица, Дончо винаги беше във форма и се самоусъвършенстваше под заплахата да го издебнат и посрамят на ринга. Тренираше с Джим Стерлос, един борец, доста подобен по стил на Лондос. Сега дори от тренировките на Колов се интересуваха.

Освен Джим Стерлос на тренировките му редовно присъствуваше и Раул Паоли. Това беше един двуметров французин, който се оказа еднакво практичен, силен и наблюдателен. Французинът Паоли сякаш не изпускаше нищо. Често правеше верен извод от наглед съвсем незначителен факт.

Веднъж, в приятелски разговор, Стерлос разправяше как минал „зад гърба“ на Колов. Може би нагатакъ разказът му щеше да завърши и с описание на победа с туш, защото всички свои срещи Стерлос печелеше именно така. Паоли веднага възрази:

— Не вярвам, Стерлос — каза Паоли. — Ти не можеш да минеш зад гърба на Колов.

Французинът бе забелязал нещо изумителното, а именно, че Колов не търпи противник „отзад“. Когато Стерлос наистина не успя, оказа се, че това изненада и самия Дончо, подсъзнателната си омраза към противник зад гърба той откри след Паоли.

Същият този двуметров човек имаше желание да популяризира борбата във Франция. Раул внимателно следеше развитието на американския спорт и тамошните асове. Когато отпрати забележката си към Стерлос, той предварително знаеше още, че последният ще кипне от яд.

— Да се обзаложим! — извика Стерлос.

— О, кей!

След час и половина Стерлос беше само потен и уморен.

— Взели го дяволите, Паоли — съжалявайки за облога каза той. — Загубих.

Паоли му опрости сумата.

— Къде има ангажменти той сега? — запита французинът и кимна към Колов.

— Дявол го знае. В Китай — отговори спаринг партньорът Стерлос.

Паоли приглади без нужда черните си, грижливо сресани коси. След няколко месеца той прочете във вестниците, че Колов са връща от Южна Америка и Китай непобеден. Въпреки че имал тежки борби в Шанхай, Кантон, Нанкин, Пекин. Паоли знаеше, че китайците имат свой оригинален стил на борба, различен дори от тоя на близка Япония.

В Щатите Колов седя само няколко месеца. Прие покана за турне в Африка и отново се върна непобеден. Така, без световна титла, той беше обогатен, събрал световния опит от борбата и спечелил реноме на най-търсения извън Щатите борец от Щатите. Но и същевременно се чувстваше уморен. Отново се чуваше от устата му, че ще се отказва от борбата. Но Паоли добре знаеше, че няма да го направи. Тази реакция на преумората преминава бързо, щом отmine и предизвикалата я причина. Започнал да общува с Колов, Паоли скоро откри, че страшният на вид и труден противник на ринга Дан Колов е приятен, чувствителен, добър човек.

Паоли беше един от първите гости на Колов в новата му къща в Канада. Там, където борецът смяташе да се оттегли от света. Когато говореха за бъдещето си, за себе си французинът не скриваше, че иска да стане организатор.

— Тогава най-после ще имам менажер приятел — шегуваше се Колов. — Колко късно!

На свой ред Паоли изразяваше съмнение в способността му да живее като обикновен човек.

— Ако започнете с Джери Маринов вашата търговия ще трябва да цепите стотинката на две — казваше французинът. — Инак не върви. Да купувате по-евтино в Китай, за да продавате по-скъпо в Америка.

— Ще я цепя! — решително отговаряше Дончо.

На това Паоли възразяваше, че светът още помни Дан Колов. Наистина продължителното отсъствие на Колов от ринга бе дало повод за много догадки, тъй като бе извършено без никакви официални изявления.

По време на един подобен разговор с Раул Паоли Дончо получи написана с молив бележка.

„Ти си толкова прочут, че се страхувам да те видя.

Брунир”

Това беше един от борците, които Колов победи в началото на кариерата си. Бяха заедно и при Харисон, тогава Брунир посрещна с неприязън младия Колов. Заболял по-късно, той сега с труд свързваше двата края, поне това се чуваше за него.

Дончо нареди на прислужника да го доведе и се замисли: би ли могъл да бъде на мястото на Брунир? Към него, Дан Колов, живота се показва щедър. Но докога? Той потръпна при мисълта, какво би станало с него, ако не беше постигнал сегашното си положение с толкова усилия. Къде е сега Стоил, къде е Пазванта? Колцина от стотиците емигранти, които познаваше, са вече богати?

Колов гледаше измършавелия Брунир и не можеше да си представи, че някога се е борил с него. Бившият му противник беше така слаб, че той се страхуваше дори да се ръкува здраво с него.

На бившия си противник Дончо даде толкова пари, с колкото можеше да се преживее цяла година човек като пришълец.

Умът на дошлия за дребна милостиня Брунир дълго отказваше да асимилира този факт. Накрая в очите му се появи влага.

— Не зная защо ми даде толкова пари, Дан Колов — каза той.

— Когато бях здрав и борец, разбрах едно: Америка има много велики борци и ти беше един от тях. Когато се разболях, научих още едно: сред великите борци има само един велик човек и този човек си ти. Ще те помня, докато съм жив! И винаги ще казвам: ти си най-голямото сърце, което съм срещал в Америка. Моля, запомнете думите на болния Брунир.

Ще останат имената на Збишко и Левис, ще останат и други. Но теб ще те помнят по-различно. Колко ли велика трябва да е душата на този, който може да обича хора, след като те не са го обичали!

Паоли остана силно впечатлен от видяното.

Самият Дончо в тези дни се намираше на кръстопът. Заобиколен от листчета той пресмяташе цени на банани и китайски стоки, като добавяше и разходи за транспорт. Беше отвратително. Изглеждаше дребнаво. Борбата беше удоволствие и живот, но тя не е вечност. Наистина, как ли се печелеха пари в Америка?

Откакто остави борбата, всяка вечер Дончо недоволено се въртеше под завивките. Като спортист заспиваше още в мига, в който гърбът му допираше постелята. А сега не беше така, това пък го дразнеше и вследствие заспиваше още по-трудно. Ето, сега светещите цифри на будилника показваха полунощ. Въздъхна и се вслуша в собствената си въздишка. Звучеше тъпо и тъжно. От съседната стая се носеше равномерно дишане. Усмихна се, блазе на онзи. Там спеше Джери Маринов, един неукротим и енергичен човек.

И все пак не му се щеше да лежи и чака съня. Надигна се и наметна халата. Меката материя приятно погали пръстите му, беше някаква топла и приятна австралийска тъкан. Уморено се усмихна. Шест месеца го деляха от деня, в който заживя тук. След осемнадесет години спорт. В миналото остана безкрайното напрежение на битките, но то пък беше така хубаво. Както и да оценяваха пътя му през живота другите, знаеше, че е направил неща, от които мнозина биха се побояли. Не само на ринга, където се бе срещал с най-страховитите мъже на света. Всичко свое, постигнато и притежавано, дължеше на себе си. Дончо стана и се доближи до прозореца.

Навън блестеше като сребърно, огряно от луната езеро. По повърхността му скачаха риби и северната нощ изглеждаше чудно красива. На отсрещния бряг се тъмнееше гора, прошарена с бели преспи.

Дончо се върна към полираната масичка в средата на стаята си. На нея имаше куп снимки и изрезки от вестници.

Преди да запали лампата, погледна още веднъж към прозореца. В другата стая Джери като че го усети, малко се затиши, но отново кротко запуфка.

„Поне луната да не грее така — помисли си Колов. — Също като над Хонолулу. Не, не... Там дори и да не искаш, пак ще обичаш момичетата, стига само да грее тази луна. Там е задушно, а тук е друго. Ето и снега вън...”

Вземаше безразборно която му попадне от снимките. В тях беше запечатан целият му живот. Всичко, което го беше свързвало със света. Халатът приятно галеше раменете му. Австралия. Ах, тази Австралия! Сега и тя е тук, разбира се, в снимките. Там, както най-често извън Щатите лесно събаряше необучени гиганти. Пое лошо направена снимка. Китай. Ето и Ван Фу, прекрасния рибар от Ян Цзе Цзян. След това попадна на Ивон Робер. Него победи съвсем неотдавна тук, в Канада, на срещата реванш след мача в Мексико.

Стана. Чувстваше се разстроен. Отново при прозореца се опита да мисли за настоящето. В банката имаше долари. За зло или за добро, за цял живот или за един нов старт. Там бяха съхранени близо двете десетилетия борба и благодарността на зрителите. Затропа с пръсти по рамката. А сега? Трябваше да вложи всичко това някъде, за да носи приход, но как и къде? ... Разчиташе на Джери, на него нещата от обикновения живот не изглеждаха скучни. Дори напротив.

Джери дълго бе допълвал посредствените си доходи на лош борец със сделки от всякакъв род. Някога започнали заедно при Харисон, Колов и сега нямаше нищо против да бъдат рамо до рамо. Така Джери стана управител на Дончовия хотел в Лос Анжелис и двата

къмпинга в Канада.

Личеше, че и двамата хранеха голями свои надежди с общото начинание. А участието им в делото да изглеждаше съвсем различено, Дончо даваше парите и считаше всичко останало за голяма досада, така че почти нямаше пръст в него. Джери пък кипеше, запалил се бе изцяло. През цялото времетраене на досегашното сътрудничество имаха само едно търкане — вече няколко месеца Джери не представяше отчет нито за приходите, нито за разходите. Това Дончо дори не би забелязал, ако още се бореше и, също, ако до него не достигаха други, по-лоши и неприятни приказки. Бе чул например, че пред общи познати Джери представил хотелите за свои, Дан Колов като свой храненик, а отишъл и по-далече, Дончо му дължал едва ли не и това, че изобщо е станал борец.

На сутринта, когато един лъскав, много силен и черен негр, дошъл заедно с Дончо от Африка и нарекъл се тук Джо им поднесе закуската. Домакинът внимателно наблюдаваше управителя си. Джери Маринов закусваше бавно и внимателно. Навън избръмча мотоциклет. С това превозно средство тук пристигаше утринната поща.

Колов се зае да преглежда писмата, докато премисляше как да протече неприятния разговор. В писмата имаше стотици предложения, светът още го помнеше. Канеха го за нови турнета, за срещи в Америка, предлагаха му работа за треньор, срещаха се още и предложения за женитба.

Джери попоглеждаше под око и неспокойно се раздвижваше при вида на всеки нов плик. Някъде из купа имаше и нещо негово — телеграма, написал го бе по съветите на ловък адвокат.

— Хубава къщичка си построил тук — правеше се на разсеян Джери. Искаше да говорят за друго, та в края на краищата да излезе, че сякаш съобщението е изненадала и него. — На тихо място. До езеро и все пак недалеч от голям път. До град с кола се стига само след час. Дан, имали наоколо дивеч? Слушам, станал си ловджия. Бум-бум, а? Ха-ха. Хубаво, хубаво, ей...

Но просто миг преди да отвори неговото послание, Дончо се зачете в писмо с печати от Европа. И то така дълбоко, че не го чу изобщо и не му отговори.

— Джери, пише ми Раул Паоли!

— Кой, Паоли ли?

— Помниш ли го?

Джери ставаше подозрителен веднага, щом го попитат за нещо. Веднага млъкна.

— Кой, Паоли ли? Един висок такъв... — предпазливо отговори той, — чернокос...

— Веднъж Паоли се обзаложи с Джим Стерлос, че той не може да мине зад гърба ми...

— замислено каза Колов и отиде в съседната стая, където седна в дълбоко кресло.

Джери довърши закуската си. В главата му, все още призрачни като тютюнев дим плуваха коварни планове. Той крадешком намери телеграмата си. Тя викаше веднага него и Дончо в Отава във връзка с положението, създадо се след „удара на конкуренцията“ и неуместни действия на мним избягал служител. Нататък следваше иск за плащания, за погасяването на която трябваше да отидат и онези пари, които Колов до днес още не беше вложил в общото дело.

Парите загиваха и след тези нечестни манипулации Джери можеше отново, този път от свое име да започне отначало, но вече като собственик.

А какво ли би направил, ако Дан Колов разбере, че е измамен? Джери скришом погледна към креслото. Не, засега към него се отнасяха с голямо доверие. Испита страх, но

реши, че днес няма да се случи нищо, а натагък, ако събитията се развият благополучно, най-много ще получи побой, и то пред свидетели.

За такъв случай законите предвиждаха значително обезщетение. От съд не беше го страх, защото сам бе водил документите на Дончовата собственост и считаше, че вече е потулил всички следи.

„Ребро, ръка, крак — опита да се утеша Джери, — накрая всичко заздравява, но пари се печелят веднъж в живота!“

В другата стая развълнуваният Колов гледаше лицето си в огледалото. Беше се променил. Бузите му се бяха поотпуснали, цял живот борил се за увеличение на теглото си, той сега за пръв път с ужас виждаше как килограмите му неудържимо растат.

— Безобразие — произнесе полугласно присъдата си над видяното.

Джери трепна. А дори този така лек шум от трепкането накара Дончо мигом да се обърне с лице към него.

— Джери! Джеринка, виж това писмо!

С треперяща ръка приятелят пое листа: „Ех, ако аз съм на негово място, отдавна щях да зная, че ме лъжат. Но, спокойно. Той не знае нищо.“

Всъщност Колов добре знаеше, че в общата им работа се е примесило нещо гнило. Дончо не разбираше обикновените хора. Те всички единодушно, с пълно гърло говореха, че парите не са всичко в живота. И също така единно и единодушно правеха всичко за пари. Всички. И нареклите се американци, и французи, и немци, бели черни и жълти, всички. Но Джери, освен това беше и сънародник. Това благоразположение към сънародника се появи след хилядите радушни срещи навсякъде из широкия свят. Бе лекувал тези хора от ниско самочувствие и склонност към самоунижение, така че не бързаше да разобличи и смачка един от тях. Не го желаше. Не искаше. Търсеше друг изход.

Раул Паоли съобщаваше за организирането на голям турнир по кеч в Париж. Много прославени асове бяха дали съгласието си за участие.

— Интересно! — подхвърли Джери и скрито издърпа телеграмата си от купа. Обхванал го веднъж, страхът му растеше със секунди. Хвана се за мисълта, че изглежда за замисленото е още рано, от този турнир, във Франция, неговият източник на благоденствие щеше да спечели още.

— Интересно! — повтори Колов и се извърна назад. — Джо!

Негърът прислужник веднага се появи.

— Колко време не съм тренирал?

— Шест месеца и двадесет дена, масса Колов!

— Прекрасна почивка! Донеси ми всички спортни вестници!

— Отдавна са тук, масса Колов.

Джери стана.

— Дан, аз си тръгвам.

— Добре, но обаждай се по-често! И внимавай със сметките.

— О, там съм перфектен. Да, разбира се, първите печалби са на лице. Ще ти изпратя пари с чек. Нашето предприятие работи добре, Дан. Искаш ли да провериш всичко?

Но Дан Колов явно вече мислеше за друго. Възбудата му личеше. Видя през прозореца как колата на Джери бавно пое пътя. И все едно то ставаше в някакъв друг, негов свят. През стъклото се очертаваше разгневеното лице на шофьора, който ядно ругаше всяка трапчинка, която би могла да поразклата неговия Форд.

— Хелоу, Дан! — стресна го самоуверен гърлен глас. Зад гърба му стоеше леко разкراчен млад великан с червено, прашящо от здраве лице и мощни, заплашващи да пръснат сакото му рамене и гърди.

— Хелоу, Джордж! Идваш като по поръчка! — искрено се зарадва Колов.

Пристигнал бе Джордж Съненберг. Това беше борецът, който бе имал и наскоро загубил титлата „Световен шампион по кеч”.

— Пригответи нещо повече за папкане, бос, не идвам сам!

— Окей!

Какво приятно признание съдържаше небрежното „бос”! Колов с любов гледаше новодошлия. Не беше ли той един от първите му ученици? Нали сам показа основните хватки на Съненберг. Все едно, това вече няма значение.

— Дойде време да си сменим ролите, Джордж. Ще останеш ли за по-дълго. Искам да потренирам малко с теб.

Съненберг кимна с пълна уста.

— Твоите бифтеци са чудесни, Дан.

Колов се усмихна едва забележимо. Поиска от Джо лист и молив и се залови да състави менюто, което в близките месеци трябваше да му възвърне загубеното в безделие качество на мускулите. По-добра храна преди всичко с витамини. След това набеляза режима на хранене. Състави и комплекса на упражненията в началото. Съненберг го гледаше с интерес, незабелязано надвесил се над рамото му.

— Никога не си бил чак така грижлив, шефе.

— Да.

— Хъм... Чудно.

— Готвя се за Европа! — с тържествен глас събщи Колов. — Няма нищо чудно.

Съненберг презрително изпръхтя. Старият континент той не свързваше в представата си с името на нито един прочут ас.

— Аз бих отишъл там направо от банята!

— Не се знае — отговори Дончо. — Там отива още Деглан, а има и Ригуло.

— О-о-о! Тогава работата е сериозна! Съжалявам, че не мога да дойда с тебе, Дан. Имам ангажименти в Щатите.

Младият човек прибра последните остатъци от бифтека и се ослуша.

— Дан! Идат! — извика той.

От спрялата навън кола изскочи най-напред шофьорът, който с ругатни запреглежда гумите, събрали лепкави топки кал.

— Шикат! — позна го домакинът.

— А обзалагам се, че отзад са Левис, Сандерс и Деглан!

— Деглан! — повтори Колов. — Много добре.

Джо мълчаливо отиде да пригответи стаите. Гости идваха по десетина на ден и беше свикнал. Колов чакаше да се появи познатият „Студебейкър” на Деглан, а Съненберг преценяваше дали ще е удобно сега да поиска Дончовата препоръка за Австралия. Тя действуваше магически. Дори когато зад гърба си имаш титлата „Световен шампион”. Съненберг съчувствуваше на Колов, който не успя да си пробие път до званието, макар и на моменти да беше единственият, който го заслужаваше.

Навън Шикат продължаваше да ругае лошия за новата му кола път. Деглан, най-важният от гостите поради турнира в Париж и единствен непобеден от Колов, паркира колата си до

Шикат.

— Деглан е световен шампион, нали? — запита Дончо за нещо, което знаеше добре.

— Световен — с неудоволствие отговори Съненберг, защото тази титла французинът отне от него.

Пристигането на блестящата компания повдигна общото настроение.

— Да прием нещо — предложи домакинът. — За добре дошли!

— Никога не пия повече от чаша вино на ден, Дан — отвърна Сандерс. — Дори и когато е за добре дошъл. Страшна орисия!

Деглан и Левис, разположили се като у дома си, разрешаваха спора, възникнал по време на пътуването. Определи лакти върху масата, те мереха последователно силите на ръцете си.

Колов си спомни една подобна своя борба със Стив Уокър. Последният се хвалеше наляво и надясно, че извива ръката Дончо — своего рода компенсация за загубата от Колов на ринга. Дончо научи за думите му и го потърси в Далас, родния град на Уокър. Отидоха в една гостилница и четири часа след това ръката на Уокър опря покривката на масата. Суета! Амбицията никога да не бъде по гръб беше направила така много в живота на Дончо! Откъде дойде тя? Не знаеше. Откъдето и чувството, че всичко, което изживявя на ринга, не е ново, че то се е случвало стотици пъти с него? Може би то идва заедно с кръвта на прадедите? И дори сега, когато зад гърба си имаше стотици срещи, той искаше само едно — да се бори! Днес по-добре от вчера!

— Десет срещу едно за този, който извие ръката ми! — предложи Колов.

— Охо-о! — възкликна Деглан.

— Охо-о! — измърмори Сандерс.

— Охо-хо-хо! — извика Съненберг и незабелязано мина най-отзад.

Сандерс извади портфейла си. Той се виждаше съвсем близко до желанието заем, като подарък от разтренирания Колов. Деглан заложи съвсем малко, Левис — никак. От всички той познаваше домакина от най-отдавна.

Съненберг, последният, имаше най-големи шансове, след като другите загубиха. Уморен, Дончо чувствуваше, че и техниката не помага, а младият шампион долавяше близостта на победата. Мускулите им бяха опънати така, като че всеки момент можеха да се скъсат. Съненберг, почти изправил се, доближи главата си до Колов.

— Изсили се този път, шефе! — прошепна той и натискът му забележимо отслабна. — Четири кеч шампиона за по-малко от час. Не е ли много, а?

— Не! — изхриптя Дончо. — Докрай!

Ръката на Съненберг опря покривката едва привечер. От изпитанието на волята Дончо остана доволен.

Подготовката за Европа Колов започна грижливо. В началото се постара да се наложи над мислите си — на изключителни постижения е способен само изключително спокоен и уравновесен спортист. След това грижливо проучи бъдещите си противници.

Това му отне около шест месеца.

Провери се на ринга в Америка. Проведе няколко срещи с постепенно натоварване — всяка следваща с по-силен противник. Остана доволен.

Париж вече събираше звездите. Там бяха Анри Деглан, Феликс Мике, Кинг Кърдис, Карло Стрингери, Ал Перейра, Бани Миру, Майн Брендел, Стив Саваж, Жан Бианки.

Колов заангажира място в следващия рейс на „Куин Мери“ — един бърз и модерен кораб. След това замина на лов далеч в северните гори на Канада. Едно здраво развлечение

пред месеци напрежение и отговорност. Придружаваха го Чарли — опитен местен ловец, бивш борец и златотърсач, и приятелят му — канадски индианец на име Блек Бърд — Черната птица.

Колибата на Чарли беше островърха дървена постройка край кристално бистро езеро. Ограждаха я вековни борове. Едно прекрасно място, което така убедително показваше величието на природата, че на човека не оставаше друго, освен да ѝ се наслаждава. Нищо не можеше да запълни така трайно душата с приятни усещания, както ежедневно общуване с хладния вятър, ледената вода и сладкия боров въздух.

Колов намираше природата за единственото средство, способно да въздействува върху човека цялостно — за физическото и психическото му укрепване. Ето защо обичаше това място и го посещаваше преди всяко дълго турне. Вечерта до заминаването той прекарваше като другите — седнал на топлата мечка кожа край огнището. Тук малко говореше, по-често гледаше неподвижно в една точка.

Точката представляваше процеп, през който проблясваше светлина от огнището. Изпърво не харесваше този начин на почивка, но после откри, че с негова помощ се отморява прекрасно. Съсредоточаваше цялото си внимание върху процепа. В началото това му се удаваше с труд, но после приучи и мисълта да се предава на желязната воля. Отдавна мина времето, когато Колов не обръщаше внимание на дребните подробности. Сега той добре знаеше цената на съвършенството и важността на първата победа — победата над себе си. Чарли също мълчеше, понякога пушеше. По редките, случайно изпуснати думи Дончо разбираше, че Чарли чете абсолютно всичко за него във вестниците, но никога не го питаше за нищо. Затова остана изненадан, когато веднъж в общото мълчание златотърсачът се поинтересува откъде е емигрирал. Това той естествено също знаеше, то можеше да се прочете и научи от много места.

— От България — отговори Колов. Тогава Чарли му донесе две снимки.

— Познаваш ли този?

Бяха Никола Петров и Корберт. Дончо често бе слушал за предшественика си, но никога не би предположил, че снимката на прославения сънародник може да стигне и дотук.

Запита кой е този Корберт. Всъщност много добре знаеше за прословутата борба на Петров с протежето на зараждащия се бандитизъм. В света на борците тя се разискваше повече от двадесет години. Всеки знаеше за нея.

— Някога Корберт постъпи с мен така, както Збишко с теб — каза Чарли. — След срещата с Корберт Никола Петров спечели титлата „Шампион на Америка”, а беше вече „Шампион на века”, на миналия — продължи Чарли. — Голям борец, безстрашен и честен човек. Българин.

— Родните ни места са много близки! — избягна конкретния отзив Колов.

Индианецът взе снимката и я огледа отвсякъде. Чарли я дръпна от ръцете му.

— Гледал ли си тази борба? — запита след кратко мълчание гостът.

Чарли кимна — да. На Дончо му се стори, че надникна в едно скрито кътче от душата на бившия борец. Чарли обожаваше Петров.

Така и симпатията му към Дан Колов ставаше по-ясна.

— Този път ти почти не ходиш на лов! — забеляза домакинът.

— Тренирам — отговори Дончо.

— Загинал Джими Фиш, един стар ловец.

— От какво?

— От мечка.

— Следващият път ще ловуваме на мечки, Чарли.

— Ти няма да дойдеш повече тук, Дан.

— Защо?

— Защото отиваш в Европа.

Този път Чарли бе познал. Европа — България. Почти не можеше да мисли за друго.

Нима носталгията вече личи по лицето му?

— Бих желал там да имаш най-доброто представяне в живота си, Дан.

— И аз искам същото — отговори Колов и излезе. Не искаше вълнението му да проличи.

На сутринта той откачи пушката от покритата с фотографии на борци стена и тихо потъна в сянката на гората. Не се обади на никого. Чарли беше отишъл с индианеца при съседите — на петнадесет мили от тук.

Дончо не взе патрондаш — само мушна два патрона в цевите. Дори не погледна с какви сачми са заредени. Хвърли пътьом храна на кучетата и затича. Сменяше ритъма на движението — бегом — ходом, бегом — ходом.

След няколко часа седна да почине върху дебел дънер и погледна слънцето. В този момент шум от чупене на клони го накара да се изправи.

Повдигна пушката и свали предпазителя. Насочи вниманието си изцяло по посока на бързо приближаващия шум. Всред храстите се показа главата на разпенен елен с красиво разклонени рога.

Богатата корона накара Дончо да стреля още в същата секунда. Даден от близко разстояние, изстрелът сполучи.

Ловецът подпря пушката на дънера и зарадван, затича към така лесно придобитият трофей. И веднага трябваше да съжали за непредпазливостта си — еленът беше налетял на него, гонен от голяма черна мечка.

Човекът и звярът се гледаха неподвижно няколко секунди. Мечката изрева и пристъпи напред.

Ловецът се опита да избяга, но се подхлъзна.

Мечката, подгонила го само за да го пропъди от тялото на елена, спря, но Дончо не се решаваше да бяга повече. През време на тичането изпита ужасното чувство, че всеки момент го настигат. Знаеше, че не трябва да се бяга — дори кучетата на село не хапят този, който не се страхува от тях. Докато търсеше наум най-безопасния начин да се оттегли, мечката се изправи на задните си лапи. Сега реवेशе заканаващо.

Делеше ги само един дебел боров ствол.

Звярът се опита да посегне зад дървото и да достигне човека. Няколко секунди двамата се въртяха около ствола и Дончо трескаво търсеше изход. От всички видове смърт тази му се струваше най-глупавата.

Ноктите на хищника докоснаха и разкъсаха ръкава на палтото му. От раненото рамо потече кръв. Почти инстинктивно ловецът светкавично хвана подаващите се иззад дървото лапи. Сега от зъбите на звяра го делеше вековният дънер и както и да го обикаляха, той оставаше винаги между тях.

Мечката протегна глава и се опита да го стегне със зъби. Иззад дървото се надвеси

зиналата паст и заедно с нея долетя лъхацият на кървава мърша дъх. Не повече от десет сантиметра деляха главите на човека и животното.

Отново неуспяла, мечката пак се завъртя. Заедно с нея вкопчилият се в лапите й Дончо обикаляше ствола. Не изпитваше страх. Знаеше, че има само още един шанс — пушката. Цялото му същество, цялата му енергия беше съсредоточена само върху една цел — да даде точен изстрел с нея. Значи, докато все още държеше лапите на звяра, трябваше да реши кой е най-добрият път към оръжието. С най-големи шансове за успех.

Пушката беше подпряна на поваленото дърво. Вече разярена не на шега, мечката обикаляше, драскаше кората и ревеше. На моменти ревят затихваше в задавено, злобно ръмжене. Едната лапа се изплъзна от ръцете на ловеца.

Той дръпна с всички сили другата, която все още държеше, и се спусна към дънера. Зад гърба си чуваше тихи, догонващи стъпки. Спрял да реве, звярът гонеше убийствено мълчаливо.

Дончо летеше към поваления великан, наведен напред, почти опиращ земята с ръцете си. Метър, половин... Грабна пушката и с отчаян скок прелетя над дънера, завъртя се във въздуха и натисна спусъка.

Пушката изблъва заряда си от няколко сантиметра. Синкаво облаче барутен дим затъмни гледката.

Дончо се отпусна по гръб. Гледаше небето и разкъсаните бели облаци по него; боровите и осветените им от лъчите на слънцето върхове бяха неземно красиви!

След като стана, той покри труповете на мечката и елена с клони и потегли по най-краткия път към колибата. Искеше да вземе фотоапарат и да запечата на филм незабравимата поляна.

Вечерта Чарли го завари да промива снимки. В ъгъла съгледа прясна мечка кожа и глава на елен.

— Не зная как да приготвя трофеите — каза му Дончо, като показва към тях.

— Това остави на мен — отговори Чарли и се залови да търси дупките от сачмите по мечката кожа. Когато не намери нищо, започна да разглежда снимките.

— Стрелял си в устата? — запита той.

— Не зная, в бързината не видях къде стрелям.

Чарли с удивление разглеждаше оскубаните краища на лапите, където бе хващал Дончо, докато той му разказваше чудното си приключение.

Обработка: ivankr, asayva

Когато прескочи океана, Дончо се вълнуваше, както и преди двадесет и шест години, когато напусна същото това пристанище, макар вече да се връщаше като пътник от екстра класа и да го чакаха посрещачи.

До „Куин Мери” допряха мостика за пасажерите. Елегантно облеченият френски митнически чиновник запрелиства с тънки, ловки пръсти книжата и паспортите. Колов търсеше с поглед по брега едрата фигура на Раул Паоли.

— Моля, паспорта ви, господине.

Беше стигнал до чиновника без да усети.

— Момент.

Колов пъкна ръка в чантата си.

Митничарят спря редицата на слизащите. Имаше нещо нередно, защото паспорт се носи обикновено в джоб или портфейл и когато се слиза в чужда страна, се приготвя предварително.

Когато Колов се отдръпна, за да не пречи на движението, митничарят любезно му отговори, че не бърза. Всъщност той напрегнато се мъчеше да си спомни къде е виждал тежката фигура и смачканите, станали почти на топчета уши. Но затрупаната му с полицейски сводки памет изневеряваше.

Най-после Колов извади картонена кутийка. Любопитен американски турист отвори фотоапарата си и разтегна меха му.

— Поисках паспорта ви, мосю! — учтиви напомни митничарят. Пътникът разви пласт пергаментова хартия, после втори.

Накрая се откри малка, омазана от пипане книжка.

— Заповядайте!

Подаденият документ представляваше нещо уникално в историята паспортното дело. Върху почти разпадналите се от старост листове стояха печат върху печат, толкова много, че изобщо не мижеха да се разчетат — от десетки страни! Проверката продължи дълго — вече не от недоверие, а от любопитство.

Зад рамото на митничаря и иззад гърба на безразличния Колов надничаха любопитни лица.

— Валиден! — каза митничарят и стовари своя печат върху един от предишните щемпели.

— Мога ли фотографирам паспорта ви, сър? — запита американският турист с фотоапарата.

— Моля.

— Моите почитания към един истински патриот, сър — каза той, след като направи снимката.

— Мистър Колов! — каза митничарят, най-после познал го. — Вие имате вече в страната, в която току-що стъпихте, един горещ почитател. Това съм аз, мистър Колов. — И той се поклони и му направи път. — Много щастие, мосю борец!

— Благодаря!

Дончо слезе на брега, заобиколен от група пътници. В Европа почувствува облекчение — беше дошъл като българин, така, както я напусна. От всичко, което бе имал, оставаше само едно — малкият смачкан паспорт. Той се върна верен на страната, в която направи първите си стъпки, и несломен. Чувстваше се силен и способен да побеждава. И някак успоредно с това сякаш отново бе малък. Такъв, какъвто някога напусна брега.

Посрещачите го поздравиха. Наблизо се чу български говор. Бяха двама младежи. Дончо ги гледаше с любов.

— Добре дошъл, мистър Колов! — поздрави го Паоли, пробил си път през навалищата.

— Радвам се, че съм тук, господин Паоли — отговори му Дончо и французинът, поласкан, му кимна.

Раул Паоли лично посрещна българския борец. Колов беше ас, чиято роля в турнира трудно можеше да се прецени отсега.

Самият факт, че го извика, поставяше пред организатора един проблем. Поканен беше и Джим Лондос, бивш двукратен шампион, и той също прие поканата. Сега, разбира се, гъркът щеше да изчезне от Париж, оставяйки след себе си задачата: кой щеше да привлече повече публика — световният шампион или Дан Колов. Напоследък в Америка Колов имаше превес, но там го познаваха и титли не му бяха необходими. Напротив, така той бе дори по-добре, защото можеше винаги да направи мач сензация, побеждавайки настоящия шампион.

Това той бе правил толкова пъти, че само името му на афиша представляваше достатъчна гаранция за хилядите зрители. Жалко, но то не важеше за Париж. Тук старият лъв трябваше отново да покаже ноктите си.

— Как сте, мистър Колов? — запита Паоли.

— Thank you, добре — отговори боецът.

По килограми и самочувствие Колов изглеждаше нормално — както всякога.

Паоли искаше да чуе и нещо повече, но добре знаеше, че няма да стане. А гръмки думи и обещания най-добре биха успокоили смутения му дух.

Паоли мечтаеше режисираният от него турнир да завладее Париж. Това беше негова амбиция — да завладее Париж. Победа, за която мнозина са мечтали, но само единици са успели!

А парижани сега бяха дяволски далеч от спорта.

Най-четеното, както и преди, си оставаха подробностите по запалването на немския Райхстаг. Демонстрации, политика...

— Имате ли нещо против хотел „Лакапол“, мистър Колов? — запита Паоли и любезно покани борца в „Ситроена“ си.

Дончо се качи малко трмаво, но Паоли знаеше, че именно тази привидна трмавост докарваше тълпите до бесен възторг. Когато се отърсеше от нея, Колов приличаше на „развързан дявол“, пак по израза на един чикагски вестник.

Дончо с нищо не показва дали е чувал името „Лакапол“. Това беше най-добрият хотел, който Париж изобщо можеше да предложи, и добър израз на надеждите, които му възлагаше Паоли.

В „Лакапол“ отсядаха арабските шейхове и индийските махараджи. Шумът от стъпките потъваше в дебелия не по-малко от пет сантиметра килими. Но шейховете и черната им прислуга правеха малко впечатление на Колов — с тях той бе свикнал. Изненада го по-скоро подчертаното уважение на френската прислуга — във Франция още не го познаваха както

другаде.

В коридорите на хотела той срещна Джим Лондос.

— Поостаряхме, Джим — каза му Колов, след като известно време се гледаха мълчаливо. Никой от тях не предполагаше, че Паоли може да им устрои подобна шега.

— Не съм остарял дотолкова, че да не мога да те победя, Дан!

— Тогава победителят на турнира ще бъде един от двама ни.

— Може да бъде! — троснато отговори Лондос и продължи пътя си. Но едва отминал го, той се върна и каза: — Ако забравяш Били Бартус, Кинг Кърдис, Юсуф и най-вече местните Деглан и Ригуло!

Колов се засмя — Лондос още смяташе, че е възможно двамата да си трошат ребрата по ринга, както биха го направили след някогашния им спор. Не поиска да го разубеждава. Лондос скоро щеше да си замине от Париж. Сега мислеше по-скоро за Били Бартус.

Били представляваше сериозно препятствие. Ученик беше на американската школа, макар и латвиец по произход.

Преди първата среща Колов си присвои титлата „Шампион на България” — шампион на страна, в която не беше стъпвал близо тридесет години. Позволи си тази волност, смятайки, че тя ще привлече към него вниманието на неговите сънародници още от първия миг. Новата му титла беше написана с по-големи букви от името му. Добре разбираше какъв риск поема.

От времето на Никола Петров България не бе имала свой световен шампион. Нямаше дори спортист, който достойно да я представи. Дончо страстно желаше да бъде човекът, който може да запълни тази празнина.

На ринга срещу Бартус Колов изглаждаше бавен и безразличен. Но вътрешно той никога не бе държал така много на своето първо представяне. Започна предпазливо. Атакуваше само когато успееше да разкрие противника си в някоя удобна за хватка поза. Той победи Били без да рискува. Вестниците отделиха доста място на борбата му, публикуваха негови снимки. Нареккоха го „Кинг-Конг”. Името се хареса.

Вторият мач беше със Селоид Арнолд. Джим Лондос има първата си среща с Козак.

Колов обяви във в. „Л’Ото”:

„От отдавна преследвам Лондос. Понякога съм депозирал пари, за да се срещна с него. В Бостон стигнах до 5000 долара. Сега давам 10 000 франка!”

Знаеше, че Лондос ще отклони поканата. Срещу Козак гъркът показа, че е далеч от най-добрата си форма. Когато Лондос остави поканата без последствие, популярността на Колов нарасна.

— Това е последната компенсация, която взимам от Лондос — каза българинът на Паоли.

— Някога той ви навреди, мистър Колов — учтиво се съгласи организаторът. — Вие, а не друг, можехте да вземете световната титла от него.

Дончо не отговори.

— В Америка никога не ви вървяло с менажерите — съчувствено каза Паоли.

— Да — отговори Колов, — но никога не съм играл зад кулисите.

— Прави ви чест.

Паоли беше повече от добър домакин и организатор, но човек с патриотизъм като неговия не можеше да не бъде с цялата си душа на страната на Деглан и Ригуло.

— Тук можете да спечелите от Деглан титлата „Европейски шампион”, която в кеча се дава със символичния „Диамантан пояс” — каза Паоли.

— Да — Дончо не поиска да дразни най-силните му чувства. — Ако стигна дотам.

Паоли се усмихна.

— Събрал съм силни борци. Дори за вас ще бъде трудно.

Тук се играеше с открити карти, това беше най-важното.

С втория, Селойд Арнолд, всичко мина успешно. Арнолд беше шампион на морската пехота на САЩ. Добре трениран. Плешките на американеца опряха тепиха за около четиринадесет минути.

Парижаните викаха: „Да живее България”. Не биха викали, ако нямаше процесът в Лайпциг и името „България” не бе в устата на света.

Върху ринга хвърляха цветя.

В „Лакапол” Колов се прибра изморен, но щастлив. Веднага поиска вестник. Взе телефона и позвъни на преводача, който му представи Паоли.

— Жерар, преведи ми нещо от първата страница на „Пти паризиен”. Днешния брой.

По телефона Дончо улови, че Жерар се усмихва.

— Вие и политика, мосю Колов?

— Аз? Глупости. Интересува ме само Димитров. Имам право да питам за него, нали?

— Разбира се, разбира се, мосю Колов. Той е ваш сънародник.

— Именно затова.

В слушалката се чу шумолене на хартия. Добър преводач бе намерил Паоли. Какъвто и въпрос да му зададеше, незабавно получаваше отговор. При това Жерар услужваше на бореца срещу съвсем минимално възнаграждение.

— Жерар — помоли отново Колов, след като чу един-два пасажа, — информирай ме редовно за това, което става в Лайпциг.

Касаеше се за един гигантски умствен двубой, който борецът искаше да проследи докрай.

— Разбрано.

Дори от слушалката лъхаше симпатия.

— Преведи ми и това, което пишат за Деглан.

— Разбрано. Но вашият следващ противник е Кинг, Кинг Кърдис, мосю Колев.

— Зная.

Няколко дни преди мача с Кърдис Дончо вече осезателно чувствуваше, че българската колония в Париж го е приела безрезервно като свой. В приемната често го чакаха български студенти. При срещи с тях той се смущаваше от езика си. Говореше така, както през детството си. На тринадесет годишна възраст.

Вън от тези срещи Колов имаше само едно развлечение — ходеше на кино. Най-вече заради прегледите. В тях даваха мачове на Кинг Кърдис, Деглан и Ригуло. На Дончо Кинг Кърдис правеше впечатление не толкова с борбата си изобщо, колкото с изключително умелото разпределение на техническия си арсенал.

В „Лакапол” Колов се хранеше след шаха на Кувейт. Двамата бяха единствените, които запазваха в ресторанта повече от едно място. Шахът резервираше всичко и се хранеше сам в празното заведение, а борецът имаше няколко маси, винаги шумни от приятели.

Колов дочака срещата си с Кърдис в безупречен, но скучен режим. Това изпъкваше особено ярко на фона на разговорите, които слушаше всяка вечер от веселите си гости, повечето български студенти.

Когато Кинг Кърдис и българинът застанаха един срещу друг, „Пале дьо спорт” отново с

труд по многобройните си гости. Английски туристи развяваха знамена по трибуните, насърчавайки своя сънародник. Те горещо желяха победа над „Краля на кеча“, титлата, която възторжените парижки вестници наскоро дадоха на Дан Колов.

Срещата започна с натиск на Кърдис. Както винаги Колов се бореше предпазливо. Дватама си съперничеха физически само на пръв поглед. В действителност всеки се стремеше да наложи тактиката си. Колов трябваше да признае, че по-голяма част от уловките му не сполучваха. Противникът му проявяваше хладнокръвие дори пред едно голямо име. В това се криеше и тайната на неговите успехи — съобразителността му даваше възможност да печели винаги, когато имаше психически смутен противник.

Колов остана дълго време спокоен и Кърдис, сам смутен от това спокойствие, опита нечиста борба — блъсна го с лакет, нанесе удар с глава.

Разтревожен от възможността да получи контузия преди срещата с Деглан, Колов бързо потърси разрешение на спора.

Публиката видя как сто и десет килограмовата му маса сякаш получи нов живот.

Българинът диктуваше едно бясно темпо. Преследваше англичанина по всяко кътче на ринга. Не му даваше да откъдне, използвайки богат арсенал оръжия на професионален борец. Кърдис вече грешеше. Личеше, че загуби съобразителността си.

Дан Колов го запрати върху въжетата. Минута след това го тушира. Публиката аплодираше.

Облян в пот, Колов дишаше тежко.

Веднага след срещата се подложи на продължителен масаж.

Това добре му помагаше да премахне млечната киселина от мускулите. Масажистът не беше добър и той реши да извика свой познат от Америка.

— Вашите концепции за борбата, мистър Колов? — запита го един английски дописник.

— Главното е мисълта! — отговори победителят.

Излизането от съблекалнята беше и трудно, и вълнуващо. Чакаха го тълпа поклонници. Някои искаха просто да го видят, други търсеха автограф, там беше и станалата по-многобройна българска група. Дълго Дончо не можа да се измъкне от обкръжилите го хора. Видя мъже, които плачеха от радост и викаха: „Каква слава за България! Изключително!“

Колов дълго бе живял със спомена за родината си. Той му заменяше жената, дори дома, който нямаше. Зад гърба му се редяха години тренировки, строг режим, често отказване от всичко онова, което носи радост на обикновения човек и една-единствена награда — да бъде обичан! В живота покори върхове, на които на малцина е съдено да се качат. Сега България се гордеше с него! Разбра, че това бе единствената награда, за която бе мечтал и която се бе страхувал да изрече дори пред себе си.

В хола на хотела отново възторжени групи. Той не отиде веднага при тях, имаше да решава един важен въпрос. Но знаеше, че ще се забави съвсем малко.

От половин година насам често му се налагаше да избира между ринга и препълнената зала, от една страна, и наглед тихия живот на дребния търговец, от друга. Тих само външно, защото и там съществуваше борба, която изискваше всички сили. Предприятието му не вървеше добре. Вън от това, че Джери го мамеше, финансовите му сметки бяха така объркани, че от истинския фалит го делеше едва крачка. Джери настойчиво искаше френските хонорари. Дончо би могъл да замине веднага, да прегледа всички търговски книжа, да уличи неверния си съдружник и поеме своето дело в собствени ръце. А можеше да остане тук и да се бори с Деглан.

Колов прегледа набързо книгата и сметките, които му беше изпратил Джери, и слезе отново в хола.

— Вечеря за всички! — поръча той и се весели до късно.

Олекна му откакто разбра, че от него няма да стане бизнесмен. Плащаше сметка, равна на тази на шаха, и наоколо говореха, че е страшно богат.

Отзивите на вестниците радваха: „Ентрансижан” — „От всички борци, които ни представи Паоли, Колов е най-могъщият. Надарен е с извънредна мускулатура и херкулесова сила. Той е страшилище и за най-силните борци”. „Пари Соар” — „Пред българина англичанинът не съществуваше!”

След вечеря Колов отново четеше в пресата за себе си, а телефонът отчаяно звънеше. Още малко и мостовите назад щяха да бъдат взривени. Напред оставаха само дните на славата, скромните доходи на треньора, ако доживее до старост, и, разбира се, възможността да умре неопетнен и честен. Кой по-добре от него, днешният шампион и вчерашният работник, знаеше цената на тези два пътя! Народът би му простил всичко, но не и една мръсна шега — да забрави целия си живот и издигнат на най-високото стъпало на славата, да стане... един от тези, които масите ненавиждаха.

Дончо полулежеше на мекото кресло, четеше вестник и хладнокръвно губеше пари под акомпанимента на пищящия телефон.

— Търси ви адвокат на Георги Димитров, мистър Колов.

— Да влезе.

Непознатият се представи. И след като обясни целта на посещението си, каза:

— Не бих безпокоил, ако не ме посъветвах. Чух, че сте народен човек...

— Не съм комунист.

— Все пак какво мислите за процеса?

— Това момче се бори здраво. Харесва ми.

— Ще направите ли нещо за него?

— Аз съм българин също като вас, господине. И сте дошъл навреме — хонорарът от срещата ми с Кинг Кърдис и тези две хиляди долара са на ваше разположение. Съжалявам, че не мога да направя нещо повече.

— Можете, мистър Колов.

— В Париж е баба Парашкева — майката на Димитров. Ще има митинг. Вашето присъствие там ще привлече хиляди.

— Разбирам. Разчитайте на мен.

Телефонът, поспрял за малко, отново извънтя. Колов вдигна слушалката. Под зелените вълни на океана кабелът донесе настоятелния глас на Джери Маринов. Борецът подаде ръка на посетителя си.

— Моля да ме извините.

— Нищо. Другата България ще ви запомни... — адвокатът се двоумеше разчувствуван, — другарю!

Обърна се и излезе. Трогнат, възхитен. Какво беше накарало бореца да даде сума, равна на цената на два „Мерцедеса”? Щедрост? Любов към правдата? Любов към родината? Любов, любов... И каква дръзка шега на природата да вложи всичко това в нищо неподсказващата обвивка на едно желязно тяло.

— Ти ме изигра, Дан! — крещеше отвън разяреният Джери. — Ти не можеш да фалираш сега. Нямах право на това! Разполагай сам със себе си, както искаш, но защо завличаш на

дъното и мен? На нашия кораб ти не си сам. Дан, чуваш ли, Дан?

— Гуд ивнинг, мистър Колов.

Лицето беше познато, но Дончо беше сигурен, че го среща за първи път в коридорите на „Лакапол“. Сега изглежда отскоро бяха съседни по стая.

— Добър вечер — отговори той.

— Радвам се, че ви срещам. Така прочут и известен. Винаги съм бил сигурен, че ще имате успех. Ще съм щастлив, ако вечеряте с мен.

Колов се съгласи да се разходят заедно. Вечерял бе рано, сега отиваше да спи, но не му се спеше.

— Виждал съм ви — каза той, когато влезе в стаята му, за да почака да се преоблече. Освен тях двамата вътре имаше още един сух мъж на средна възраст.

— Марго — представи се третият, — френски журналист.

В този миг на Колов просветна:

— Вие сте Донъл. Служехте на концерна „Кларк“ като специалист по подбора на сътрудници. Помня, Япония!

— Ще нарушите ли режима? — запита широко усмихнат Донъл и извади бутилка шампанско.

— Малко може.

— Деглан, разбирам — кимна със съчувствие поостарелия психолог и остави бутилката.

Колов я взе сам и напълни чашите.

— Ще се чукна с вас! — усмихна се той.

— Но аз мислех, че съвсем не пиете — изненада се журналистът. — Свръх постиженията се нуждаят и от свръхрежими.

Борецът се засмя. Той гледаше Донъл и последният също не скриваше интереса си. Американецът имаше характерно лице — ъгловато, с широки челюсти. Този тип хора приличат на булдози и са упорити като тях. Особено ако си въобразят, че служат на велика кауза.

Журналистът поиска да чуе нещо повече за режима на Дончо.

— Слушал съм, господин Колов — каза той, — че виното е стъпка към самоубийството на спортиста.

Дончо отпи малка глътка.

— Преди години познавах световен борец, „супер класа“, съчетание на мозък и сили. Бяхме добри приятели.

— Името му — помоли Марго.

— Збишко.

— Ах, Збишко.

— Сега е позабравен — продължи Колов. — Но това не е важно. Преди години, когато ми довери тайните на режима си, той ме посъветва да пия на всеки две седмици по една чаша хубаво вино.

И повдигна чашата си към светлината.

— Вие нарочно поискахте да се срещнете с мен? — неочаквано запита той Донъл.

Американецът се усмихна.

— О, йест, мистър Колов. — И поясни: — Вие сте колоритна фигура от световна величина, мистър Колов. Следя проявите ви отдавна, още от момента, когато се запознахме. Не мога да скрия възхищението си от една така ярко изявена кариера. Вие съборихте преградите, които седяха пред вас. Сам, без чужда помощ. Пречиха ви, а станяхте най-известният в света. Отново без някой да ви пласира, без да сте обвързан. На ринга ви оприличават заради силата ви на горила... Не намирам определението за точно. Вие сте индивид, който показва колко много може човекът, ако сам поеме грижата за своето съвършенство. В тази област светът има твърде малко опит. Да се овладеят нервите, умът и физиката, това е утрешната задача на науката за човека. Вие сте я изпреварили. Затова чашата вино е само дреболия.

— Дреболия ли? Ако режимът не е важен — възрази Марго — тогава какво остава на спортсмена? Нищо.

— Помня онзи ден — отговори Колов, — когато ме накарахте да протегна ръка на яхтата. Тогава може би вие ме изследвахте. И аз също мислех над себе си. Не се харесвах. Бях победил Джики Хиген, а намирах себе си за слаб и все още твърде несъвършен. После случаят ми даде възможност да видя това, което ми липсваше. Намерих го в Африка при последната ми борба в Найроби...

— О, вие сте били и в Африка? — възкликна французинът.

— Да, пътувал съм много.

— Но продължавайте, продължавайте, мистър Колов — помоли Донъл и направи знак на Марго да не ги прекъсва.

— Борих се срещу един негър. В него нямаше нищо особено освен израза и необикновено бързата реакция. Прилагах му съвършено непознати хватки, а той реагираше правилно. Реших, че съм попаднал на някаква нова, позната само на негрите система на физическо възпитание. Но втория, с когото се срещнах — съвсем дивак — победих по-лесно, макар и външно да бе съвършен — в нито едно негово мускулче природата не бе се поскъпила. Мислих много върху тези две мои срещи. Порази ме едно — движенията на двамата по време на срещата и преди нея се различаваха — в първия случай те блестяха с едно съвършенство, точност, която дори за мен, професионалният борец, изглеждаше непостижима. А и на двамата тренировките бяха по-малко от моите — ето кое ме озадачаваше. Така стигнах до извода за психическата нагласа — негърът от Найроби вече ме беше победил един път — преди да се качи на ринга. За истинската победа не му достигна едва малко познание за борбата. Вторият негър нямаше изобщо къде да стъпи — бял борец не беше виждал, докато аз очаквах точно това, което и срещнах. И така не всичко се решава от силата на ръцете.

— Изключвате мускулатурата? — възкликна Марго. — Вие, мистър Колов, за когото пишат, че сте най-силният човек в света!

— Безспорно не. Съвременното ниво на спорта е високо. Човек може да разчита на истински успех само с безупречна физика, нагодена с тренировки към специфичните изисквания на неговия спорт.

— Не е ново — предпазливо възрази Марго. — Мистър Колов, в този момент ми приличате, ако смея да употребя това сравнение, на композитора Лист, когото, след като запитали каква е тайната на успехите му, отговорил: „Всичко е много просто. Трябва само да

натиснеш точно определен клавиш на пианото в точно определеното време с точно определена сила!”

— Не!

Увлякъл се, Колов излагаше без задръжки теорията си. Радваше се, че от нея се интересува и един учен, Донъл. Сам той също смяташе, че съвършенството е една от утрешните задачи на човека. И трите неща могат да се постигнат от всеки. Стига да разбере важноста им.

— Как? — оживено запита американецът.

— Прескочете тренировките — помоли Марго. — Все пак те са най-ясната част.

— Разбирам интереса ви — отвърна борецът. — Как може мисълта да стане по-бърза?

Как неспособният да стане способен?

Двамата нови познати се бяха превърнали в слух.

— Аз слушах репортажа ви за срещата с Кинг Кърдис, мистър Колов — умолително каза Марго. — Аз съм ваш почитател. Желая да запиша нещо, но никога няма да публикувам дори буква, с която не сте съгласен. Борбата с Кърдис ме спечели за вашето изкуство.

— Действително прекрасна среща, мистър Колов — каза Донъл.

— О, тълпата побесня от възторг!

— Вероятно мисълта ви е бърза по рождение? — запита Донъл.

— Елате! — отговори Колов и ги поведе към своята стая. Другите го последваха, очаквайки много повече от една неголяма, подвързана с кожа тетрадка.

— Тук са записани всички хватки, с които разполага кечът.

Журналистът жадно разгърна книгата и дълго я прелиства разочарован. Беше изписана с дребен почерк. Имаше и рисунки.

— В първата част са позволените, във втората — забранените хватки.

— Какво може да ви помогне това?

— От всичко петстотин хватки най-употребявани та са сто. От тези сто първокласният борец изпълнява отлично до петдесет, а останалите владее по-посредствено. От тези петдесет изпълнява точно, до съвършенство често пъти само една — и с нея печели всички свои срещи.

— Любимата хватка — каза Марго. — За вас — „самолетът”!

— Точно! И всеки има свои движения, върху които не мисли. Те са винаги едни и същи. Например Кърдис — след прехвърлянето „през глава” стъпва с десния си крак малко по-напред, отколкото е допустимо. С тази хватка той е спечелил две срещи — двете последни. Беше ми необходимо да потренирам падането така, че да мога веднага след него да атакувам откритото място. Това правих на тренировките в „Пале Роял” с партньор.

— Готвите се индивидуално за всяка среща? — запита Донъл.

— Невинаги. Само за отговорните.

— А изненадите? — възкликна Марго.

— Тях получавам по няколко във всеки манш — усмихна се Колов. — И затова мисълта трябва да е по-бърза от всеки от тях.

— Но как, как го постигате?

— По два начина. Мисълта трябва да е спокойна — това идва с рутината. Първото, което преминава през главата, трябва да бъде не моментното объркване или пък пустотата, а готовността за реакция. Борецът трябва да знае без колебание — на „капана” се противодейства с извиване, на извиването със „суплес”, на суплеса с... И така нататък.

Понякога на едно действие има две, три и повече противодействия. Именно тогава най-лесно може да стане фаталното загубване на секунди. Докато мозъкът се хвърля от едно място на друго, атакуващият печели често непоправими после предимства. Именно тук е най-важното това, което казах преди малко — победата в мисълта! Винаги, когато наум си представям предстоящата среща, аз опитвам различните противодействия — на всяка негова хватка отговарям с една, после с друга, трета...

— Вършите работата на треньора.

— Да, тактиката е негова задача — каза Донъл.

— Не, това е задължително за всеки състезател. Наставленията на треньора не могат да заменят собствената мисъл. Така тя се упражнява незаменимо. Страхът изчезва.

— Аз не разбрах случая в Африка — тъжно забеляза Марго. — Все пак защо сте победили по-лесно втория път?

— Точните движения на първия негър просто ме парализираха от изненада — в началото. И ако той имаше повече опит, щеше да ме победи. А след това очаквах именно такива действия и нищо не можеше да ме смути.

— Добре, тогава защо движенията на тези ваши противници са били такива?

— Тренировката на мисълта е страшно оръжие!

— Психическата нагласа... — замислено проточи Донъл.

— Все пак, все пак това са само дребни неща — любопитството на журналиста беше останало в голяма степен разочаровано.

— Когато говорим за съвършенството, няма дребни детайли. Тренировка на спортната мисъл! Това е изключително, изключително важно нещо. Трудно е и има една особеност — никой не може да помогне.

— Вие сам сте свой треньор, нали мистър Колов?

— Да.

— А имате ли опит? Искам да кажа наблюдения върху друг освен над себе си?

— Разбирам. Работил съм с юноши — в Америка.

— Можете ли да ни споменете някое име измежду тях?

— Стайлс.

— Стайлс! Сегашният световен шампион?

— Да, и Съненберг.

— Един от бившите?

— Да.

— Може би само аз мога да зная истинската цена на това, което чух, мистър Колов — каза развълнуван Донъл. — Признавам, че се срещнах с вас, ръководен най-вече от любопитство. Занимавам се с изследване влиянието на професията върху психиката на човека. Вие сам ми се натрапихте в очите — за вас говори цял Париж. Но идеите ви са безспорно верни. Абсолютно точни. Върнете се с мен в Америка. Не е необходимо да излизате вече на ринга — на него сте направили достатъчно. Сега пред вас стои друга кариера. Не по-малко блестяща. Събрал сте съкровище — съкровището на физическото съвършенство. Сигурен съм, че единственото място, където могат да ви оценят, е Америка. Представям си вече тази индустрия, която ще ражда шампиони. Вие можете да станете основоположник на цяла школа?

— Доскоро говорехме за спокойствието на мисълта и изключителното значение на душевното равновесие — засмя се Колов.

— И точно пред най-отговорната ми среща вие искате да нанесете удар срещу тях!

— Бих ви дал право, ако това, което казахте, имаше смисъл — внимателно се противопостави Донъл. — Концентрация, насочване на всички сили, мобилизиране на възможностите — да, но ако се прави за нещо, с цел. Празното прахосване е също така наказуемо, както и безделието. Какво ще получите от срещата си с Деглан. Вашата личност — нищо. По-добър борец от това, което сте, няма да станете, а хонорарът, дори и да е голям, е броена сума, значи, крайна като всичко земно. А аз ви предлагам най-важното, което за вас е загуба, ако останете на ринга — перспективата.

— И безвъзвратно му отнемате друго — Марго, присвил очи, претегляше думите си — славата! От момента, в който кракът му за последен път стъпи на стълбичката надолу от ринга на път към съблекалните, никога няма да чуе възторжените викове на тълпата.

— Славата може и да погубва — забеляза Донъл.

— Знаете ли какво правя през свободното си време? — запита Колов, като повдигна глава.

— Не, разбира се, не.

— Купих малка градинка в Калифорния. И най-голямото ми удоволствие са били плодовете ѝ!

— Обичате земята?

— Нима след всичко, което сте преживял, можете да станете отново селянин? — с изненада възкликна Марго. — Наистина ли мислите така? Невъзможно!

— За бъдещето не съм мислил — с подчертано безразличие отговори борецът. — Във всеки случай не бих могъл да съм бизнесмен.

Донъл се засмя.

— Мистър Колов, ще ми позволите ли да ви задам още един, надявам се, последен въпрос — помоли Марго: — Струва ми се, че на победата срещу Деглан държите извънредно.

Дончо се позабави с отговора и Марго настоя:

— Бих искал да зная причините. Представителите на пресата са винаги добре осведомени. Ето, вие сте побеждавали всички световно известни борци с изключение на Джим Лондос, който бяга от вас. Тогава победата над един бивш световен и олимпийски шампион и носител на „Диамантения пояс“ не ще е достатъчен мотив. Има ли тук някакви лични причини?

— С Деглан сме само добри приятели. Познавам го още от Щатите.

— Тогава?

— Нищо.

— Нищо?

— За срещата с Деглан се готвя също така, както за всяка друга тук в Париж. Може би с по-голяма отговорност, защото такъв противник още не съм срещал на френска земя. Това е.

Марго явно не остана доволен.

— Аз ви наблюдавам, мистър Колов. Макар и от редиците на публиката. Борите се великолепно, със стил, борите се така, че винаги личи вашето съзнание за дълг. Отстрани то наистина личи ясно. Понякога нехайството се разкрива само с един жест. Обяснете ми го, моля!

— Не мога да го направя така просто, господин Марго. По-добре това да направи мистър Донъл. Аз ще набележа само мотивите: цял живот съм се борил под свое име; сега съм и български шампион.

— Благодаря! — Марго му подаде ръка. — На срещата с Деглан ще дойда непременно!

— Би било престъпление, ако не дойдете! — каза Донъл и отново се усмихна. — На вчерашния прием всред официални лица, министри се говори доста за нея...

Дончо погледна часовника си.

— Съжалявам.

— Беше ни приятно, мистър Колов — каза от името на двамата Донъл. — При мен винаги сте добре дошъл. Моля ви, настоявам да помислите над предложението ми. Приемете го като напълно сериозно, направено от човек, който може да го осъществи.

Колов избягна прекия отговор и след като поприказва още няколко минути, се оттегли в стаята си. Преди да си легне, прочете някакво глупаво писмо, изпратено му от непозната почитателка: „Вие сте звяр, също такъв, какъвто ви рисуват във вестниците — пишеше тя, — но аз ви обичам, мъжествени кралю на ринга!”

Кралят на ринга! Рингът наистина стана негово царство. Там той се чувствуваше добре и необходим. Вън от него, изглежда, беше преди всичко интересен.

Дончо остави писмото на шкафчето си, загаси лампата и не след много спеше дълбок сън.

... интересът на Париж към тайнствения Дан Колов растеше много бързо. Без да бъде шампион, българинът ефектно побеждаваше всеки противник и безмълвно се скриваше зад кадифената завеса на „Пале дьо спорт”. Ето такъв беше за парижани човекът, срещу когото предстоеше да застане французинът Деглан. Деглан срещу Дан Колов!

Дан Колов, най-силният в света, единственият, непобеждаван близо две десетилетия.

Преди срещата с Деглан с личната слава на Колов в Париж не можеше да се мери нищо.

Определи се датата на двубоя — ден от последната третина на ноември. Седмица преди срещата Колов направи в Брюксел последна проверка на силите си. Бори се срещу Лен Хал, калифорниец.

Изпробва целия си арсенал, всички възможности. После писаха, че победата му е блестяща.

Завърнал се в Париж, даде интервю. Въпросите бяха съвсем стандартни.

„Какво е вашето мнение за Деглан, мистър Колов?” — „Това, което зная за него, респектира.”

„Изходът от срещата?” — „Него не може да предвиди никой.”

В изказванията си Деглан също беше предпазлив.

— Дан Колов винаги е бил в елита — заяви той.

Всрещ пъстрите афиши на Париж се още един — за срещата между шампионите на България и Франция. Членовете на правителството запазиха за себе си специална ложа. Търсенето на билети беше такова, че да се задоволят желанията на всички, се оказа невъзможно.

Преди срещата на централната двойка Колов — Деглан се бориха хърватинът Буковац и корсиканецът Бианкони, Цвален — швейцарец и местният Клоден, Харди Крускамп и Юсуф.

Колов загряваше в отделен салон. Беше наметнат в червен копринен халат, обут с черни вълнени гащета, пристегнати от вътрешната страна с ластик, а на краката си носеше незавързани обувки от крокодилска кожа. При последните две двойки той се приближи към входа за състезателите, така че да може през процепа на завесата да наблюдава ринга. Бореха се Харди Крускамп и Юсуф — вероятен противник, ако се наложеше над Деглан и решише да остане в Европа.

За пред публиката централната двойка закъсня. Появи се едва тогава, когато вече тропаха с крака.

„Човекът с хилядата хватки” (така наричаха Деглан) беше посрещнат, както подобава на шампион и домакин.

Могъщият Дан Колов излезе загърнат в своя червен халат.

Имаше вид на кардинал от Средновековието. Изпод плътната лъскава материя не се виждаше нищо — дори ръцете бяха скрити в широки ръкави. На кръста имаше хлабав колан, а нагоре халатът се разтваряше и откриваше космати гърди и изпъкналите топки на мускулите. На гърба коприната стоеше опъната и върху нарисувания там герб играеха отраженията на тавана. Нямаше нищо по-сполучливо, по-хармонично сливащо се с представата за сила от този герб: жълт лъв върху червена коприна. Буйната грива се разпростираше върху плешките, а малко по-нагоре, към дясното рамо, отиваше озъбената уста. От черната ѝ паст проблясваха дълги бели зъби. Когато Дан Колов мръднеше, мърдаше и лъвът.

Не всеки би могъл да носи на гърба си такава рисунка.

Някого тя просто би направила смешен. Величественият образ на царя на животните подчертава недостижимостта на високия еталон. Но Дан Колов можеше да носи този герб. На него той се възприемаше от първата секунда и от първия поглед.

— Да живее лъва на Балканите!

— Поздравяваме Балканския лъв!

Гръмкото приветствие на публиката се превърна в един незабравим момент.

Дори само видът на Колов действуваше. Той беше спокоен, хладнокръвен до безразличие.

Когато пред ринга българинът хвърли халата си и с резки, енергични движения изрита обувките си от крокодилска кожа, гърмът на тълпата се усили.

Колов се изкачи бос по стълбичката. Мушна се между въжетата, както беше правил това стотици пъти, и сдържано се поклони първо на публиката, а след това към ложата за официални лица. После демонстративно обърна гръб на вдървения в своята ложа германски посланик.

Чуха се нови викове:

— Да живее България!

— Да живее Димитров!

— Долу Лайпциг!

— Браво, Дан Колов!

Френски реакционери свиреха с пръсти.

По отсрещната стълбичка с елегантни движения се изкачи Анри Деглан. Стъпките му бяха леки, котешки. Цялото му тяло потрепваше и пружинираше. Французинът застана в своя ъгъл и подскокна няколко пъти. После се хвана за въжетата и клекна. Обутите в блестящи черни обувки крака сякаш не докосваха пода — така леки и изящни бяха движенията на европейския шампион. Публиката страстно го окуражаваше.

Край Деглан разтревожено прибягваха ту менажерът, ту треньорът, ту просто симпатизиращи или отговорни лица от Федерацията по борба. Бързаха, даваха съвети. Почитател, героично промъкнал се през редовете на полицията, му поднесе букет.

Деглан вдигна ръце. Залата му отвърна. Най-рутинираният застана срещу най-ловкия. Колов срещу Деглан — „човекът с хилядата хватки”.

Деглан подскачаше.

В цялата зала Колов изглеждаше единствено спокоен. Ринговият съдия извика двамата съперници. Забляскаха светкавици. Фотоленти запечатаха мига.

Противниците се ръкуваха. Отново снимки.

Всеки се върна на мястото си. Деглан допря въжетата и се обърна още с първия допир до тях. Колов изглеждаше тромав.

В залата настана тишина.

Гонг.

Екът беше мек, с разливащи се звуци. Последните му трептения се загубиха във все още тихия шепот не превърналата се в очакване зала. Хилядите живееха само с ярко осветения квадрат на ринга. Всички чакаха първите секунди.

От последните редове борците се виждаха смешно умалени. Едната фигурка блестеше с гладкостта на кожата си като майсторски изваяна мраморна скулптура. Другата изглеждаше тъмна, тежка.

Колов зае прочутата си бойна стойка — полунаведен. Главата му потъна в присвитите рамене.

Отново светкавици. Публиката чакаше.

Пак стана тихо. „Кинг-Конг” се размърда. Стъпка. Втора. Двете тела се докоснаха.

И сякаш беше искра в буре с барут! Секундната тишина изчезна и мъртвата ѝ неподвижност беше сменена от гръм.

Деглан се бореше с вдъхновение. Всеки нерв в него трептеше от боен жар. Залата го аплодираше.

Колов продължаваше да е бавен, не блестеше и само малцина можеха да схванат колко изключително точни и пестеливи бяха движенията му. Без отклонение от милиметър той хващаше там, където трябваше, натискаше със сила, сякаш изчислена от инженер.

Деглан атакуваше с възторг. Хватка „през трупа” и Колов хвъркна напред. Дори и в полета той се движеше някак бавно.

Впечатлението отново се създаваше само от ръцете, които се придвижиха само толкова, колкото бе необходимо, за да посрещнат първи пода.

Французинът се хвърли върху поваления и в същия миг излетя в полудъга, пометен от страшна „ножица” с крака. Лъвът, който му изглеждаше полумъртъв, му напомни за себе си.

Деглан яростно загреба студения брезент на ринга с ръце, искайки миг по-скоро да се обърне с лице към противника. Но разбра, че кракът му е стегнат в менгеме и че ръцете на Дан Колов го извиват. Като мълния мина през главата му мисълта: схватката може би вече е свършена! Освободи се едва с нарушение на правилата.

Двамата отново бяха лице срещу лице.

Новата акция Деглан започна неуверено. Но бързо се оправи и успешно приложи „през глава”. На няколко пъти той прехвърля тялото на Дан Колов през себе си, но не успя да извоюва окончателна победа. Поваленият все му се изплъзваше без излишни движения и суетня, отгатвайки като по магия всичко онова, което той се стремеше, намирайки отчайващо бързо най-ефикасното и най-пестеливото противодействие.

Забулен с непроницаемата си маска на външната си сигурност, вътрешно Колов отблъскваше с напрежение набезите на Деглан.

Знаеше, че ако за миг се отпусне, ако за миг загуби увереността си, ако душевното му равновесие за десета от секундата не е онова, което така грижливо в течение на години бе изграждал, той щеше да напусне тепиха, смазан от неизтощимата енергия на противника си, пометен от устрема му. С всеки допир срещаше твърдите като камък мускули на Деглан и влажната от пот кожа. Тя беше мека и еластична. От нея струеше сила и младост.

Минаха минута, две, десет. Грижливо изградената крепост продължава да се сражава, кулите и бойниците ѝ стояха непокътнати. Атаките на Деглан загубиха остротата си. Станаха прибързани, нетърпеливи. Колебливостта ги правеше половинчати, французинът грешеше, в бързината невинаги намираше най-подходящото действие за създалата се ситуация на тепиха. Колов все още не можеше да се възползува от предимствата на своя по-голям опит, защото енергията и волята за победа на противника му продължаваха успешно да компенсират всичко, което не му достигаше. С голям разход на сили Деглан поддържаше превъзходството си. Българинът продължаваше да се брани, грижливо поддържайки напрежението, за да не даде възможност на Деглан да откъдне. Европейският шампион се обливаше в пот.

В шестнадесетата минута агресивният в началото Деглан сам се стремеше да избегне острите хватки. Колов добре познаваше мига, след който всичко рухва, след който борецът сам не вярва в себе си. Предизвика няколко остри ситуации. Както и преди, французинът излезе великолепно от тях. Вътрешно Колов му се възхищаваше, защото противникът не просеше милост. Той бясно се съпротивляваше с всичко, което му оставаше от опустошителните шестдесет минути, в които така разточително бе изразходвал младостта си.

Всъщност Деглан бе уважаван до уплаха. Равновесието на Дан Колов изглеждаше нечовешко. Нищо не можеше да го смуги. Той не реагираше дори на грубостите. А му се струваше, че ядосан, българинът ще е по-малко страшен, най-малкото — по-добре познат като противник.

Настъпиха минутите, за които журналистите казваха, че в тях Дан Колов приличал на развързан дявол. Мощното туловище излезе от привидното си вцепенение. Движенията изведнъж загубиха своята бавност. Хватка. Втора. Трета! Дори за погледа беше трудно да улови светкавичните действия в тяхната цялост.

Тялото на Деглан се отдели от пода и издигна високо в протегнатите ръце на Дан Колов. Французинът чакаше падането с надежда, че ще се спаси. Беше затаил дъх и съсредоточил цялото си внимание. Струваше му се, че всичко това продължи безкрайно дълго. Колов се въртеше, пристъпвайки на място. Сто и десет килограмовият Деглан изглеждаше лек в ръцете му.

— Фантастично! — извика от правителствената ложа министърът на колониите.

— Да живее лъва на Балканите! — крещяха присъстващите българи, забравили себе си и света. — Да живее Дан Колов!

Възгласът се поде. Звучеше мощно, защото срещата в „Пале дьо спорт“ извърши чудо — беше събрала всички българи, които се намираха в Западна Европа — дипломати, богати туристи, търговци, артисти, емигранти... Имаше пристигнали от Брюксел, от Берлин, от Лондон. Това бяха хора, дошли да гледат най-големия спортен триумф на своята нация. Слава, която всеки от тях вземаше и върху себе си — от името на най-силния човек в света!

Деглан се извиваше над главата на Колов, търсейки безопасен път към земята.

Колов все така се въртеше бавно, тъпчейки на място. Лицето му последователно се обърна на всички посоки.

Лен Хал наблюдаваше срещата с дъвка в уста. Той преценяваше хватката като професионалист. Мина му през ума, че от едно такова положение се излиза често с носилка.

— Да, Деглан го ядоса — каза калифорниецът.

— О, да — съгласи се Харди Крускамп, който беше помислил същото.

— Ще го изхвърли от ринга. Надявам се няма да падне лошо.

Стив Сейбър, един от най-големите грубияни в кеча, дрезгаво се засмя.

— Ефектно е — каза злобно той. — Бих искал аз да спечеля такава победа, но срещу него! — той показва Дан Колов.

Крускамп и Лен Хал се спогледаха и отдалечиха. Не само те, всички избягваха Сейбър. Да излезеш на ринга срещу него значеше да рискуваш целостта на кокалите си.

Мъртвата сцена свърши. Деглан полетя от височината на протегнатите над главата ръце, но меко се прилепи към платното, без дори да се чуе шум. Колов се хвърли върху него и французинът затихна.

Ринговият съдия преброи законното време.

— Жалко! — ръмжеше Стив Сейбър, отново приближил се до двамата борци. — Едно изхвърляне извън ринга би било много по-ефектно. Такъв сгоден случай като днешния пада на двеста мача веднъж.

Прозвуча последният гонг.

— Вив ла Бюлгари! — викаше публиката. — Да живеят българите! Да живее Георги Димитров!

А българската група направо ликуваше.

На ринга изтичаха борци, всички стискаха ръка на победителя и му благодаряха. Една от най-красивите срещи в историята на кеча бе завършила.

Издигнат на ръце, Дан Колов се кланяше в четирите посоки на акламиращата го зала. Движенията му отново изглеждаха бавни, тромави.

Беше щастлив. Той е вече носител на титлата „Европейски шампион“!

На кръста му окачиха блестящия „Диамантен пояс“.

На публиката пак изглеждаше прекалено спокоен за радостта, която би могъл да изпита.

Всред малкото българи, които след падането на Деглан не се втурнаха сляпо към ринга с надеждата, че ще успеят да стиснат ръката на Колов, беше и студенокръвният терорист с прякор Кардинала.

„Пале дьо спорт” беше вече полупразна, а той продължаваше да седи замислен на мястото си. Гледаше към покрития с плюшена завеса вход, в който изчезна новият европейски шампион, и се двуомеше.

— Нашият победи! — дръпна го някой за ръкава.

Но Кардинала не обичаше да го безпокоят, когато се намираше пред важно решение.

— Върви по дяволите!

— Ела с нас! — поканиха го двама студенти, познати някъде от кафенетата.

— Не искам — сухо отказа той.

— Ще пийнем нещо...

— Не! — упорствуваше Кардинала и стана.

Студентите се оттеглиха към изхода. Той ги следи под око, докато изчезнаха.

Кардинала беше някакъв политически беглец. Всъщност тъмна личност. Участвувал в Световната война, проявил се като патриотар — от редник станал офицер. След войната пък заради незадоволени амбиции — терорист, член на нелегална анархистическа организация. Носеха се слухове, че лично организира голям атентат. Безуспешен. Принудил се да емигрира. Познатите му малко се бояха от него. Той говореше самоуверено, но умееше да общува с хората и да ги подчини на своята власт. Поддържаше връзки с всякакви среди, най-вече с българите в Париж и с руските белогвардейци. Беше популярна фигура. Той единствен можеше да има приятели, без никой от тях да разчита, че му е близък. Особено прецизно подбираще жените. Всред любовниците му имаше няколко скъпи актриси. В джеба си носеше и снимка на Мистангет* в шокиращ тоалет, но никога не показваше обратната ѝ страна, на която личеше някакъв надпис. Даваше обаче да се разбере, че познава прочутата актриса и шпионка, а това при наличието на другите му познанства изглеждаше вероятно. Нищо не можеше да му създаде по-голямо име сред младите му приятели от едно познанство с Мистангет. Защото за нея знаеха всички.

[* Мистангет (3 април 1875 — 5 януари 1956 г.) е френска актриса и певица, с рождено име Жан Флорентин Буржоа. Тя била една от най-добре платените жени артисти в света за своето време. — Б.ел.кор.]

По време на войната съвсем младата тогава Мистангет била любовница на немския посланик в Женева и сведенията, получавани чрез нея, играели важна роля за Главното командване. След мира правителството признало заслугите ѝ, наградило я с висш военен орден и ѝ отпуснало пожизнена пенсия. Тя станала френската Мата Хари. И когато вестниците с възторжени думи описвали храбростта и заслугите ѝ, когато било трудно да се намери и едно списание без нейната снимка, изведнъж се появило съобщение, че Мистангет играе в един от големите парижки театри. Така изгряла звездата на една нова знаменитост. Младата шпионка намерила друго признание — краката ѝ били обявени за най-красивите в

света. Линията на нейните бедра станала моден образец.

Както и да растяха цените на билетите, на представление с Мистангет нямаше и не можеше да има празен стол вече години наред. В Париж пристигаха специално за нейните спектакли, тя стана знаменитост в него, а следователно и света.

След театъра и краката на Мистангет нощта на Париж ставаше още по-привлекателна. Нейните представления се считаха от богатия турист за задължителна прелюдия към океана от удоволствия.

В началото Кардинала посрещна малко ревниво появяването на Дан Колов в Париж. Всички говореха за Балканския лъв и неговата сила. Борбите му бяха предмет на всеобщо възхищение. Дълго анархистът, изпълнен с презрително високомерие, не посещаваше срещите по кеч — той мразеше физическото усилие. И това му се отрази зле. Популярността му спадна, а в Париж е по-добре да бъдеш загадъчен и познат със знаменитости. Тук ловът на знаменитости е една особена страст. Не очаквайки нещо много, Кардинала все пак твърдо реши да се запознае с мистър Колов, без, разбира се, да се явява като една от второстепенните фигури на дългата обща трапеза в „Лакапол”.

Замислен, той оправи връзката си и решително се отправи към завесата, като внимателно, но все пак достатъчно твърдо си проправяше път измежду закъснелите. Както предвиждаше, полицаят го спря.

— Оттук е забранено.

— Мистър Колов ме чака — с подчертано равнодушие отговори Кардинала, като внимаваше да проличи чуждият акцент в думите му.

— Какъв сте вие? — нерешително запита служителят, без да се махне от пътя му.

— Брат на мистър Колов — твърдо отговори другият и премина самонадеяно покрай него.

Полицаят нямаше време дори да възрази, че младият рус мъж с тесни рамене никак не приличаше на широкоплещестия европейски шампион, който току-що мина оттук. Все пак тесните, почти хилави рамене го накараха да бъде по-решителен.

— Документите! — каза той с тон, в който имаше голяма доза от професионалната омраза на полицаия към дребния мошеник.

Кардинала без нито следа от смущение подаде паспорта си.

— Името е друго — укорно констатира пазителят на реда, но измамникът го гледаше насмешливо и дръзко, без нито следа от объркване.

— Прекалявате! Всеки се бори с псевдоним! — Кардинала с презрение издърпа паспорта от ръцете му и без да дочака отговор, потъна във входа под огледа на объркания служител.

Да намери стаята на Колов му помогна тълпата фоторепортери и журналисти пред входа. Вестникарите използваха всяко отваряне на вратата и светкавиците им проблясваха по коридорите като изстрели. Да се влезе вътре изглеждаше немислимо.

Кардинала, замислен, приближи до прозореца и погледна надолу. Беше тиха топла вечер. Очертанията на високите сгради се губеха някъде в мрака, светеха реклами, а долу, на улицата, също чакаха хора. По всичко личеше, че тази вечер той далеч не е единственият, който иска да види най-силния човек в света.

Мнимият брат се отправи към затворената врата и решително почука. Отвориха му заради това чуване и той влезе вътре като олицетворение на деловитостта.

Но въпреки завидното си самообладание изпитваше безпокойство.

Дан Колов лежеше по корем на твърда кушетка. Над гърба му работеше зачервен масажист. Изглеждаше в добро разположение на духа и така би трябвало да бъде след победата над Деглан. Премести бавно очи към влезлия.

Колов наистина чакаше думите на новодошия в добро настроение. Чувствуваше се лек, весел, утре нямаше да тренира, ще се отдаде на почивка. Беглият поглед, с който огледа Кардинала, не му подсказа много. Посетителя по-скоро приличаше на твърде арогантния в чужбина американски турист, отколкото на сънародник.

— На какво дължа честта, джентълмен? — весело запита борецът.

Непознатият бе впил в него натежал поглед, в който се меняха достойнство, възхищение и обида от току-що чутите думи.

— Надявам се, че само любопитството е недостатъчен мотив за истинския джентълмен? — продължи Дончо.

Кардинала не разбираше английски, но по тона се ориентира достатъчно добре.

— Аз съм българин, господин Колов — с нескрита горест в гласа заяви той.

— О, сънародник!

— Искях да съм първият, който ще ви поздравя с победата. Аз ви поздравявам, господин Колов.

— О, колко сте закъснял! — възкликна шампионът. „Как ми действа!“ — изруга се наум Кардинала.

— Значи искахте да ме поздравите? — наново запита Колов, като сега гледаше със закачлива изпитателност.

„Стана подозрителен. Защо ли? — помисли другият. — Към българите се отнасял любезно.“

Борецът лениво си протегна едната ръка и масажистът веднага започна работа над нея.

Кардинала проследи движенията. Ръката беше мургава, с навити като въжета мускули.

— А какво бих могъл да направя друго? — запита с патос Кардинала, но още преди да започне приготвената, развълнувана реч, домакинът го прекъсна.

— Бихте могли да направите нещо за мен — рече той.

— На вашите услуги! — поклони се посетителят. Колов се смееше с леко гърлен смях.

Кардинала вече се владееше напълно. Всъщност той постигна това, което търсеше. Контактът със знаменития шампион беше установен.

— За такъв борец съм готов на всичко! — горещи заяви той, като се пазеше това да не прозвучи фалшиво.

— Тогава и аз съм готов! — Колов скочи и засегнат от невнимателното му движение, масажистът отлетя настрани. — Дрехите! — извика той.

Победителят даде обичайното интервю, но никой не си тръгна. Журналистите чакаха интересните първи часове след мача. Кардинала разбра, че Колов иска да бъде безгрижен подир дните на напрежение, и му предложи да отидат в „Шехеразада“. Дончо се съгласи.

Кардинала имаше солидни връзки с най-скъпото парижко заведение. Един негов приятел, бивш белогвардейски офицер, работеше там като келнер, а Зина, последната му приятелка, отскоро взимаше участие в късната програма. Там беше виждал — само толкова — и Мистангет. Разбира се, никога не бе дори сядал на нейната маса, затова трябваша поне няколко милиона в банката. Милиони, които той нямаше.

Когато Колов и новият му приятел излязоха от съблекалнята, Кардинала ходеше по-гордо и по-елегантно от победителя. Борецът и извън ринга леко се поклащаше, люлеейки

широките си рамене при всяка крачка.

При служебния вход ги спряха. Офицер от полицията учтиво доложи, че са възможни неприятности.

— Съжалявам, сър — извини се той. — Вие вдигнахте Деглан, а за някои това е много.

Колов се завъртя към Кардинала, защото късият му врат, освен това доста пострадал днес, не му позволи да направи движението само с главата.

— Така е след всеки голям мач — той сви рамене и главата му се загуби още повече. — Не ми жа да искаме от всички да са еднакви.

— О, да — неспокойно се съгласи Кардинала. Острият му слух долавяше викове. Мисълта му беше съсредоточена върху неприятните последици. Той дебнеше по лицето на бореца признаци на страх. Като не ги намери, се успокои.

Колов се приближи до служебния вход и бутна вратата с такова спокойствие, че и кралят на една абсолютна монархия би могъл да му завиди. Офицерът излезе втори, а Кардинала — последен. Шумната група на чакащите за момент замлъкна и след това зашумя с нова сила.

— Долу Кинг-Конг! — извика с немски акцент някой. — Долу Димитров!

— Да живее! — противопостави му се друг и след това не можеше да се различи ни дума повече.

Неколцина се спуснаха към Дан Колов. Той се спря с лице към тях и групичката мигом се пръсна. Само един от устремените застана за секунда като закован, почувствувал силите си парализирани и краката омекнали. Колов бавно мина покрай него и мигновено съвзелият се нападател изчезна с бързината на трик филма. Отзад се чу шум от сбиване. Кардинала скрито трепереше. Ето я тълпата! Ето анархията, която се смирява от ръката на силния!

Колов приближи автомобила си и отвори вратата. Обърна се назад и потърси с поглед забавилия се приятел. Кардинала седна отдясно на шофьора. Моторът избръмча, но не потеглиха. Пред гумите беше легнал човек.

— Какво има? — запита Колов, като се подаде от прозореца. Легналият подскочи.

— Журналист... — несвързано, бъркайки думите от бързина, каза той. — Първото интервю... за първи път... моля, вземете ме с вас!

Кардинала преливаше от гордост. Това, което се отказваше на стотици, беше негово. Той имаше правото да разполага над една от тайнствените ноци на популярното чудовище!

Накрая, когато колата се изскубна от тълпата, след тях се проточи върволица от колите на почти всички големи парижки вестници. Но Колов ловко заблуди преследвачите и те се изнизаха току пред носа на машината му, притихнала със загасени фарове в една тъмна пресечка.

— Е, къде е „Шехеразада“? — едва сега запита той.

Гласът му беше равен, но в него можеха да се различат нотки на нетърпение.

— На „Шан з'елизе“. Вляво.

Паркираха автомобила недалеч от заведението. Стотината метра, които ги деляха от потъналия в червена светлина вход, изминаха спокойно, без да ги познае някой. В гардероба Кардинала помоли спътника си да го почака. Влезе първи и потърси с поглед познатия си. Намери го лесно.

— Гриша — каза му той тържествено. — Искам тази вечер да седя на твоя маса.

— Разбира се.

Гриша го погледна малко учудено, защото му се стори особен. Вторият портиер от

вътрешната страна беше облечен като принц. Принц от приказките. Върху разкошната снежнобяла копринена чалма блестеше карфица с огромен фалшив брилянт.

В „Шехеразада” се ширеше мек здрач. Нарушаваше го светлината на малки, подобни на свещ електрически крушки, поставени върху цилиндри от истински восък. Красиво набразден от изкуствени трептения, под тавана ветрееше балдахин. Осветен от скрити разноцветни лампи, той преливаше в десетки отенъци. В дъното се виждаше дансинг с бавно поклащащи се двойки по него. Тихо свиреше оркестър.

Гриша настани гостите си в един от най-хубавите ъгли.

Двамата потънаха в меките столове. Кардинала запали цигара. Красив и строен, бившият руски офицер, а сега келнер от „Шехеразада”, търпеливо чакаше поръчката им.

Кардинала го повика с пръст:

— Листа, моля.

— Дявол да го вземе, свети отче — прошепна му Гриша, като се покланяше с проспекта на заведението в ръка. — Кой е този с теб? Откъде го познавам?

— Познаваш го добре. И то не само ти. Това е Дан Колов! — също така тихо му отвърна Кардинала и бегло го стрелна с очи, за да се наслади на впечатлението от думите си.

Въздействието наистина беше голямо, но реакцията малко неочаквана. С тихо възклицание Гриша изчезна от масата им и бързо се отдалечи, лавирайки ловко между масите. Кардинала го проследи с поглед, докато влезе в стаята на управителя.

Отпуснат на своя стол, Дончо пропусна тази сценка. Беше полузатворил очи и просто се наслаждаваше на спокойствието и обстановката. Вслушваше се в звуците на тихата музика и очевидно му беше приятно.

Сътрапезникът му следеше вратата, зад която изчезна Гриша, мъчейки се да отгатне какво прави той там. Танцуващите двойки му пречеха и Кардинала често менеше положението си, доколкото това беше възможно за седнал човек. Видя как към тях забърза управителят. Гриша пък отиде към диригента, като бързо раздаде на оркестрите някакви ноти. По пътя към тях управителят направи знак на няколко келнери.

Процесията тържествено се изправи пред масата на Колов и Кардинала. Оркестърът млькна и диригентът посочи напред. Сега всички гледаха бореца и хората около него.

Кардинала на свой ред оглеждаше публиката. Както винаги изискана. Имаше киноартисти, един английски милорд, постоянен посетител тук и последен любовник на Мистангет. И, разбира се, самата Мистангет. Звездата носеше най-късата пола в заведението. В чорапите ѝ се преплитаха златни нишки. Блестящите получехли с висок ток даваха елегантен завършек на тоалета ѝ. Бяха с цвета на златните нишки, които сякаш се вливаха в тях. Мистангет се взираше в Колов и бързо съобразяваше нещо.

— Господа! — тържествено произнесе управителят, когато в залата се възцари тишина. — Господа! Тази вечер нашето заведение, всички ние имаме честта да прекараме нощта с прочутия, непобедимия борец Дан Колов. Най-силният мъж в света! Лъва на Балканите!

Управителят махна с ръка към оркестъра и думите му се загубиха в туш. Последният повтори същото на още няколко езика.

Музикантите станаха прави. От публиката ръкопляскаха. По-далечните се надигнаха от местата си, за да видят Колов. Оркестърът засвири.

Кардинала застана мирно. Всички последваха примера му. Колов се озърташе.

— Стани! — прошепна му съседът и се усмихна. — Стани, свирят българския химн, шампионе на България и Европа!

Борецът се изправи. Изпъна се и сакото му изпука. Разнесе се шепот. След това се възцари такава тишина, каквато не е имало никога тук.

Тържествеността, химнът, изпълнен от джазови инструменти, създаваха неповторима обстановка. Никой не мръдна, преди и последните звуци да потънат някъде дълбоко в скъпата тапицировка.

Колов се отпусна в стола си веднага след поклона на управителя и затвори очи. Беше щастлив и уморен. Още не можеше да се освободи от напрежението на борбата. Сякаш още изживяваше атаките на Деглан, контрахватките, мускулите още не бяха се разхлабили.

Когато повдигна клепачи, видя пред себе си чудно лице, на което тайнственият полумрак на „Шехеразада“ придаваше фееричен оттенък. Обкръжаваше го разкошна коса, подредена във фантастична, вероятно струваща цяло състояние фризура. Нейната шия беше украсена със семпло, но скъпо колие във формата на рубинено сърце.

Безукорно изваяните бели рамене биха били чест за всеки скулптор.

Един срещу друг седяха двете най-знаменити личности на Париж — най-силният мъж в света и най-красивата жена.

Така Кардинала за първи път в живота си се озова в непосредствена близост с мнимата си любовница. Беше сигурен в необходимостта си. Най-малкото поради това, че Дончо не знаеше добре френски. Борецът още не говореше, но в краткото движение на ръката му към ръба на масата се долови смущение. От дълго време не беше сядал в женска компания. Сега Мистангет сама дойде при него и първа от присъстващите в заведението го поздрави за победата му над французина Деглан.

Постепенно „Шехеразада“ се препълни. Слухът за присъствието на могъщия Дан събра пред червения вход на бара цяла тълпа.

Вътре Мистангет ловко въртеше своя бизнес. Тя кокетно позираше на фотографите, които я снимаха в компанията на Дан Колов, и говореше двусмислици на неразбиращия свой кавалер. Утре името ѝ щеше да се появи във вестника, това е манна небесна за артиста.

Отблизо Мистангет изглеждаше уморена, но то не ѝ пречеше да бъде хубава. Дългите ѝ пръсти и особеният начин, по който държеше цигарата, се харесваха. Това може би чувствуваше най-остро английският лорд, когото тя без колебание изостави.

— Преведете ми, моля ви — обърна се Мистангет, този път вече към Кардинала, — какво каза вашият приятел?

Колов не беше казал нищо. Присъстващите се засмяха. Шампионът още мълчеше, Кардинала се чувстваше като риба във вода, а звездата леко раздражена. Хората около тях закриваха светлината и сянката падаше точно върху лицето на Дончо. Сега то се открояваше с бронзовата си тъмнина и острите черти на аскета спортист, характерни за големия състезател.

По тавана се катереше амбициозен фотограф и балдахинът пукаше.

— Погледите говорят достатъчно красноречиво, мадмоазел! — отговори Кардинала и наум се изруга, че не му идва нищо по-подходящо.

Мистангет се държеше със завидна свобода. Разкопча яката на Дончо и свали връзката му.

— О! — изписка тя и показа с пръсти размерите на врата му. В „Шехеразада“ беше весело и уютно. Смеховете излитаха навън и броят на желаещите да влязат надмина възможностите на заведението. Полиция пазеше реда пред входа, а портиерът със сияещ вид съобщаваше новината на наобиколилите го.

Жените в бара завиждаха на Мистангет. Тя първа успя да получи облаги от неочакваното появяване на бореца. Особено силна беше завистта на актрисите и изобщо на тези, за които популярността значеше пари.

Такива чувства изпитваше и една млада, амбициозна актриса. Сега в компанията на позастарял американски бизнесмен, само през няколко маси от Колов, Лиза, така се казваше актрисата, презираше Мистангет, която не познаваше лично и дори не бе гледала на сцената. Това не ѝ пречеше да бъде убедена, че съперничката ѝ е бездарна и дължи всичко на външността си. Тя смяташе изкуството за далеч по-трудно от това да се ходи с пищен тоалет на сцената. Хонорарът ѝ, сравнен с този на Мистангет, беше нищожен. И най-важното, растеше бавно. Въпросът, как да направи така, че Париж да я забележи, вълнуваше цялото същество на Лиза вече месеци наред. За решаването му тя напрягаше мозъка си до болезненост, но не бе постигнала нищо. Тази вечер Мистангет ѝ показа колко лесно би могла да го осъществи, стига да бъде практична.

— С мистър Колов сме сънародници — каза Лиза на американския си приятел, — но не мога да разменя с него нито дума. А толкова са радвам, че го виждам! — смело добави тя.

— Охо! — учудено възкликна кавалерът ѝ — Вие се радвате? — той я гледаше въпросително. — Лиза, не разбирам?

— Той прослави нашата страна! — твърдо отговори българката и капризно вирна глава.

— Разбира се, разбира се — побърза да се съгласи приятелят ѝ, който освен пари беше наследил от баща си още пъргав, лесно проникващ в дълбоката същност на нещата ум.

— Около него има твърде много непоканени! — троснато продължи Лиза, не можейки да скрие чувствата си.

— О, да. Госпожица Мистангет прави голям бизнес.

Лиза беше готова да избухне, но се овладя и му предложи да танцуват.

Ярбъроу добре разбираше партньорката си. Знаеше, че тя никога няма да има популярността, за която мечтае, защото при нейния понакуцващ талант беше необходим и усет за пласиране, а той ѝ липсваше.

— Утре всички вестници ще пишат за Мистангет — съчувствено каза той и показа с глава натагък. — Името Мистангет се набива в главите. Мистангет печели публика...

Лиза не отговори, само устните ѝ се изтеглиха в ъглите надолу. Ярбъроу знаеше, че скоро тяхната двойка ще стане тройка. В недалечно бъдеще очакваше тя да се запознае с Дан Колов на базата на сънародничеството им. Дори пресметна наум времето, когато този трик можеше да бъде реализиран. Самият Ярбъроу нямаше нищо против да се запознае чрез нея с бореца. Сега Колов беше на мода.

Танцът завърши, върнаха се на местата си. Недалеч от тях Мистангет весело своеволничеше с бореца. Беше го прегърнала през шията. Колов се дърпаше, леко зачервен. Но личеше, че по-скоро Кардинала бе успял да спечели симпатиите на актрисата. Вероятно по такъв начин тя си отмъщаваше на шампиона за сдържаността му. В замяна на това пък спътникът му охотно флиртуваше, макар и с риск да развали отношенията си със своята приятелка от бара само заради моментно благоволение на една звезда.

Все пак Дончо постепенно се отпусна. Отначало пиеше сода, както правеше подир решителни срещи. След това запали цигара.

После опита някакво леко, но замайващо вино. Вратът все още го болеше.

Оркестърът даде знак за внимание, над дансинга пламнаха червени светлини. Яркостта на „свещите“ по масите намаля.

Започваше програмата.

Дончо погледна часовника си. Беше точно един след полунощ. Опита се да спомни кога за последен път бе седял буден до това време. Кардинала го бутна за ръкава и му показа приятелката си. От светлината Зина изглеждаше червеномургава.

— Това момиче има странна история — тихо прошепна той, като се стремеше краткият им разговор да остане незабелязан от Мистангет.

— Каква е по народност? — запита Дончо. Сега грееха жълтите светлини и почти голата танцьорка му приличаше на японка.

— Руска графиня. От Петербург. Емигрирала, разбира се.

Борецът кимна и другият се отдръпна.

Нощта се изниза неусетно.

Колов се чувствуваше като попаднал в нов, сложен и приятен свят. Когато лампите с кратко премигване предупредиха, че е време да се разотиват и че във слънцето отдавна е изгряло, той неловко танцуваше с Мистангет. Актрисата беше уморена и вече не позираше. Струваше му се отегчена, а той продължаваше да е радостно възбуден. Тук всичко му харесваше. Тук го уважаваха и обичаха.

Дончо повика с широк жест официанте. Той дойде заедно с управителя. Двамата имаха тържествен и доволен вид. Впрочем не без основание — печалбата на препълненото заведение тази вечер бе отскокнала неимоверно.

— Мистър Колов иска да плати! — каза бързо Кардинала, страхувайки се да не поискат сметката от него.

Управителят на „Шехеразада“ не го удостои дори с поглед, съсредоточил цялото си внимание върху Дан Колов. Последният държеше в ръцете си натъпкан с нови банкноти, черна цвят портфейл.

— Високоуважаеми мистър Колов — каза на безукорен английски управителят, — вашето присъствие беше чест за нас!...

Комплиментът не направи никакво впечатление. Черният портфейл се отвори, шампионът извади от него всичко и му го подаде. Мимоходом управителят си помисли, че навярно никой друг не би се осмелил да носи със себе си такава сума, за нея биха могли да убият всеки. Дори при цените на „Шехеразада“ сметката изглеждаше твърде малка в сравнение с плащането. Той се поклонил дълбоко и произнесе още по-тържествено:

— Мисър Колов, на нашето заведение беше оказана изключителна чест и аз от името на собственика, който беше уведомен веднага за вашето присъствие... — Тук управителят отново се поклонил и показа към мъж на средна възраст. Зад него беше строен в безукорна редица строго официалният персонал. — Ние сме само щастливи — той твърдо подчерта последната дума, — че ви видяхме тук, и не можем да вземем пари. Бяхте наш гост!

Дончо се опита да протестира, но безуспешно.

— Ние молим, мистър Колов — продължи управителят, — да ни оставите ваша снимка и разрешите да я поставим с надпис „Тук на 21.XI.1933г. седя знаменитият борец Дан Колов!“

— Съжалявам — каза трогнат шампионът. — Нямам никаква снимка в себе си.

Тогава един от келнерите почтително му поднесе огромна фотография. Беше сниман в традиционния си екип, гол до кръста с издути гърди, полунаведен.

— Но тя е направена секунди преди да излезе на ринга с Деглан! — възкликна изненадан Колов.

Друг келнер му подаде писалка. Златното й перо лъскаше. Шампионът се подписа и картината веднага бе окачена над масата, на която той седя тази нощ. Моментално поставиха и надписа.

Колов се запъти разчувствуван към гардероба, а от двете му страни ръкопляскаха. Беше сам, Мистангет незабелязано изчезна.

Нямаше го и Кардинала.

В хотела го чакаше утринната преса.

„Истина е, че той прилича малко на горила — рисуваха го в „Л’Ото“: — космат, носът сплескан, ушите големи, обърнати назад и смачкани, със заоблени рамене, с едно неволно клатушкане на горната част на тялото, сложено върху сравнително къси крака...”

Натагък не иска да чете. Погледна само края.

„Той vyplътява в себе си три неща: любов към земята и полската работа, вкус към пътуването и увлечение към своя спорт.”

Неин автор бе Марго.

Взе напосоки друг вестник.

„След ожесточена борба — пишеше „Пти паризиен” — Дан Колов успя да свали бившия световен и олимпийски шампион, буквално смазвайки го върху тепиха.”

„Ентрнасижан” се оказа още по-категоричен: „Двамата прочути борци надминаха себе си. Но бързината на Деглан не можа да сломи невероятната сила и издръжливост на могъщия българин.”

Колов остави вестниците и се опита да заспи. В главата му като през мъгла се въртяха Мистангет, Деглан и собствения му портрет. Стана и прочете наслуки изказването на министъра Пиетри:

„Този българин е изключително нещо. Истинско удоволствие ми достави неговия начин и умение да се бори.”

Отново се върна в леглото си и забеляза, че е облечен, дори обут. Мисълта да се съблече му се видя кощунство към всички онези, които в тези часове на деня прекарваха на трудовия си пост. По дух не можеше да се отдели от тях: та нали някога и той бе прост работник...

— Трябва да съм ужасно пиан — гузно си помисли и заспа.

След нощта в „Шехеразада” Зина безумно се влюби в Дан Колов, а Лиза — в борбата. Танцърката се запозна с него чрез приятеля си, Кардинала, а актрисата свърши работата си сама: на следващия мач тя разкъса кордона полицаи, с покоряваща смелост скочи на ринга и „развълнувана от най-чист патриотизъм”, награди с целувка победителя. Направи огромно впечатление — играеше великолепно.

Така Колов стана център на малка група, която не го оставяше нито за минута сам, беше с него дори когато отиде на гарата, за да посрещне Джери. В антуража влизаха и двамата мъже — Кардинала, когото борецът направи свой секретар, и Ярбъроу, който участвуваше в цялата история единствено за свое лично удоволствие. И отчасти, за да провери доколко беше вярна прогнозата за поведението на Лиза. Американецът обичаше да се интересува от хората. Според него Колов имаше типичното за бързо спечелилия, неподготвен за парите си човек — пилееше ги лесно.

Дончо чакаше съдружника си, решил да не го изоставя след фалита. Та нали, ако на самия него не му беше провървяло във Франция, и той би могъл да остане на улицата! Финансово в момента беше добре. След Деглан има още две срещи — С Юсуф Махмуд и Чарли Сантен. Юсуф беше роден в България, потомствен борец — още баща му имаше прекрасна школовка като постоянен противник на прочутата двойка Никола Петров — Александър Добрич.

Когато Колов се появяваше на ринга, залата лудо го аплодираше. Вестниците отново писаха, че българинът е нещо необикновено: вторият рунд срещу Юсуф трая само три минути и двадесет секунди, а Чарли Сантен бе победен само за четиридесет секунди. Фигуративни казано, Колов представляваше огромен склад, събрал в себе си най-доброто от опита на световната борба, плюс едно мощно, системно тренирано тяло, командувано от здрава нервна система.

Дончо чакаше пропадналия бизнесмен със самочувствието на преуспял човек. Познали шампиона, встрани шушукаха любопитни.

Джери слезе от вагона блед и жалък. Дрехите му бяха направо дрипи. Носеше в ръка малко дървено сандъче.

— Направих каквото можах — рече извинително той, смятайки, че съдружникът му ще се веднага с нападки срещу него. — Такива можехме да сме сега и двамата...

— Да — каза Дончо. — Можехме. Но не сме.

Той го потупа по рамото. Все пак в лицето на Джери виждаше дългогодишен приятел, с когото заедно се бориха за успех в първите тежки години.

— Нищо — успокой го. — Все едно, че не е било.

Кардинала разглеждаше с безпощаден интерес сандъчето.

— Прилича на стара латерна — забеляза той. — Не мислех, че така може да се върне един търговец, па макар и търговец на дребно. За да пропаднеш чак дотам, се иска изключителна тъпота.

Джери злобно го изгледа. Нищо не можеше да нанесе по-силен удар върху самолюбие

му от подигравателните думи. Той страдаше от манията, че заслужава да бъде велик. За всеки, с когото бе разменил поне две изречения, смяташе, че вече му е задължен. А в Кардинала освен властната природа имаше и някаква сурова, безцеремонна справедливост. Двамата се намразиха от пръв поглед.

Колов дръпна Джери настрана. Сподириха ги изпитателни погледи.

— Защо ти е тази латерна?

Джери избягна прекия отговор.

— Кажи! — настоя другия.

— Нали някакси трябва да стигна до България! — грубо отговори той. — Мога да направя това и без теб или въпреки теб!

Едва сега Дончо си даде сметка, колко жесток е фалитът в Америка.

— Нима дотам...?

— Не се прави на паднал от Марс!

— Вземи пари! — каза Дончо. — Ти още си съдружник на Дан Колов! — той го хвана под ръка.

Джери прибра подаръка без колебание. Но душата му трепна болно.

— Не допусках, че чак дотолкова...

Дончо не отдаде значение на думите му. Двамата се върнаха при останалите.

— Моят приятел е борец. Скоро ще го видите в „Пале дьо спорт“.

— Да, дошъл съм да се боря... — неуверено допълни Джери.

Той се ръкува с всички, мъчейки се да отгатне кой какво влияние има над приятеля му. Качи се в лимузината на Колов заедно със Зина и Кардинала. Гледаше ту тапицировката, ту шампиона, ту рускинята. В отношенията на двамата личеше интимност, поощрявана от безразличния Кардинал. Отзад пътуваха с друга кола Ярбъроу и пренебрегнатата Лиза. Впрочем тя не беше загубила надежда. Като по-интелигентна можеше да бъде добра приятелка на Колов и ловко балансираше с патриотичното му чувство. Стремеше се да докаже, че той и тя, борецът и актрисата, вършат едно и също — прославят родината. Оттук нататък следваше съжалението, че трудът на сцената не се цени достатъчно... Колов й съчувствуваше и правеше за нея и нейната популярност това, което можеше.

— Откога имаш тази кола? — запита Джери.

Дончо му отговори, че я е купил съвсем наскоро.

Гостът мълча до хотела, а там побърза да прегледа спортните колони на вестниците и разпита за впечатленията на прислугата от последните прояви на борците. Искаше колкото се може по-скоро да има реален поглед върху спорта тук и ролята на Колов.

„Признавам невероятната сила на българина — пишеше наскоро победеният Махмуд. — Обаче желая да се реабилитирам. Досега не съм побеждаван от никого, въпреки че в Турция съм се срещал подред с всички най-силни борци. Ето защо желанието ми, преди да напусна Франция, е — следващите думи направиха най-силно впечатление на Джери — да запазя доброто си име, ако не срещу Дан Колов, то поне срещу някой друг борец!“

Джери познаваше Дончо. Знаеше възможностите му. А също и това, че дългогодишното преследване на Джим Лондос му беше навредили по пътя към титлите. Но такъв беше той, постави ли си цел. Мнозина менажери в Щатите го ценяха, но българинът не се свърза с нито един от босовете. И естествено, нямаше благословията им, защото големите доходи идваха от сговорчиви борци. Така че, може да се каже, Франция първа откриваше истински Дончо.

„Българинът Колов е толкова техник, колкото и силен — пишеше спортният вестник

„Л'Ото”. — Неговата енергия е толкова голяма, колкото и неговата издръжливост. Той не се спасява от хватката „през глава”. Чарли Сантен приложи петнадесет такива хватки. Същото направи и турчинът Юсуф Махмуд. Нито единият, нито другият обаче не сполучиха да повалят Колов, а, обратно, те бяха принудени да се признаят за победени.

Той умее също да обезвредява извиванията с голема леснина. Сантен въпреки своя талант на „извивач” трябваше да се увери, че Дан Колов познава основно всички хватки.

Този забележителен борец се стреми винаги да измори своите противници...”

Дан беше направил сензация!

... в тренировъчната зала Джери беше посрещнат добре.

Проявите на Колов бяха създали реноме на българските борци въобще.

— Имаш късмет, Джери — забеляза му Стив Сейбър. Тук беше цяла Америка.

Маринов го разбра лесно — Сейбър намекваше за платежната клауза от договора.

— Сега ти не си в добра форма — продължи сам Сейбър. — А вземаш доста...

Джери сам добре знаеше формата си.

— Той ти е нагласил това!

— Кой? — направи се, че не разбира Джери.

— Кинг-Конг.

— Та аз съм първият му приятел. От двадесет години сме неразделни.

Всъщност той, неуспелият борец, завиждаше на своя сънародник. Така болезнено, че тази завист се бе превърнала в омраза, в озлобление.

Американецът пристъпяше от крак на крак. Джери неволно погледна надолу и видя груби, космати крака. Стив имаше и ъглесто лице с цинично изкривена уста. Очите му бяха малки и незадържащи се на един предмет. Покриваха ги гъсти, надвиснали вежди.

Разбра, че онзи искаше да му говори. Но тук други борци, между които и Ригуло, им пречеха.

— Следващият противник на Дан Колов — показва с очи той към французина.

— Глупости! — изръмжа Стив и лицето му се сви. Джери си спомни, откъд океана някъде бе чувал, че Сейбър свързан с гангстерите, убивал за пари. — Глупости! — повтори пак другият. — Следващият противник съм аз!

Маринов се закашля.

— Да пийнем нещо, Стив! Гърлото ми е засъхнало.

Двамата се преместиха в недалечно заведение.

— Ти искаш да го победиш, а? — запита приятелски Джери.

— Не се хили! — кипна Стив. — Неговите пари можеше да ги взимам и аз!

— Ти си по-добър от него... — подло забеляза събеседникът му.

— Никога не ме побеждавал по-лек! Дан Колов е сто и десет, а аз сто и петнадесет. Цели пет килограма — чисти мускули без нито грам тлъстинка!

Очите на Стрив блестяха. Лицето му промени цвета си в синьочервено, по небръснатите бузи се появи графитов отблясък.

— Това не е без значение, но и друго е истина — че напоследък Дан не тренира много... — забеляза Джери.

В това не лъжеше. Колов наистина беше намалил интензивността на тренировките си.

Двамата се погледнаха в очите. Стив знаеше, че Джери е мошеник, но умен мошеник.

— Значи ти смяташ, че аз мога да го...?

Джери кимна.

— Наистина ли?

— Разбира се.

Навън беше студено и прехвърчаше сняг. Двамата гледаха през замразеното стъкло на витрината. Стори им се, че по тротоара се мярна фигурата на Дан Колов.

— Къде ли отива?

— Кой го знае — сви рамене Джери. — Какво те интересува?

Двамата сближиха глави...

Днес Колов наистина скиташе из града зарадван. Причината беше в една телеграма:

„Гражданите от Севлиево се гордеят със силата ви, непобедими борецо. Здравей за гордост на родния край и България!”

Радостта му беше толкова силна, че няколко часа ходи без цел из улиците, нахлупил шапка дълбоко над очите си, за да не го познаят случайни минувачи.

Когато поиска да се върне, Париж сякаш беше изчезнал. Окръжаваха го ниски, предимно триетажни стари сгради, минувачите край него нямаха изисканата елегантност от центъра. Погледна часовника си. Беше късен януарски следобед — ясен и студен. Невзрачното слънце над опушените върхове на старите сгради сякаш още повече увеличаваше студа. Дончо хлътна в първата врата, която му обещаваеше топлина. Лъхна го облак тютюнев дим, миризма на кухня и алкохол. Намираше се в малка, зле поддържана кръчма. Компанията, която красеше един от ъглите, би могла да бъде гордост за всеки вертеп от Сингапур и Хонг-Конг.

Дончо избра място близо до печката. Свали балтона и шапката си, метна ги на един празен стол и даде поръчката си на нелюбезния кръчмар.

— Какво търсите тук, господине? — запита собственикът, вместо да го изслуша. — При мен рядко идват богати хора. Доста си дебеличък. Да нямаш акции от Суецкия канал?

— И той кръв пие, кръчмарю — каза хриптящ глас, — като тебе!

Помещението се заля от пиянски смях. Още беше рано и тук се намираха само постоянните посетители, добре познати един на друг.

— Сигурно има фабрика или най-малко магазин — изфъфли един, който седеше близо до влезлия. — Ще почерпиш ли нещо?

Колов разбираше, че става дума за него, но реши да не отговаря на разлигавения пияница.

— Не ме харесва господинчото — с престорено съжаление подхвърли пияният и подсмръкна.

От ъгъла се изкикотиха. Стопанинът се приближи, като заедно с гозбите си поднасяше и твърде двусмислени извинения за в случай, че те не харесат на господина.

— Я не се унижавай чак до толкова! — викнаха му от ъгъла.

— Хо-о! Та това е Дан Колов! — изведнъж го позна някой. Сега, докато борецът бавно поглъщаше обедата си, на много маси се водеше спор по това, колко може да консумира. Всички бяха единодушни, че трябва да яде много. Спореха и за спортните му качества.

Висок, със счупен хрущял на носа здравеняк твърдеше, че Дан Колов бил слаб борец. Имаше вид на стар побойник и на човек, който дълги години е изкарал под палещите лъчи на Африка.

— Аз го познавам много по-добре от всички! — викаше той. — Гледал съм го където и трябва — в Кейптаун. И ще ви кажа, че той за мен не е борец, а търговец. Тук всичко е уговорено. Още преди срещата — сигурно цял век преди нея се знае кой ще е отгоре. А там, под африканското слънце, там съм го гледал срещу истински момчета.

— Победиха ли го? — жадно запита млад мъж със стърчаща в единия ъгъл на устата цигара.

— Победиха го.

— Лъжеш.

— Млъкни, Бил! — закани се счупеният нос. — Срещу този мошеник сам бих, се съгласил да опитам.

Всички са засмяха. Самохвалството на счупения нос звучеше дръзко, говореха за признатия официално като най-силен човек в света.

— Той ще изпочука не само тебе, а цялата ти компания! — забеляза кръчмарят.

— Ха, това е много вече!

— Да му предложим, а? — каза някой.

— Няма да приеме — авторитетно отговори счупеният нос, — защото има среща срещу Стив Сейбър, а Стив не е госпожица. Гледал съм го как счупи крака на стария Хямптън. Но аз ще ви покажа нещо друго... Гледайте царя на кеча!

Той стана и нахално седна на Дончовата маса, като веднага измъкна изпод носа му десерта.

— Пари имате много, нали мистър Колов? Ще си позволите да нахраните един гладен, това е нищо за вас. — И счупеният нос спокойно започна да се храни.

Дончо помисли малко. Ако плати и си отиде, утре можеха някъде да пишат, че се е уплашил. Той се облегна на стола и загледа неподвижно нахалника. Счупеният нос престана да яде, също се облегна и го загледа.

— Какво му се церемониш, Синг? — с кикот запита някой от компанията.

Един, двама станаха. Ако им се удадеше да набият Дан Колов, само за няколко часа биха станали най-прочутите в парижките вертепи.

— Стойте! — извика счупеният нос, завладян от същата идея.

— Почакайте! Бас! Басирам се с тебе, стар обирнико — той се обърна към кръчмаря, — че с моите момчета ще изхвърлим шампиона през вратата.

— На колко? — запита кръчмарят. — Не искам да те оберат съвсем, Синг. Много те обичам, малкия.

Вътрешно той гореше от желание да види едно такова меле. Да се бие европейският шампион в неговото заведение! Това беше един неповторим случай, дори само слухът за него плащаше всичко счупено.

Синг изведнъж стана прекалено смел. Той бутна с коляно масата и скокна напред. Но моментално се търколи безпомощен встрани. Един от останалите дръпна изотзад стола на Дончо. Към главата му хвърлиха бутилка.

Колов само леко отклони главата си, едва няколко милиметра, като едновременно се изправи. С бързината на мълния сграбчи устремилия се отново напред Синг през кръста. Пияният отчаяно изрева от болка. Борецът го метна върху падналия със стола негов събрат. Под Синг изхрускаха парчета от чиния и по панталона му се появи петна кръв.

Колов остави бойното поле и се приближи до кръчмаря, който искаше да избяга, но в действителност само гледаше с отворена уста и не мърдаше. В ръката си държеше евгина порцеланова поставка, взел я вероятно да се защитава от госта си.

— Сметката!

Собственикът раболепно върна рестото. Поставката изтрака, несръчно върната на мястото ѝ от една трепереща ръка.

Дончо напусна кръчмата без да бърза. Когато излезе, съдържателят дойде на себе си и се спусна към телефона.

— Стой! — изписка раненият Синг. — Не искам ченгета!

— Глупак! — крясна съдържателят. — Пивницата „При старият петел“ умря! Сега сте гости на „Развързаният дявол“. Какъв човек! Боже мой, какъв човек! Ще сложа неговата снимка и проклет да съм, ако този път сменя името на заведението си!

По пътя към хотела Колов раздражено мислеше, че това не е изолиран случай. Той имаше връзка с ринга. Там българинът минаваше за мек борец, а напоследък кечът стана груб. Лекарят казваше, че дробовете му вече са здраво нагъртени. Дори го съветваше да прекрати активната си състезателна дейност. Дончо все още държеше на дълбоко хуманното начало на спорта, но от това младите си вадеха заключение, че всеки може да се бори с него така, както си иска.

По една случайност сбиването в кръчмата предшестваше срещата със Стив Сейбър. Реши на нея да не бъде „развързан дявол“ поне няколко минути. Имаше желание да покаже образцова, чиста техника, да респектира проявите на груба игра.

Дългото напрежение, почти половингодишното редуване на тежки срещи, популярността, славата, всичко това беше товар. Навсякъде мереше всяка своя крачка и всяка дума. Това му струваше усилия. Желанието да се придаде предварително сензационен характер на срещите му понякога вземаше крайни форми. И ето сега, когато Сейбър го провокираше в печата с интервютата си за мача, репортерите му досаждаха по-често, отколкото преди, с Деглан.

Той отговаряше съдържано, че Стив Сейбър познава основно американската борба, което и отговаряше на истината.

В начина, по който противникът му избра датата на бъдещата им среща, пролича една майсторска ръка — веднага след Нова година. Тогава, когато всеки може да си позволи няколко по-безгрижно прекарани дни.

Беше празник, но „Пале дьо спорт“ се оказа тясна да побере многобройната публика. Колов подтичваше зад кадифяната завеса и по навик надничаше. Сега, защото се бореше Джери Маринов. Джери бързо се бе аклиматизирал, проучил възможностите на борците от своята категория и избрал подходящ партньор за успешен дебют. В момента той жестоко мачкаше недобре запознатия с правилата на американския стил испанец. Колов с тъга си помисли, че с всеки изминат ден неговият спорт се изражда. Ударите с глава и лакти наскоро влязоха като напълно законен пункт в правилника.

Но както и да е, Джери победи и той го поздрави сърдечно.

— Желая същото и на теб! — отвърна онзи щастлив.

Колов мигновено разбра по израза на приятеля си, че той иска да му каже нещо. Реши да го улесни.

— Не го познавам добре — той кимна към съблекалните, откъдето всяка минута се очакваше Сейбър. — Гледал съм го само веднъж.

— О! — зарадва се Маринов. — Аз го зная основно! Бил е мой борец. Изключително слаб в ножицата. — В действителност това беше оръжието, което Сейбър владееше до съвършенство и на което най-много разчиташе. — Но в ръцете е силен и ти направи много лошо, като не се готви добре.

Така той се опита да нанесе удар и върху самочувствието му.

Колов наведе глава, но по лицето му не можеше да се прочете нищо.

— Беше ли скоро в „Шехеразада“?... — запита за по-голяма убедителност Джери.

— Бях.

— Е, виждаш ли!?!...

— Нищо. Аз съм все още по-силният.

— Мисля ти доброто.

— Зная.

Говорителят обяви имената на новата двойка. Колов се отправи към ринга.

Дори самото излизане на Сейбър беше претенциозно. Той се перчесе, придаваше си тежест и демонстрираше увереността, която би желал да има.

Колов поддържаше своята традиционна маска на външно безразличие. При гонга той се придвижи бързо към средата по онзи свой неповторим начин — с наглед бавни, урегулирани движения — и му се стори, че този път го направи изключително сполучливо: плъзгаше се като сянка. Мина в атака.

Този път публиката настръхна още от първата атака. Смутен, Сейбър търсеше спасение. Защитата му се разкъса. Идеална за едно по-ясно хвърляне ситуация. Хватка, единственото спасение от която беше ножица, и то безгрешна. Сейбър полетя към пода. В този миг Колов почувства как краката му се подкосяват и борбата премина в партер, преди той да разбере къде е сбъркал. Успя да хване крака на противника си и така се спаси. Но вратът му все още се намираще здраво стиснат между краката на Сейбър. Мятайки се енергично, той срещаше нагоре малките, тържествуващи очички на американеца. За да се изправи, му трябваша майсторство и енергия. Но вече в „стойка“ получи разтриване на ушите.

Колов пренесе борбата в хватките с краката по съветите на Джери.

Втората ножица на Сейбър едва не го погуби, а публиката, решила, че с царя на ринга става нещо нередно, беснееше. Болка, викове, светкавици. Колов се хвърли върху Стив и последният загуби способност за съпротива още при вида му. Полетя нагоре, задържа се за миг над главата му и после бе хвърлен към тепиха. Едва докоснал го, американецът с котешка ловкост и нечовешко самообладание безшумно се изплъзна изпод краката на шампиона и меко се залепи отзад. Знаеше, че той не може да търпи хора зад гърба си.

Колов с труд се откъсна от него. Продължи да търси бърза победа. Стив се защитаваеше ту с майсторство, ту с добре пласирани, нечисти, но силно действащи хватки. Играеше с най-силното, което имаше на разположение като професионалист.

Колов не щадеше противника си. Когато коравата глава на Сейбър попадна между ръцете му, той забави хватката. Бяха близо до въжетата. Едно от тях усещаше точно отзад, в прегъвката на коляното си. Стив бясно го натискаше и буташе в тази посока, разчитайки, че той може да се спъне.

Шампионът направи лъжливо движение и другият се улови. Похватът не беше от американската борба и Сейбър не го познаваше. След хватка „през глава“ Стив прелетя над Колов и така удари върху въжетата, че страничните опори изскърцаха. Това му помогна да се приземи меко, макар и изхвърлен навън. Бързо се качи обратно по стълбичката и безстрашно се хвърли напред. Беше устоял на силни атаки, на моменти дори стигнал до близо крайната победа.

Отново тежка схватка и Стив загуби равновесие. „Самолет!“ — мярна се в ума на Колов. — „Самолет!“ С устрем той влезе в краката на противника си. Повдигна го и Стив описа дъгата, от която никой до този момент не беше се спасил. Отлично!

Шампионът, задъхан, спечели първият рунд за двадесет и осем минути.

През почивката съсредоточено наблюдаваше лицето на Сейбър. Почти не слушаше анализа на Джери, който му бърбореше на ухото.

Стив се възстанови много бързо и изцяло. В края на почивката той се хилеше насреща му нахално и личеше, че счита постигнатото за успех. Треньорът му изглеждаше също доволен. Така американецът събуди в него и лична антипатия.

След гонга, по съвета на Джери, Колов отново се впусна в атака. Отново краката му бяха подкосени и гърбът му опря на пода.

Сейбър тържествуваше — той спечели рунд от Дан Колов!

Дончо затвори очи, опита се да не гледа ликуващата физиономия в отсрещния ъгъл. Беше огорчен.

При удара на гонга той пак стана кралят на ринга, такъв, какъвто искаше да го вижда публиката: спокоен, предпазлив. Движенията му пак бяха флегматично бавни, но съвършени и точни. Както и преди, Стив правеше всичко възможно, за да го извади от равновесие. Брутални хватки, удари с глава. Но сполучи само това, че накара Колов да го победи, без да го жали.

Сейбър напусна ринга, куцайки, без да проумее неочаквания финал, особено след така успешно начало. Отиваше си така смачкан, че вероятно месец след това нямаше да излезе на състезание.

А Колов слезе от ринга както винаги — спокоен, с наведена глава и леко поклащащи се рамене. Загърнат с червения си халат, той вдигна ръка за поздрав, преди да се скрие зад завесата. Прощаваше се с публиката след един голям мач. Именно се прощаваше, защото бе твърдо решен в Париж да се бори само още веднъж — срещу Шарл Ригуло.

Ригуло беше знаме на френския спорт и Колов разбираше това. Французинът имаше зад гърба си блестящи победи, но те се дължаха на огромната му физическа сила. Неслучайно си беше позволил едно самонадеяно изказване:

— Сила имам предостатъчно и не се боя от никого. Резултатите, които съм постигнал досега, ми дават право да се явя и срещу най-силния!

Това се отнасяше пряко за Дан Колов.

Една борба, започната с такива самоуверени думи, задължаваше много и настройваше публиката.

На това българинът беше отговорил:

— Шарл Ригуло наистина е най-силният мъж на земята. Той лесно вдига толкова, че може да ме хвърли, където си поиска. Но борбата не е вдигане на тежести!

За организаторите борбата с Ригуло беше преди всичко касова. Приходът възлизаше на милион. Седмица преди определената дата билетите се продаваха на баснословни цени. Хонорарът за победителя бе определен на двеста хиляди. И въпреки това известна търговска фирма обеща голяма парична сума на Ригуло, ако успее да срази непобедимия Колов.

В свитата на шампиона имаше разслоение. Джери, както обикновено, мечтаеше за поражението на Колов. Правеше това не за друго, а защото той израсна като борец пред очите му и следователно не го считаше за нещо повече от себе си.

Кардинала, напротив, желаше победа. Така възможностите на новия му приятел ставаха по-големи, а следователно и неговите собствени. Новата служба му харесваше и не желаше тя да свърши скоро. Неотдавна Колов получи поздравителна телеграма от... царя. Кардинала се надяваше, че чрез шампиона ще успее да си осигури помилване.

Лиза също мечтаеше към славата на богатия ѝ приближен да се появи още едно зрънце. Наскоро едно списание беше поместило очерк за нея. От момента, в който връзките ѝ със загадъчния спортен феномен престанаха да бъдат тайна, интересът към личността ѝ нарастна, популярността ѝ също.

Зина беше прозаик. Тя се надяваше на частица от астрономическия хонорар, който новата лудост на Париж се готвеше да изсипе в джоба на Колов. За изхода на срещата не се тревожеше — дори и частта на победения далеч надхвърляше годишния ѝ доход. Беше много нежна с бореца, защото мечтаеше да си отвори шивашко ателие.

Общо компанията често говореше за пари. Това не се нравеше само на един човек — на този, който ги печелеше. При такива разговори той се мръщеше и гледаше да избяга.

В деня на срещата с Ригуло Колов положи усилия да изглежда по-добре от друг път. Облече нов, този път черен, подплатен с коприна халат. На гърба му пак се появи гербът. Отново излезе на ринга бос, но дойде до там с меките, безшумни обувки от крокодилска кожа.

Решаваше се въпросът, станал за френската нация въпрос на чест — победа над Дан Колов!

Парижаните дълго акламираха Ригуло. Дори само възторжения рев красноречиво показваше колко надежди са съсредоточени днес в него. А той имаше всичко — беше помлад, по-пъргав, по-тежък, по-красив, по-силен. На ринга излезе в светъл, елегантно пристегнат с тънък шнур халат. Поклони се на всички страни.

Никой не би могъл да си представи спортно състезание, от което да се очаква повече. Мачът надхвърляше рамките на обикновено съревнование между двама силни. Всред публиката имаше любители на спорта от десетки националности, някои специално дошли от други страни на Европа.

Колов свърши загрявката. Раул Паоли го спря:

— Искам да ти предложи нови ангажименти — каза той. Формалностите на интервюто преди излизане на ринга, усмивките и безбройните снимки бяха вече отминали. Стояха сами. — Ти направи невиджана кариера.

Дончо прекрасно разбираше предложението на Паоли — ти можеш да загубиш, но не се безпокой за това — изходът от тази среща не е важен за мен и парите, които ти плащам сега, ще ги плащам и за в бъдеще. Можеш спокойно да загубиш.

— Благодаря — отвърна шампионът. — След срещата заминавам.

— О, заминаваш?! — веждите на организатора се повдигнаха в неподправено учудване. — Америка?

— Не, България!

— Ах, да... Разбирам.

Паоли учтиво се оттегли.

Колов сам отрязва пътищата си за отстъпление, по които можеше да се оттегли с достойнство и да остане добре платен професионалист. Оставаше му: победа или нищо! Победа или пълно развенчаване; дори завръщането щеше да бъде позорно, победеният победител често пъти е най-нежелан.

Над изхода светна синя лампа. В коридора прозвуча тъп сигнал — състезателите се приканваха на ринга.

Колов дръпна завесата и трмаво се приближи до стълбичката.

Събу обувките си, ритна ги настрани. Отметна халата и се провря между въжетата. Опита тепиха — беше добър. Стъпи в средата и прилякна няколко пъти. Огъна се, хванат на въжетата като на шведска стена, и погледна нагоре. Таванът се губеше в мъглата от тютюнев дим и лампите изглеждаха далечни. Доиде му на ум мисълта, че федерацията би трябвало да действа за отмяна на пушенето в залата.

Гонг.

Противниците се извърнаха лице в лице. Крачка, две, допир — взрив! Ригуло приличаше на млад бог, на самия Зевс, слезнал от Олимп. Движенията му бяха меки, хищно изненадващи, заредени със силата на една мощна, дълго сдържана амбиция.

Дан Колов, човекът, който беше казал, че борбата не е вдигане на тежести, падна на пода някак лесно и неочаквано бързо. Могъщият българин се оказа безпомощен да се измъкне от прегръдките на вдигналия най-голямата тежест в историята на човечеството! Над залата висеше смаяната тишина.

— Долу Кинг-Конг! — извика някой. — Да живее Франция!

Залата се разтърси от тържествуващи викове. Ковеше се една от сензациите на спортна Европа. Задача, която доскоро изглеждаше абсурдна. Публиката мигом забрави бурните аплодисменти, с които от няколко месеца щедро даряваше българина, и бурно окуражаваше Шарл Ригуло.

Колов се изправи равнодушен гърма на препълнената зала. Ригуло трепереше от радост и бойна страст.

Положението на ринга стана сложно. Според регламента победителят трябваше да има два спечелени рунда. Значи на Шарл оставаше да обърне противника си на гръб още веднъж! При неговия подем това не изглеждаше трудно. Погледът, начинът, по който седна на столчето си, всичко говореше за желанието, което изпитваше, да скочи и още същата секунда да се хвърли в нова схватка.

Колов, както и преди, изглеждаше хладнокръвен и спокоен, но зад челото умът му работеше трескаво. И той изпитваше бойна страст, но от друг род. Със свити очи преценяваше как възбудата действа на Ригуло, който ставаше все по-нетърпелив и неспокоен. Търкаше нервно левия си крак. Шампионът ясно си представяше бъдещата схватка.

— Две минути и петдесет секунди! — каза той на Джери, който с пресипнал от радостно вълнение глас го „укоряваше“ за това, че ще сложи петно на спортната история на България. — Този рунд ще трае две минути и петдесет секунди!

Гонг.

Джери бързо се приближи до масата на главния съдия и взе резервен хронометър. Озърна се, видя наблизко късо подстриган мъж.

Донъл.

— Басирам се — каза му Джери, — че Колов ще победи в края на третата или началото на четвъртата минута.

Донъл при баса със забележката, че да се отгатне времето е абсолютно невъзможно.

Джери гледаше стрелката. Минута! А досега едва няколко незначителни хватки. Дори инициативата оставаше у французина. Но ето, Ригуло се хвърли прибързано напред и падна, преметнат „през рамо“. След това още веднъж и още веднъж. После се разкри в трупа и отново се озова на пода. Във втория рунд той още не беше съборил Колов. Но когато и двамата бяха в партер, му се удаде възможност да обърне българина по рамо. Идеално положение за човек, който разчита предимно на силата си! Ръцете на двамата противници затрепериха от напрежение. Джери погледна хронометъра в момента, когато гърбът на, в една чисто силова хватка, Ригуло опря пода. Започваше четвъртата минута.

— Много лошо — каза той.

Донъл го гледаше с неразбиращи очи.

— Три минути и двадесет секунди — въздъхна Джери. — А каза, че ще го победи за две минути и петдесет секунди. Цели тридесет и пет секунди закъснение!

Донъл плати и се премести от другата страна на ринга. Сега като никога съжаляваше, че Колов не прие предложението му. Не можеше да се укори в липса на настоятелност. Напротив. Той ходи със същата молба и с бланка за уредено американско поданство дотогава, докато излязъл от търпение, шампионът му показва няколко десетки бланки като неговата, които оставаше само да подпише. Почти нямаше щат в Америка, който да не бе правил официално предложение на българина. Но и на него, както и на другите, той отговори:

— Аз съм се родил българин, като българин се боря и като ще умра!...

През почивката френската публика окуражаваше Ригуло.

Долавяха се и викове на българската група.

— Колов, Колов, Колов!...

Дончо наблюдаваше лицето на противника си. Той, напротив, избягваше среща с очите му. Преглъщаше често. Колов се отпусна назад на въжетата, без да помръдва — нито с ръка, нито с крак. До него падна кърваво червено цвете, една българска роза. Вдигна я и я целуна развълнуван.

Последният решителен гонг. Ригуло несигурно се надигна.

— Спокойно, Шарл! — напомни му треньорът.

— Франция, напред! — викаха от публиката.

В третия рунд на ринга имаше само един борец — българинът Колов. Той атакуваше, диктуваше, водеше играта, демонстрираше. Огромната сила на Ригуло беше изчезнала, сякаш никога не съществувала. В осемнадесетата минута плещите на французина допряха тепиха.

Никой не ръкопляскаше. Никой не викаше.

Едно голямо състезание отмина и след него остана само умората.

Вестниците, които за прогнози бяха отделяли цели колони, този път не публикуваха

нито ред подробности за развоя или дори за изхода на срещата. Само „Л’Ото” кратко отбеляза:

„Едно безкрайно разочарование обхвана присъстващите в този момент. Победителят Колов заслужаваше нашата адмирация. Но сърцата ни се свиха болно, засегнати от тази неправда, която позволи побеждаването на най-силния човек.”

Донъл посети Колов още веднъж — в съблекалнята. Срещнаха се като стари познати.

— Последният ви голям хонорар, мистър Колов — забеляза американецът.

Шампионът кимна:

— И аз така мисля.

— Може ли да ви осигури?

Борецът каза цифрата, но включи в нея общо всичките пари, които получи при ликвидацията на сметките си тук.

— С тази сума в Щатите бихте могли да купите самолет.

— Самолет... — повтори уморено Дончо. — Прекрасна идея! С тези пари ще купя един от първите пътнически самолети на България.

Лицата на „антуража” му изведнъж се изопнаха.

Пръв се съвзе Джери и с пресилен възторг заръкопляска — не след много той щеше да пътува с европейския шампион за България, а Дан все пак си оставаше за него паричен източник, още не за пренебрегване. Искаше да изглежда патриотичен.

Лиза не смяташе дори да се прикрива и възмутена напусна стаята.

Зина настръхна. Тя беше видяла в живота си много пръснати пари, но никога така безполезно пропилены като тези.

— Служа ви от четири години, сър — нажалено каза масажистът и с надежда го погледна в ръцете. — Само с малки прекъсвания...

Колов не отговори.

— Имам три деца, никога не съм ви казвал това. И съм ходил с вас къде ли не...

— Бедни винаги ще има — сурово се намеси Кардинала.

Но борецът даде пари на своя масажист.

Зина веднага увисна на рамото му. Шивашкото ателие...

В стаята тихо се върна и демонстративно напусналата преди малко Лиза.

„Недодялан е — мислеше тя за Колов. — И наивен. Но мога и аз да изкарам поне една вила. Само тази ли проклета рускиня?!...”

Дори си представи мястото, където ще построи вилата — в Лозенец, в самото подножие на синята Витоша. Реши да се върне в България малко след Колов.

— А аз още не съм ви поздравила! — щастливо извика тя и се хвърли на врата му. — Боже мой, боже мой, вие сте герой. Какъв герой! „Диамантеният пояс” не е носил никой българин досега!

Тя заплака, а Зина отмъстително я ръгна зад гърба на бореца.

— Мълчи, Лиза — каза Дончо. — Всички бяхте добри, безкрайно добри към мен, но аз съм вече беден.

Лиза зарева още по-силно.

Кардинала леко, но настойчиво я подръпна за ръкава и остро я изгледа право в облените със сълзи очи. Тя млъкна като спрял грамофон.

— Дан — каза секретарят, — ние нямаме повече работа тук.

— Съгласен — отговори Дончо. — Води ме някъде. Така съм уморен!

Не прекараха хубаво нощта, една неочаквана неприятна случка им развали настроението. Пред лимузината на Колов лежеше мъртъв, престарял, невероятно слаб скитник. Целият в дрипи.

През цялата вечер Дончо мисли за умрелия.

„Ще имаш всичко, което поискаш, и ще завиждаш на тези, които го нямат!“ — въртеше се непрекъснато из главата му. Предсказанието излезе вярно.

Не желаше да има повече каквото и да било и не завиждаше на никого. Предстоеше му да получи друга, по-висша оценка.

Оценката на своя народ — не беше ли я чакал цял живот?

ЛИПСВАТ ГЛАВИ 22-23

В България

В последните дни преди заминаването на Дан Колов Кардинала разгърна голяма дейност. Той писа писма до приятели и роднини на Колов, до клуба на борците, уреди всички техни сметки в Париж и, може да се каже, не забрави нито стотинка.

Дончо пък, оставил всичко на своя енергичен секретар, почиваше, четеше вестници и правеше леки тренировки. В България не смяташе да се бори, не, дори само мисълта за родината изключваше всяка агресивност. Сега, седмица преди заминаването, той по-усилено от друг път търсеше земляческа компания и прекарваше с часове в едно евтино кафене близо до Монмартър, където често се събираха български студенти. Уважаваше щастливите млади хора и обичаше да слуша техните разговори. За каквото и да говореха — за наскоро приложена техническа новост или пък за друго откритие, той все го свързваше с България и нейното бъдеще. Представяше си, че всичко това може да се направи от младите хора, които говореха с него, и това му доставяше наслада. На третия път, след като Колов отиде в кафенето, то вече беше едно пълно с публика заведение, в което трудно можеше да се намери място. Посещаваха го още повече българи, които борецът черпеше като свои гости.

Обикновено го разпитваха за борбата, за неговите успехи и страните, в които бе ходил. За това единственият, който се осмели да му отправи упрек, изведнъж му стана безкрайно симпатичен.

— Как може да живеете така, господин Колов! — учуди се младежът. — Ако аз не видях България поне веднъж през годината, струва ми се, че ще се разболея.

— А случвало ли ти се е действително да се разболееш? — полунашега запита борецът.

— Но, разбира се.

— Е, тогава виновен си ти сам, защото, макар и да не съм бил студент, знам, че този род хора имат много свободно време и големи ваканции.

Колов се закачаше, но младежът прие всичко насериозно и се изчерви до корена на космите си. По-късно научи за него, че имал големи парични затруднения по време на следването си, понякога приятелите му просто недоумявали как свързва двата края. От този момент бившият студент, а понастоящем, от съвсем скоро вече архитект Иванчев, му стана извънредно симпатичен и той сам търсеше да открие сред многото лица и неговото, като нарочно го предизвикваше и се опиваше от ентузиазма му, с който говореше за България. Ентузиазъм, споделян и от самия него, но който той не можеше да изрази със същите думи, защото не беше на двадесет и пет години. И двамата имаха своите планове: архитектът мечтаеше за големи строежи, а борецът — за голям спорт.

— Грешите, много грешите, ако не се върнете в България, господин Колов!

— Дончо — поправяше го борецът.

— Не мога просто така да ви кажа „Дончо“.

— Тогава „бай Дончо“.

— Добре, бай Дончо. Вие можете да направите много нещо!

Колов възразяваше и в замяна получаваше нов отговор, по-скоро отклик на собствените му мисли за значението на един голям пример в спорта. Разбира се, хубаво би било да има в България и клуб по борба, чрез който той да предаде на новото поколение майсторството си.

— Същото ми предлага и в Америка — отговаряше предизвикателно шампионът и младият човек почервеняваше от възмущение.

В края на март всичко беше вече готово за отпътуването и нищо не го задържаше в Париж. Разбира се, покани за борба имаше от цяла Европа, но той отклони всичките.

— Кога заминавате за България? — закачи Дончо веднъж младия архитект.

— Ти кога тръгваш.

Тук отговорът малко се позабърка и Колов си спомни, че беше слушал от новите си познати за скъпи такси при дипломирането и извънредно ниско възнаграждение при работата като стажант.

— Задържа ли те нещо в Париж? Приключи ли с всичко, свързано със следването ти?

— Да, почти...

— Пътувал ли си с „Ориент експрес“?

„Ориент експрес“ беше скъп бърз влак през Европа за Истанбул и Мала Азия.

— Не, винаги съм търсил нещо по-обикновено...

— Аз също не съм, затова като двама новаци хубаво би било да си правим компания.

— Аз?! — учуди се Иванчев.

— Защо не? Ще заминем тримата. Заедно с още един известен българин — Хари Стоев.

При името на Стоев младият човек се зарадва още повече.

Това беше борец, не по-малко прочут от Колов. Наистина Хари не можа да постигне напълно славата му, но затова му пречеше само категорията. Бореше се до осемдесет килограма и, разбира се, нямаше възможностите на „абсолютните“. Във всичко останало той не им отстъпваше. Напротив, говореше се, че неговата техника с крака е трудно постижимият идеал на бореца професионалист и мачовете му често го потвърждаваха. Вън от прекрасната си игра с крака Стоев имаше и промисъла върху борбата на голям стратег. Преди известно време той беше започнал серия срещи в Париж и проявите му отчасти запълваха празнината оставена от Дан Колов.

Няколко десетки близки и почитатели ги изпратиха от Париж. Никой от „антуража“ на Колов не последва своя благодетел.

Кардинала се боеше да се завърне, а Джери изобщо се отказа.

Смяташе, че за него още има място в Париж.

Трудно могат да се предадат чувствата на човек, който след тридесет години за пръв път се завръща в родината си, за която през цялото време е мечтал. Тогава пътуването е извънредно дълго, спътниците са скучни и мисълта някак разсеяно бяга далеч от това, което се говори в купето. Тогава човек може да премине през няколко граници, без дори да ги забележи. Но как остро се връзва в паметта всяка подробност, която свидетелства за приближаването на родното! Още от Югославия Дончо започна да се вълнува. И най-после — българската граница!...

Последни, досадни митнически подробности...

И първата постройка на родна земя! Всъщност някаква малка едноетажна къщурка, помещение на войниците от охраната. Но дори след като си видял Ню Йорк и опиращите в небето небостъргачи, след лука на Париж и облените в слънце булеварди на Хавана, след като си пълзял из хорския мравуняк на Хонг-Конг и Токио, дори и тогава това е една

незабравима картина! Дончо гледаше къщурката, обляна от лъчите на утринното слънце, и изведнъж трепна. На осветената страна някой беше написал с въглен едри букви: „Добре дошъл, Дан Колов!”

Шампионът се дръпна от прозореца.

— Ще бъде едно незабравимо посрещане — забеляза Хари Стоев.

— Един народ ви чака, господин Колов! — каза с патос Иванчев и се усмихна щастливо.

Изведнъж Дончо се почувствува малък. Спомни си думите на Пазванта, казани някога при Скалистите планини: „Бори се за България!” Беше ли ги изпълнил? Думите на загиналия в една несправедлива война герой го изпълваха с трепет. Сега му предстоеше най-важното: да получи оценката. Струваше му се, че тя ще му отвори път към всичко останало — да организира клуб от борци, на които да предаде своя опит на професионалист, да съживи тоя в миналото масов спорт в България, който бе влял на тях, емигрантите, толкова гордост в гърдите, да помогне на близките си, които остави да тънат в нищета. Надяваше се, че на Софийската гара ще има роднини и приятели, които да прегърне, но не очакваше, че ще има само един посрещач — народът, който връщаше на обичта с обич.

Още на Драгоман гарата беше претъпкана.

Прикачените вагони за международните също. Във влака се качиха стотици хора, които искаха да пътуват заедно с Колов и да го видят преди другите.

Софийската гара беше черна от народ.

Никой от стотиците официални гости — царе, министри, генерали — които са слизали на столичния перон, не са се радвали на такова посрещане. И в никой случай — на такова неорганизирано от никой посрещане. Тук нямаше нито един, дошъл по принуда, дошъл, защото е трябвало да дойде. Всички присъстващи сами бяха пожелали да са тук. И бяха тук. Хиляди хора: Работници, студенти, учащи се, интелектуалци, селяни от околността. Не бяха ги събрали скъпо струващите реклами или обещания за зрелища. Напротив, съобщението за пристигането на прославения борец не бе по-дълго от пет реда и не бе публикувано във всички вестници. Но то се разпространи устно, с бързината на огън в сух барут. Хиляди искаха да посрещнат един от най-големите спортисти, които бе имала страната, и го посрещнаха. Загадъчният Дан Колов, който винаги бе заявявал, че е българин, и който направи всичко това име да прозвучи гордо пред света. Дан Колов, който караше и техните сърца да бият по-силно.

Перонът не можеше да събере всички. Улиците пред гарата бяха препълнени.

На километър преди района на гарата, край железопътното трасе се бе образувал шпалир от хора.

Точният друг път „Ориент експрес” сега закъсня с три минути.

Когато изригващият дим локомотив се показва, свирката му тържествено пробуча. Грейналият машинист поздравяваше събраното множество и сочеше назад. Влакът приличаше на грозд — така отрупани бяха прозорците. От земята се мъчеха кое от показалите се по прозорците лица най-много прилича на бореца. Всред цялата многобройна тълпа надали имаше и десет души, които да познаваха Колов лично. А и тези, които биха могли да го познаят — майка му и братята му — го помнеха още като дете. Всички останали бяха виждали само снимките му.

Когато влакът спря, посрещачите все още търсеха с очи и се припознаваха. На прозореца на Колов имаше само две лица: това на Хари Стоев и Иванчев.

— Той е тук! — извика архитектът и навалицата около вагона им се сгъсти.

— Дан Колов! Дан Колов!

— Да живее човекът, който прослави България!

— Слава на непобедимия борец!

В купето най-силният човек мълчаливо бършеше сълзите си.

— Братя, та трябваше ли... — прошепна объркан и безпомощен той. — С какво съм за...

Иванчев го избута напред:

— Покажи се на хората, бай Дончо! Те са дошли да те посрещнат!

В коридора Дончо още веднъж почувства пристъп на нерешителност.

— Хайде! — подкани го и Хари. — Не бой се, Дан, ти си в България!

„Ти си в България, Дан!” — това се заби в съзнанието му. Виждаше пред себе си жълтеникавата, неугледна Софийска гара, по която липсваха блестящото стъкло и алуминий от гарите на Запад и Америка, и въпреки това усещаше някаква топлина.

И друг път Дан Колов бе посрещан от тълпи. Но в тази тук имаше нещо друго, което не бе почувствал нито в любопитния Парж, нито във враждебното Токио.

Хари Стоев за последен път избута своя приятел към вратата и я отвори.

— Дан Колов, Дан Колов! — извикаха някои.

— Хари Стоев, Хари Стоев — поправи се тълпата.

Хари за миг се стъписа. Полицията с труд бе освободила десетина квадратни метра пред стъпалата на вагона, от който трябваше да слезе знаменитият борец. Зад сините униформи хората махаха приятелски.

— Ура, Колов!

Когато се разнесе този вик, тънкият полицейски кордон се разкъса и празното място мигом изчезна.

Дан Колов не можа... да стъпи на родна земя. Рамената под него го лишиха от първия миг на сладостното съпротивление. Той се люшна във въздуха и заплува над главите на множеството, лек като перце.

Извън перона тълпата се вълнуваше и напираше. Изведнъж железната врата между Източната и Западната гара с трясък се разтвори и от нея рукна народ. Над главите на плътно сбитите възторжени хора, издигнат върху протегнатите им ръце, се „движеше” героят на България.

— Дан Колов — гръмна множеството, неуспяло да си пробие път до гарата. — Ура, Колов! Да живее Дан Колов!

Двете тълпи се сблъскаха и спряха на място. Тези, които носеха прочутия борец, също спряха, притиснати от хората, които искаха да бъдат по-близо до него. Сега Дончо и да искаше, не би могъл да слезне, така гъсто бе множеството. Под него не можеше да се хвърли и игла.

— Братя! — повтаряше само той. — Братя! С какво съм заслужил?...

Човекът в ръцете на хилядите изглеждаше малък. Костюмът му от чер английски плат се омачка, сакото загуби всичките си копчета. И може би поради това той някак изведнъж се сля с тълпата.

— Ура-а, Дан Колов! — викаха отвсякъде.

Борецът размахваше меката си шапка, която също пострада от възторжения ентузиазъм, и приветствията станаха още по-силни. Ако до Софийската гара бе дошъл човек с вид на елегантен чужденец, то там бе слязъл един обикновен Българин.

На гарата нямаше речи. Нямаше никаква официалност. Представителят на

правителството изобщо не можа да си пробие път през множеството. Единствената заслуга, която можеше да му се припише, беше това, че успя да се погрижи за багажа на пристигналия.

Добрал се най-после до земята, Дан Колов вървеше начело на най-величествената манифестация, ставала някога по такъв повод.

Няколкостотин метра след него все още имаше хора и от всяка къща излизаха нови.

Така пристигнаха до „Юнион палас“, където Кардинала беше заангажирал място още от Париж. Тук милото безредие отстъпи място на неща, без които не бе минавало посещението му в нито една страна.

— Ще имате ли срещи в България?

Той не искаше да има срещи, беше дошъл да почива и да учи младите, но народът не искаше личността Дан Колов, не искаше Дончо Колев, той искаше да види прочутия борец, със славата на който се гордееше, и шампионът отговори:

— Да!

— Какво ви накара да станете професионалист?

— Какво ви накара да станете изобщо борец?

— Вярно ли, че двадесет години не сте побеждаван?

— Живеят ли добре българите в Америка?

— Доволен ли сте от професията си?

— Спазвате ли режим?

Въпросите умориха Колов и той се прибра в стаята си, но беше твърде развълнуван, за да почива. В същия момент шумът под прозорците му някак позатихна.

Майката на Дончо, немилостиво избутана от тълпата на гарата някъде далеч от любимия син, когото тя копнееше да посрещне, най-после си бе пробила път сред множеството. Малка група след нея любезно ѝ показваше пътя. Беше пълна, зачервена, истинска здрава, българска селянка, която не знаеше какво да прави с щастието, така неочаквано изсипало се на главата ѝ. Някога тя със сълзи на очи бе изпратила на гурбет едно дрипаво селянче, а днес, на гарата, с трепет се взираше в елегантния мъж, понесен от възторжената тълпа. Беше ли това нейният син?

Вратата на дончовата стая се отвори без почукване. Застанал с гръб, той се обърна и видя на прага стара жена в селско облекло. Зад нея съучастнически усмихнати лица, нещо трепна в него.

— Мамо!

— Дончо, сине мой!

Двамата се спуснаха един към друг. Някой деликатно затвори вратата. Но само след секунда тя отново се отвори и вътре нахълтаха братята му.

Стаята отново се изпълни с шум и живот.

Епилог

Спортната кариера на Дан Колов не приключва с неговото завръщане в България. За човек като него това е естествено.

Първите му действия на родна земя го разкриват откъм най-хубавата му страна. Той извършва крупни благотворителни мероприятия, помага дори на хора, които явно го лъжат. Организира клуб, в който тренира български борци и през който са минали почти всички значителни в спорта имена от негово време. Още по-големи са проектите му, но за съжаление не успява докрай да ги осъществи. В организирани от него състезания каляват своето майсторство и добиват популярност много наши майстори на тепиха: Димитър Стойчев, Киро Андреев, Серафим Маршалов, Юруков, Тодор Найденов, Ст. Пеев, Ичо Кяев, Иванов, Евлоги Георгиев, Ив. Манчев...

Край

Издание:

Петър Лазаров

Кеч ес кеч, Дан Колов!

ИК "Хелиопол", София, 1993

Българска. Първо издание

Редактор: ???

Коректор: ???

ISBN: 954-578-028-2

Сканиране: ivankr

Разпознаване и корекция: vankr

Допълнителна корекция :asayva, 2018